

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec 2.—20
za Nemčijo ocelotno . . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec 2.—
V upravi prejema mesečno . . 1.70

Sobotna izdaja:

za celo leto 7.—
za Nemčijo ocelotno . . . 9.—
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENECE

Inserati:

Enostolpna pettirvsta (72 mm):
za enkrat po 18 v
za dvakrat " 15 "
za trikrat " 13 "
za večkrat primoren popust.

Poročna oznanila, zabavale, osmrtnice itd.:
enostolpna pettirvsta po 23 vin.

Poslano:

enostolpna pettirvsta po 40 vin.
Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravišтво je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Vstajenje.

Vidim jo, našo vsesilno pomlad,
rodnih pomladi vsferodno pomlad,
smrtnih trpinov nesmrtno pomlad.

Vstajali bodo prebeli cvetovi:
Sprahom nedolžnim nedolžni duhovi
strinjali bodo se spet nad grobovi.

Vstajali bodo cvetovi premudri:
Blaženci, ki na življenja nam odri-
šli so pozabljeni kakor nemudri.

Vstajali bodo cvetovi rudeči:
V ranah škrlatnih se bodo trpeči
dvigali kakor rubini žareči.

Vidim jo, našo nedolžno pomlad,
zaničevanih vsesilno pomlad,
src mučeniških nesmrtno pomlad.

Silvin Sardenko.

Vstali bomo . . .

Letos pa pomladi ni. Za nas je ni. Naših očetov, naših bratov, naših fan-
tov ni doma. Gori v karpatska brezna,
med gluhe skale in belo sneženo polje
škropijo svojo srčno kri. Koliko so
preorali tiste zemlje na severu in jugu
in koliko zrnja mladih življenj so polo-
žili vanjo? Sam Bog Večni ve.

Brez vzroka in posebnega namena
Božja previdnost ni poklicala naših
stotisočih od doma. Naj srce tone v
bolečini, naj našim materam oči sle-
pijo od preliti solza, naj tisoč sirot
zaman steguje ročice in kliče: »Oče,
oče«, naj naša zemlja zastoj čaka se-
javca, ki je druga leta z ljubeznijo in
s prošnjo k nebu rahljaj to drago slo-
vensko zemljo in ji v njeno materino
naročje tresel zlato zrnje; pri vsej tej
bedi, bolečini in zapuščenosti nam je
dobrotni Bog dal doživeti praznik
vstajenja — sveto Velikonočo.

Nočemo odpirati ran, ki jih je ta
vojska vsekala v slovenski narod. Lah-
ko bi rekli z Jeremijem: »O, vi vsi, ki
grete tu mimo, povejte, ali je bolečina
kakor moja?« . . .

Našemu trpljenju prejšnjih stole-
tij je Večna Modrost pridružila še ta
veliki teden trpljenja. Sklenila je to
Večna Modrost, ki s trpljenjem zdravi,
ki je v grobove dala vstajenje. Danes,
hvala Bogu, je naša vera v Boga Jezusa
Kristusa večja, bolj živa, in naše sočut-
je do trpečega Zveličarja večje, zakaj
trpljenje je prijatelj trpljenja, ljube-
zen se pleče med njima. Trpljenje rodi
močno in zvesto ljubezen.

Naša srca se danes ne upirajo več,
da smo dali vse, kar smo imeli naj-
dražjega in najboljšega. Viharji zlobe
in preganjanja so prevršali, pa naj za-
tulišjo še tu in tam: ukopali smo se ka-
kor hrasti v to domovino.

Nikdar v življenju nam ni bilo tako
umljivo kakor v tem trenutku, zakaj
so naši predniki tako radi postavljali
Kalvarije po gričih naše domovine. V
spomin trpljenja Gospodovega, svoje-
mu trpljenju za spomenik. Nam, svoj-
im otrokom so hoteli dati za ta naj-
večji čas našega trpljenja svoje edino
bogastvo in moč, kar jih je ohranilo,
namreč svojo vero in upanje v veliko-
nočnega Zveličarja.

»...trpel je in . . . vstal.«

To je vera n prepričanje našega na-
roda. Se nobena Velikanoč mu tega ni
hotela tako jasno in prepričevalno kli-
cati kakor ta velika noč dosedaj nezna-
nega trpljenja in gorja. Po stoletja dol-
gi križevi poti in letošnji Kalvariji
mora za slovenski narod, ki je eno z
narodom hrvaškim, kmalu priti vese-
la Velikanoč — praznik vstajenja.

Trpeči Kristus — vstali Zveličar,
daj mu ga skoro!

Slike iz bojev 17. pešpolka.

Piše vojni kurat 17. pešpolka dr. Fr.
Kulovec.

Dan pred bitko.

(14.—15. oktobra.)

Kolikrat smo v mladih letih brali
o bojnih poljih. Mlada fantazija je v
najbujnejših barvah izpopolnila to, kar
je popisu manjkalo. Danes smo skoraj
cel dan korakali po bojnem polju.
Prejšnji dan je tukaj divjal najljutejši
boj. Kamor si pogledal, si še videl zna-
menja hudih bojev.

Na levo in desno je bila vsa zemlja
prekopana. Sovražnik si je pri umika-
nju korak za korakom izkopal skriva-
lišča in napadališča. Vsak jarek je iz-
rabljen; vsak hribček, najmanjša gri-
va je opora. Krt, ki pride na nesreči
na dan, hiti brskati, da si izkoplje zo-
pet pot v zemljo in reši življenje. Tak
je moderni vojak. Takoj je v zemlji.
Zemlja ga varuje in krije. Marsikateri
vjak si je v tem pridobil skoraj že
večjo spretnost kakor krt.

Na sosednih gričih so bili dolgi,
globoki jarki. Rezerve so imele več ča-
sa in so si izkopale varnejša pribežali-
šča. V njih so varni pred krogami in
šrapneli.

Proti večeru smo prišli na cesto, ki
vodi proti Jaroslavu. Vsak hip se je
zasvetilo v zraku, grozno pokanje, in
tako nato smo videli, kako se je dvig-
nil steber prahu proti nebu. Šrapneli
so eksplodirali in granate vdarjale na
sosednem polju, paralelno s cesto. Ko-
likor bolj se je zvečerilo, tem zani-
mejši so bili ti prizori. Na severnem ne-
bu se nam je zdelo, kakor da bi se zve-
zde utrinjale. Kadar se zvezda utrne,
pravijo, da se duša loči s sveta; ko so
se utrinjale te podnebne zvezde, kdo
ve? Sovražnik je trdovraten. Vsako ped
zemlje brani in hoče, da se mu jo od-
kupi s krvjo.

Za ta dan nas še niso potrebovali.
Pozno na večer smo dobili povelje, da
se vkvartiramo v sosedni vasi. Komaj
smo čakali, da pridemo v vas in ležemo

k počitku. Dolga hoja nas je utrudila.
Kako prijazna vas mora to biti v mir-
nem času! Kroginkrog raznovrstna po-
lja, kakor daleč sega pogled. Srčne hi-
šice se še sedaj v pozni jeseni komaj
vidijo izza gozda zlatih drevja. Mi
slil sem si: O srečni kmetje, srečna
vas! Srečni?! Grozen je pogled na to
vas. Je, kakor da bi vse v vasi izumrlo.
Le v par hišah gori lučka in le izza
par vrat se prikazujejo preplašeni
obrazi. Kdo bi bil tudi mogel tukaj ob-
stati? Včeraj so tukaj gospodarili to-
povi iz trdnjave Przemysl. In njih go-
spodarstvo je bilo za našo vojsko pre-
dobro, za sovražnika in kmete pa seve-
da slabo. Ob cesti so bile nakopičene
velikanske kopice slame. Granata je
vdarila v sredo in vse zažgala. Se
danes so se valili mogočni stebri dima
proti nebu. Par korakov dalje je vdari-
la druga ravno v rusko kritje, ki je bilo
v cvetočem vrtu. Drevje je bilo vse raz-
metano in polomljeno. Na vejah so še
visele rjave cape, znamenje, da so
podzemski prebivalci teh rovov v hi-
trem begu iskali rešitve, kateri so se-
veda še utegnili.

Krenili smo jo v bližnji gradič. »Dane-
s bomo pa zopet izvrsto snali,« je
vzkliknil mlad tovariš ob strani. »Go-
dilo se am bo po knežje, kakor pred-
včerajšnjim v Krasičinu (grad knezov
Sapiehova blizu Przemysla). Vsak bo
imel svojo sobo z modernim komfortom,
mehko posteljo in končono — kak vži-
tek v vojski! — toplo kopelj. To je do-
bro, da so žlahčiči zapustili svojo gne-
zda. Za par ur smo mi graščaki in go-
spodarji.«

Gradič je obetal v resnici udobno
stanovanje. Poljska žlahčička domova-
nja so navadno kaj preprosta. Na zu-
naj se ne razlikujejo mnogo od naših
premožnejših kmečkih hiš. Okrog hiše
so razvrščena gospodarska poslopja.
Poleg velikanskih hlevov in žitnic je
težko kaj drugega dobiti. Skendnjev in
kozolcev skoraj ni videti. Kmetje in
graščaki mlatijo žito na prostem, sla-
mo pa spravijo tudi na prostem v veli-
kanskih kopicah, ki imajo podob na-
ših skednjev.

Naš gradič se je odlikoval po svoji
lepoti in prostornosti od drugih domov.
Zidan je v bogatem renesančnem slogu.
Atiške Kariatide nosijo visok pomol.
Med olgo vrstjo visokih stebrov s ko-
rinskimi kapiteli si prišel v prostorno
vežo.

No, tukaj ne bo napačno, sem si
mislim in stopil z drugimi gospodi v pr-
vo sobo. Skoro bi nas bilo vrglo nazaj,
ko smo zagledali pred seboj gnjusobo
razdejanja na tem mestu. Okna raz-

LISTEK.

Vstajenje zemlje.

(Himna spomladanske noči, priobčil
dr. L. Lenard.)

Mati zemlja se je stresala od pe-
reče bolesti, kajti težila jo je velika
kletev.

Njeno ječanje je segalo do višnje-
ga neba.

Slednjič se je ozrl Stvarnik na svo-
jo stvar, katero je vstvaril v trenutku
velike ljubezni svoje, pogledal jo je z
dobrohotnim pogledom kakor v prvem
dnevu svoje stvaritve, ter vprašal:

»Česa prosiš?«

»Daj mi solnce! Pokriva me težka
tema in hudo je obstati v mraku.«

Usmili se je Stvarnik svoje stva-
ritve in žarko solnce je pripeklo z neba.

Nastopili so vroči dnevi, delo je za-
kipelo, pot je lil ljudem curkoma po
obrazih in po celem telesu, stokanje tr-
pinov je napolnilo zemljo, ter jo pre-
sinjalo od kraja do kraja.

Zemlja je zaihtela k nebu proseč
rešitve.

Stvarnik pogleda z usmiljenim po-
gledom doli na svojo stvar:

»Česa prosiš?«

»Rešitve, o Gospod! Kopljem se v
znoju in v vročini, bolest trpljenja sega
v mojo grud. Moji prebivalci ječe trp-
ljenja in se šibijo pod naporom, delajo
in tlačanijo, a plod njihovega dela už-
ivajo drugi. Olajšaj bolesti mojih sinov,
posuši pekoči znoj, daj plod njihovega
delu!«

Stvarnik je uslišal molitev zemlje,
pojenjala je pekoča vročina, posušil se
je znoj na razoranih obrazih, a zemlja
se je pokrila s svojimi plodovi, drevje
se je šibilo ovočja, trte so se pokrile z
grozdom, polja so zavalovala kakor
prostrano morje, pokrita z razleglimi
njivami in pisanimi travniki, celo iz
osrčja zemlje je sililo bogastvo dragih
rud in črnega premoga.

Prišel je tujec, Bogvedi od kod je
privandral, prazno torbo je imel na
plečih, ter je rekel domačinu, sinu
zemlje:

»Nabiraj v mojo torbo bogastvo
zemlje, koplji prenog in rude, žanji,
kosi, sekaj, pobiraj grozdje in otrsaj
drevje!«

Torba se je napolnila, a sinovi zem-
lje so postali lačni in trudni. Njihova
bolest je prišla do skrajnih mej, upad-
le so jim roke in rekli so:

»Ne moremo več!«

Zemlja je zaihtela k nebu proseč
za svoje sinove.

Stvarnik pogleda z usmiljenim po-
gledom doli na svojo stvar:

»Česa prosiš?«

»Obložil si me z bogastvom, a moji
sinovi trpe pomanjkanje in plod nji-
hovega dela uživajo drugi. Ne morem
dalje poslušati njihovega stokanja in
njihovih tožb, ki mi segajo do osrčja
in me pretresajo v globini. Pošlji jim
miru, da se odahnejo!«

Stvarnik je uslišal molitev zemlje,
prenehala je njena plodovitost, osulose
je cvetje in zelenje, jesenski veter jo
je zazibal v sen, pokrila jo je zimska
odeja.

Po dolgih mesecih jo je zopet po-
gledalo hladno, ledeno solnce, odrve-
nela zemlja se je pričela dramiti in raz-
tegariti, ter ihteti k nebu.

Stvarnik pogleda z usmiljenim po-
gledom na svojo stvar:

»Česa prosiš?«

»Rešitve, o Gospod, rešitve iz lede-
ne odrvenelosti iz zimskega hlada, re-
šitve iz spanja prirode in iz brezdelja
mojih otrok.«

Usmili se me, o Stvarnik Brezvečni
in pošlji mi nebeškega solnce, ki me
bo ogrelo, zelenje naj pokrije mojo po-
vršino, cvetje obsuje višine, zakipi naj
delo, zavaluje življenje

Spomladi prosim, nove spomladi
razkošja kipeče prirode

radosti novega življenja
probujenja svojih otrok
oživljajočih moči neba
in ustvarjajoče sile novega dela!

Vstajenja prosim, veselega vsta-
jenja!

Tako je ječala zemlja obupapolne
bolesti, kajti hujša kot smrt je odrve-
nelost, v katero je bila pogreznjena.
Mrzlo solnce je gledalo z višav, hladni
vetrovi so brili krog gričev, topo so po-
sedali ljudje po kočah, brez dela, brez
misli, brez ognja v srih, brez iskre v
dušah. Celo leto so delali in trpeli, za-
nje brezplodno je bilo delo, brezkoris-
ten napor. Pust in prazen je bil svet,
tožna osoda njegovih otrok. Samo mi-
lostno nebo se je razgrinjalo nad njimi
in naša skrbna roditeljica tiha črna
zemlja je nepretano molila k nebu pro-
seč rešitve.

Kakor zvonjenje zvonov iz oddalje-
ne božjepolne cerkve je šla od griča do
griča tiha spomladanska slutnja, se-
gla od doline do doline, od vasi do
vasi, od koč do koč, pogledala v
vsako človeško dušo in se skozi oko
ozrla v svet. Trpin je vzdihnil, da ni
vedel zakaj in čemu, se oddahnil v
svojem trpljenju ter izpregovoril:

»Težko je, toda slutim rešitev. Bli-
ža se konec zime.«

bita, vrata razklana, peči razdrte. V kotu je stal polomljen fotelj, ob zidu pomazana miza. Po tleh vse razmetano in razstlano kakor v hlevu.

»Kaj ne, nocoj bo pa lep večer,« sem podražil mladega tovariša.

»Stopite hitro iz sobe! Preprič vas potegne skozi okna!« je vzkliknil hitro, da bi prikril svoje razočaranje.

»To bi jim posvetil — rokovnjačem rokovnjaškim!« je pristavil drugače vedno ljubeznjiv nadporočnik. »Ne privoščijo nam, da bi udobno prenočili. Mislijo, da se ustrašimo nesnage in razdejanja. Pa se motijo. Burši, na delo!«

Prejšnji dan so tukaj gospodarili Rusi.

Trebalo je precej časa, predno so vsaj po večjem posnažili. Na tleh se je pokazal parket.

»Prav, da so ga že drugi zamazali,« smo si mislili vsi. »Mi v sedanjih opravi pač nismo za parket.« Pogledal sem naokrog: vsi smo imeli čevlje na kveder; zamazani smo bili do kolena. Kako bi bilo tudi drugače mogoče? Blato je stalni spremljevalec popotnikov po galiških potih, po leti in po zimi.

To noč nam je bilo tukaj prenočiti.

»Jožef, kaj pa delate? Ali še niste zakurili? Človek bi zmrznil tukaj,« se je navidezno jezil nad svojim slugo polkovnik, ki je vedno tako ljubeznjiv in prijateljski do svojih službujočih duhov. Gotovo se je spomnil na noči in dneve, ki jih bo moral tako kmalu in toliko preživeti pod milim nebom v strelnih jarkih. Vsaka noč, ki jo preživi na gorkem, se mu je zdela dobiček. Zato je tudi hitel, da se vsede h gorki peči.

»Pa kaj bi kuril, gospod polkovnik! Ta nepridiprav, gališka burja, vleče skozi okna in vrata kakor skozi line naše revne, razdrapane podružnice tam doli na Kočevskem.«

V potu svojega obraza se je trudil, da bi zamašil vse špranje in luknje v opustošenem gradiču; ker najhitreje je hotel ugoditi svojemu gospodu. Bil mu je ves ugod in postrežljiv kakor nobeden drugi. Vsako željo svojega gospodarja je bral že na obrazu. Zato mu je bil pa tudi njegov gospod naklonjen kakor svojemu sinu. Sedaj ga ni več med nami. Pred par tedni je prišel k »marodeviziti«. Zdravnik ga je poslal v bolnišnico.

»Vrnite se kmalu!« mu je dejal sočutno polkovnik in mu segel v roko. Zdravnik in jaz sva se spogledala in sva bila edina o boleznih. Predobro sva poznala njene simptome. Spoznala sva jih v Volči dolnji.

Kmalu smo polegali po tleh na mehke slamne »postelje«, ki so se vrstile ob zidu druga ob drugi. Pa spanec ni hotel zatisniti trudnih oči. Toliko je vedel vsak povedati iz preteklih dni, resnih in šaljivih.

»Danes sem pa imel opraviti z visokim gospodom,« je začel pripovedovati mlad častnik. »Sicer moramo biti s takimi gospodi zelo vljudni in devotni do njih, danes sem si ga pa privoščil, da je bilo veselje. Imel sem opraviti z enim od visokega generalštaba.«

»To je pa zanimivo. Tega pa še nisimo doživeli, kar obstoji naša armada, da bi si kak subalterni privoščil gospoda od generalštaba,« so se oglasili kar trije.

»To se res malokaterikrat primeri. Danes sem si pa privoščil enega od generalštaba. Ko smo prišli danes v vas in smo kantonirali, je bilo kar naenkrat vse polno vojakov pri Judu.«

»Ali so ga šli izpreobračati?« sem ga podražil. »On jih je hotel izpreobrniti,« odvrne hudomušno. »Nekateri so kupovali potrebne stvari, drugi so pa planili po vodki, kakor koza po soli. Od nekdanj sem preganjal take bratce in Jude, ki kujejo ob taki priliki kapital.«

»Jud, sem zavpil, »če mi prodaj le še kapljico svoje brozge, ti zaprem botego!«

Jud je hotel izrabiti ugodno priliko in je prodajal dalje.

»Jaz revež, kako škodo imam! Kako so ljudje neusmiljeni! Kako morejo oškodovati nedolžnega revčka!« je venomer ponavljal.

Prepoved je pomagala. Le eden se je ostenatno izvil izmed množice in je ponosno stopal proti prodajalcu.

»Človek! Ali za-te ne velja prepoved?« sem zavpil upravičeno nad njim. Ne zmenil se in koraka mirno dalje. Ali ste že kaj takega doživeli? Taka upornost!

»Kam, predrznež?« ponovim in sem že pri njem.

On ostane miren in se ponosno odreže: »Jaz sem od generalštaba!«

Bil je sluga ordonančnega častnika pri diviziji.

Vsi smo se smejali samozavestnemu možu. —

»Bogve, kaj bodo nocoj napravili lovci in Rusi,« je zopet prekinil molk mladi prijatelj ob desni in se od srca zasmeljal.

»Kaj bodo delali? Streljali, kakor po navadi!« smo mu kar trije odgovorili, malo nejevoljni, da nam je zopet prepodil spanec s svojim smehom.

»Streljali — gotovo! Lovci so bili vedno dobri in zanesljivi strelci, posebno naši. Nocoj bodo imeli še druge skrbi!« In zopet se je tako iskreno zasmeljal, da smo se morali še mi drugi z njim vred smejati.

»Gospodje, gotovo še ne veste, kako razvedrilo smo imeli včeraj po noči. To je smešno in veselo obenem. Kaj takega pa še ne!«

»Smešno in veselo obenem. Sinoči je obdaril naš prelubi vis-a-vis posebno lovce bogato z granatami. To se ti zdi veselo in komično,« je rekel mlad stotnik počasi in majestetično, kakor je imel navado govoriti. Bil je med nami na glasu, da je natančno poučen o vseh dogodkih v polku in izven polka. Bilo ga je slišati pravi užitek poslušati, kako je kombiniral prihodnje dogodke. Radi tega je moral seveda marsikatero grenko slišati, a resnično je, kar je napovedal, se je navadno uresničilo. Bil je — in je še danes — mož bistrega duha in velike zgovornosti. V duhovitih dovtipih in genialnih sodbah se je razodeval njegov nemirni, prožni duh.

»Smešno in tragično je pač dostikrat,« je rekel. »Kadar streljajo naše težke havbice in zadevajo naravnost v strelne järke, je pač smešno gledati, ko skačejo kot zajci hitro ruski vojaki iz strelskih jarkov in beže, vsi preplašeni, v urnem teku čez ravno polje. Večkrat sem se od srca nasmejal ob tem prizoru. Za smešnim pa je prišla

takoj za petami tragika. Komaj so bili iz strelnih jarkov zunaj, so jih že kosili šrapneli kakor kosci travo na travniku. Ves dogodek bi torej k večjem imenoval tragičnokomičen.«

»Taki dogodki se v resnici mnogokrat ponavljajo. Sinoči je bilo pa v resnici samo smešno. Sinoči so bile zopet »fasunge«. Ko je potihnil bojni vihar, so prinesli pozno v noč kave, kruha, konzerv in drugih jestvin. Moštvo je priteklo iz jarkov in mirno jedlo in delilo stvari. Ko so bili najbolj zaposleni, začne Rus grozovit ogenj. In kaj je kazalo lovčemu drugega, kakor da poskačejo v järke in puste dobrine izven jarkov. Polno konzerv leži med njimi in Rusi. Oboji imajo skomine po njih, večje seveda Rusi. Iz obeh jarkov so se v sinočni temni noči plazili posamezni do kupa. Večkrat so trčili pri kupu skupaj in začel se je boj z rokami za nakopičene konzerve. Podnevi so oboji poželjivo gledali na okusno blago, pa nihče se mu ni upal približati. Danes zvečer se bo isto ponavljalo.«

Med tem so nekateri že pospali, drugi so delali šaljive opazke. Pripovedovalcu, seve, ni bila vsaka beseda ljuba. Besedičenju je napravila konec oseba, ki je bila nam vsem vsikdar ljuba — v pravem pomenu: persona grata. Naš poštar je stopil vsobo z lakoničnimi besedami: »Gospodje, pošta.«

Takoj je bilo vse po koncu. Vsak je pričakoval novic. Eni so hitro pograbili pisma in z veseljem prebirali poročila od doma in od svojih dragih. Druge je bolj zanimalo, kaj se godi po svetovnih bojiščih. Hitro popadejo velike dunajske liste in z vidnim zanimanjem zasledujejo izvajanja, s katerimi je dunajski Jud komentiral uradno poročilo.

»Ti ljudje pa res vse vedo,« se oglasi eden, pri katerem časniki niso bili v milosti. »Jutri se vsedem in vprašam prvi list, kdaj bo konec vojske. Že vnaprej vem, da napiše dolg članek in vsi mu bodo verjeli, da je pravo zadel.«

»Listi imajo pravico, da pišejo o vojski in razmotrivajo o njej,« mu odvrne hitro drugi. Vsi smo vedeli, da se oglasi in postavi za časnikarje. Rad je prebiral časnike in nam je postregel vedno z najnovejšimi vestmi.

»Bilo bi dobro, da bi še več pisali o vojski. Ljudje se naj zavedo resnih časov. Njihove misli naj bi bile pri nas in pri stvari, za katero se bojujemo. Žalibog, v nekaterih mestih se kaj malo čuti, da imamo vojsko. Le pogledjte na zadnjih straneh inserate o raznih zabavalščih in zabavah. Cele strani jih je. In še kako lascivne. In vsi inserati se bahajo, da igrajo pred razprodanimi hišami. Tem ljudem bi bilo treba pošteno vest izprašati.«

»Pful über dich Bubeh hinter dem Ofen, Unter den Schranzen und unter den Zofen.«

Vsi smo pogledali mladega zdravnika, ki je z duhovitim citatom pretrgal prazno filozofiranje o pokvarjenem svetu. Vsi smo vedeli, da bo še nekaj verzov privrelo iz njegovega ogromnega spomina.

(Nadaljevanje prihodnje soboto.)

Stoletnice.

L. 14. po Kristusovem rojstvu je umrl cesar Avgust. Nasledoval mu je cesar Tiberij. V Panoniji so si hotele rimske legije, ki so tu taborile, olajšati svoje težavno življenje. Bivši glediški igralec Pecenij je nahujskal svoje tovariše vojake k upor. Nekoliko pred uporom je bil oddelek vojaštva poslan v Navport (Vrhniko), da bi ondi napravil mostove in gradil ceste. Tu čuje, da so se v glavnem taboru uprle čete. Vojaki se takoj razvnamejo, napadejo Navport in sosednje vasi ter jih oropajo, potem vjamejo svoje stotnike in jih zasramujejo, naposled primejo taborskega načelnika Avfidijena Rufa, ga potegnejo z voza, mu naprtijo težko breme ter ga zapode med silnim krotom v tabor. Nekega stotnika ubijejo, drugim zaprejo smrt. Cesar Tiberij je spoznal nevarnost. Hitro pošlje svojega sina Druza z naročilom, naj napravi mir. Trezno mislečim stotnikom se je posrečilo vojake pomiriti, največ pa je pripomogel mesečni mrk, ki je nevedne in vražaste vojake silno prestrašil. Nekateri zgodovinarji menijo, da je bil tabor v Emoni (Ljubljani). Tacit, ki v svojih letopisih o tem poroča, razen Navporta nobenega kraja ne imenuje.

L. 315. Konstantin in Licinij sta si l. 313. razdelila rimsko cesarstvo: V tej dobi so spadale naše pokrajine, zlasti Emona k Italiji. Ta ključ Italije si je hotel Licinij prilastiti. Iskali so povoda. V Emoni je dal sohe Konstantinove prekucniti. Konstantin je moral nasprotnika ponižati, kar se mu je tudi l. 315. posrečilo v boju na savskem bregu pri Cibalah (Cibale).

Okrog l. 615. je nameraval sv. Kolomban iz Bregena ob Bodenskem jezeru oditi kot misijonar med Slovence, pa se je premislil.

L. 815. so šli zahodnoslovanski poslanci v Paderborn k frankovskemu kralju Ludoviku, ki je zavladal po smrti cesarja Karola Velikega l. 814. Hoteli so se domeniti o mejah. Ljudevit Posavski je pričel misliti na samostalnost.

L. 1015. je oglejski patriarh Ivan sklical sinodo, v kateri se je ukrepalo tudi o nekaterih goriških župnijah, na pr. o desetini v Volčah.

L. 1115. je šel cesar Henrik V. skozi Ljubljano v Italijo.

L. 1215. dobi Oton Meranski Kranjsko od cesarja Friderika II.

L. 1515. 1. januarja je izdal cesar Maksimilijan v Inomostu na prošnjo ljubljanskih meščanov odlok, da morajo Judje za večno zapustiti Ljubljano, kjer so toliko škode napravili meščanom.

Istega leta so bili hudi kmetiški upori proti brezsrčnim grajščakom. Gradovi: Raka, Šrajbarski turn, Boštanj, Mokronog in Polhov gradec so prišli v oblast kmetiških upornikov; obranila pa sta se jih gradova Črnelo in Čusperg.

L. 1615. je bila dovršena jezuitska cerkev sv. Jakoba v Ljubljani. Škof Tomaž Hren jo je 15. novembra posvetil. V novi cerkvi so uvedli slovensko pridigo, ki je imela mnogo več uspeha, ko prej nemška. Prvi slovenski pridigar je bil o. Janez Čandik iz Višnje go-

Starček je pogledal iz kože in rekel vnukom:

»Bliža se vigrad! Mene bo vzela spomlad, a vi boste dočakali novega poletja. Pili boste žarke gorečega, svobodnega nebeškega solnca, se kopali v lastnem znoju prepevajoč novo pesem vstajenja, življenja in dela, moči in sile, zmage in svobode. Jaz moram pasti, kakor je padlo tisoče in tisoče naših ljudi, dovolj sem živel in delal, trpel in se trudil, pojdem tje, kjer se vrste blagoslovljeni grobi iz katerih klije novo življenje in čez katere veje spomladanska slutnja.«

In padel je starček, ko je prva spomladanska slutnja zavela v našo dolino, kakor mora pasti vse staro, ko priklje novo življenje, padel je z zmagovalno spomladansko himno na ustih in z velikim koprnjenjem v sru, z onim blagonsnim koprnjenjem, ki sega vnukom v duše in jim odpira pogled v svet.

Samoten potnik sem potoval iz daljne dežele, svinčeno nebo nad mano, mrtva priroda krog, ni ga bilo človeka, ki bi me srečal na poti, ni bilo duše, ki bi mi segla v dlan. Ali je to domovina moja. Tiha je in odvrnela v zimskem snu, a njeni prebivalci počivajo po svojih kočah in brezplodno jim poteka življenje.

Potoval sem dan za dnevom, da se mi je utrudila noga in pričeli siveti lasje. Dan se je nagnil v zaton, hotel sem sestiti na obcestni kamen, da se odpočijem in potem vlečem morda za

vedno. Kar je spomladanska slutnja zavela od griča in segla tudi v mojo dušo. Stopim na noge in grem nasproti spomladnem vstajenju z velikim koprnjenjem v sru.

Potujem celo noč, naj vlada mraz in mrak, saj onkraj noči in zime vstaja spomlad. Bila je dolga zimska noč, a ko je prvi svit obsvetil daljavo, je vstal v jutranji megli v razdalji pred mano na strmi višini božjepotna cerkvica in zvonjenje je seglo v mojo dušo.

Bilo je zvonjenje, ki oznanja vstajenje in novo življenje. Bližam se cerkvici na strmi višini, zvonjenje postaja vedno glasnejše, že buče orglje, čujem petje zbora, dosega me glas svečenika, a nebeški zor rumeni vedno silneje in spomladanska slutnja kipi vedno močnejše čez grič v prostrano daljavo.

Prispem na vrh griča, zgubim se v tisočeri množici kot prah ngenega prahu in jek njenega glasu. Orgljanje in zvonjenje, petje in molenje tisočglave množice se je strinjalo v mogočno harmonijo, v veliko zmagovalno pesem vstajenja, ki je pretresala goro in napolnjevala temno razdaljo meglene doline.

Takega vstajenja še nisem videl, kar potujem po slovenski zemlji.

Okrog svete božje cerkvice se je razprostiralo po celi višini veliko pokopališče, grob se je vrstil pri grobu, križ je stal poleg križa, nobene hiše, nobenega vrta, nobene njive, nobenega drevesa... samo grob in grob kakor da-

leč sega oko in vsi so pozlačeni od jutranje zarje.

Pogledam in vidim... vsi so odprti in kosti mrličev leže na črni prsti razžarjene od jutranjega svita. In tisočera množica pokriva ves prostor, a svečenik stoji med njimi, pogledam in vidim... ne, to ni svečenik, to je prerok iz nekdanjih časov, izmed onih, o katerih pišejo svete knjige. Oblečen je v škrlat in zlato, kot kralj zmagovalac v veliki vojski in obenem prerok-oznanevalec novih časov. V roki drži knjigo velikega preroka in z mogočnim glasom bere iz nje tisočeri množici in mrličem, ki spe po grobeh:

»Kosti, kosti, poslušajte Gospodov glas!«

In kosti se gibljejo, premičejo, dvigajo, svečenik pa moli dalje:

»Kosti, kosti, poslušajte Gospodov glas!«

In kosti se zbiraajo, iščejo druga drugo, člen se prilaga členu, ud udu, vežejo se med sabo in sklepaajo, svečenik pa moli dalje:

»Kosti, kosti poslušajte Gospodov glas!«

In kosti se strnejo med sabo, preprežejo jih kite, napolnijo mišice, prevleče koža in življenje diha iz njih.

Zvonovi so zazvonili, orglje so zabučale, tisočera množica njih, ki so vstali iz grobov in njih, ki so jih klicali iz smrtnega spanja, je dvignila svoje glasove ter zapela mogočno spomladansko pesem prebujenja in vstajenja.

Daleč se je razlegal glas te pesmi, predril je temo noči in megle, kipel rožnemu jutru nasproti, odmeval od tihe črne zemlje in zvenel ob pozlačeno nebo.

Stresla se je mamica siva zemlja, naša skrbna roditeljica, ki je vzgojila vse te množice v naročju svojem, vzdramila se iz svoje razmišljenosti, zazvenelo je od kraja do kraja, zabučalo od gore do gore, uslišana je bila dolga, tiha molitev črne zemlje in sedaj se je oglasila, da zapoje s svojimi sinovi, z njimi, ki so bili mrtvi in z njimi, ki so jih klicali iz spanja, zmagovalno himno vstajenja:

Tebi pozdrav, zmagovalac kraljevi, solnce nebeško, ki vstajaš iz temnih globin, iz prepadov noči in nam pelješ življenje.

Mi smo te slutili, ko je vladala noč in pričakovali tvoje prihode polni velikega hrepenja.

In sedaj vstajamo, vstajamo iz oklepa grobov, ni se nas dotaknila smrt, samo smrtno spanje, ker nas je dramila nada tvoje prihode.

Tebi naš poklon, koprnjenje naših dni, in naša nada v težkih mračnih dneh. Mi smo te slutili, ko je bučala burja, ko se je skrivalo življenje pod ledeno odejo

in smo te pričakovali, ko smo legali v grobove

re, znan slovenski pisatelj. Obenem so pričeli jezuiti krščanski nauk razlagati kar med verniki v cerkvi. Na stroške stolnega dekana Mihaela Milke so izdali lep slovenski katekizem, ki je s slikami izšel v Avgsburgu l. 1615.

L. 1715. 1. februarja je v Ljubljani umrl bogati trgovec Jakob Schell pl. Schellenburg. Rojen v Sterzingu na Tirolskem si je v Ljubljani s trgovino nabral veliko premoženje, ki ga je zapustil v dobrodelne namene. Kot ustanovnik uršulinskega samostana v Ljubljani počiva s svojo soprogo v rakvi pod svetiščem uršulinske cerkve. Njegove ustanove uživajo še vedno mnogi dijaki.

8. septembra, na mali šmaren, je novomeški prošt, naslovni škof Marotič z veliko slovesnostjo kronal kip M. B. na Trsatu.

V avgustu so dovršili kupolo križanske cerkve v Ljubljani. Za to cerkev so došle 1. novembra v Ljubljano tri slike, ki so jih darovale tri avstrijske cesarice, namreč soproga vladajočega cesarja Karola VI. in vdovi umrlih cesarjev Leopolda I. in Jožefa I.

9. decembra 1715. se je povrnil v domovino vitez Carbonarius (Vogljar iz Naklega), ki je bil 26 let telesni zdravnik ruskega carja Petra Velikega. Prinesel je s seboj bisere, drage kamne in mnogo bogastva. Govorili so, da je poslan v Rim kot posrednik za združitve ruske cerkve s katoliško. — L. 1715. je izdal Kapucin P. Hipolit iz Novega mesta slovensko slovnico, ogrski Slovenec Franc Temlin pa slovenski katekizem.

L. 1815. so napravili v Ljubljani Lattermannov drevored, ki nosi ime po generalu Lattermannu, ki je bil po odhodu Francozov prvi guverner ilirskega kraljestva s sedežem v Ljubljani.

Pred sto leti je bil rojen znani nabiralec narodnega blaga in pisatelj »Novic« Jakob Volčič (r. v Škofji Loki 14. jul. 1815., u. 1888). Na štajerskem se spominjajo modroslovca Janeza Dragotina Šamperla (r. 17. maja 1815 v Gomili pri Sv. Urbanu, u. 1836), ki je prvi pričel sloveniti Šekspirja. — L. 1815. je izdal Matevž Ravnikar: »Zgodbe sv. pisma za mlade ljudi«. Jezik teh zgodb je tako lep, da se mu še dandanes čudimo. S tem delom si je pridobil pisatelj naslov: »Oče slovenske proze«.

Rusi in Poljaki.

Varšavski tednik »Swiat« je zbral celo vrsto izjav vplivnih ruskih politikov o poljskem vprašanju. Poslanec Kovalevskij (oktobrist) je izjavil, da se Poljakom po vojski ne sme dati manj kakor so imeli v Galiciji. Zato bo vplivna stranka oktobristov proučila poljsko avtonomijo v Galiciji. Poljsko vprašanje se mora rešiti v ruski dumi.

Poslanec Vladimir Lvov (centrum) je izjavil, da se more poljsko vprašanje šele potem rešiti, če se Poljaki zadovoljijo s čisto poljskimi pokrajinami (etnografična Poljska) ter se odrečejo vsem drugim pokrajinam, ki so nekdanje pa spadale k Poljski (historična Poljska), a po narodnosti niso poljske. »Etnografični Poljski« se mora dati avtonomija; dovoliti se sme posebnim poljski deželni zbor. V odškodnino za Lvov naj postane Varšava središče poljske kulture z vsemi pravicami, ki so jih

Poljaki imeli v Lvovu. Za avtonomijo Poljske ne govori samo čut pravičnosti, ampak tudi ruska politična korist; avtonomna Poljska bo najboljša obramba proti Nemčiji. Rusinsko vprašanje pa je zgolj rusko vprašanje. Poljaki naj se odrečejo sploh vsaki kulturni in politični ekspanzivnosti.

Poslanec Maklakov (kadet) zastopa stališče, da vzhodna Galicija ne spada k poljskemu vprašanju, to je čisto rusko vprašanje. Poljsko vprašanje naj se reši v ruski dumi. To vprašanje nikakor ne spada pred mednarodni diplomatski kongres. Etnografična Poljska mora dobiti avtonomijo.

Poslanec Aleksandrov (kadet) je izjavil, da je poljsko vprašanje dozorelo. Poljska avtonomija je dobila mednarodne simpatije; celo ruska desnica se ji ne bo več upirala.

Socialistični poslanec Čheidze želi Poljakom najboljšo bodočnost, a boji se, da bodo Poljaki prevarani. Ne zaupa niti ruskim konservativnim krogom niti diplomaciji. V ruski socialni demokraciji sta dve struji. Ena je vnetja za vojsko, da se stre nemški militarizem. Druga ne pričakuje nič dobrega in želi, da se kmalu sklene mir.

Grof Mussin-Puškine (član centra v dumi) je izjavil, da se mora poljsko vprašanje rešiti v duhu pravičnosti. Sedanji generalni gubernator v Varšavi, knez Engalyšev bo odpravil sedanjo poljsko nezaupnost ter začel novo dobo.

Vseučiliški profesor Pogodin v dnevniku »Utro Rossiji« dokazuje, da se Poljakom ne sme dati popolna avtonomija, ker bi to bilo nevarno, da bi nastale tudi druge federalistične težnje. Poljska naj ostane še pod vladjo carskega namestnika, a dobi naj svoj parlament, jezikovne pravice in pravico, pobirati davke za svoje zadeve. Uredništvo »Utro Rossiji« pristavlja, da naj bo Poljska od Rusije ločena po carinski meji; denar in armada pa ostane skupna.

Jurist Jemelijanov je v »Juridičeskem Vestniku« objavil obširen članek, ki dokazuje, da je zadovoljna in lojalna Poljska za Rusijo največjega pomena. Zedinjeni Poljski naj se da avtonomijo v okviru Rusije. Manifest velikega kneza Nikolaja napoveduje vstajenje poljskega naroda. Te obljube se morajo uresničiti.

Ogri in Poljaki.

»Nowa Reforma« piše, da se na Ogrskem množijo dokazi posebnih simpatij do Poljakov. Mestni svet v Budimpešti je priredil slavnostno sejo na čast poljskim legijam, ogrska mladina demonstrira za poljske legije, ogrski politiki tekmujejo med seboj, da bi izrazili svoje simpatije do Poljakov. Ogri so se prepričali, kako velikega pomena je zanje Galicija, ki jih zaslanja pred navalom sovražne vojske. Dva polka poljskih legij sta se ves čas hrabro borila v Karpatih in Ogre varovala pred Rusi. Ogrski politiki slovesno izjavljajo, da je samostojna Poljska potrebna za mir v Evropi, potrebna za obrambo Ogrske. — »Nowa Reforma« pristavlja, naj se pozivi stara tradicionalna vzajemnost med Ogri in Poljaki.

Francoška armada.

Reuterjev biro priobčuje po podatkih francoske vlade poročilo o stanju francoske armade, katero prinašajo »Times« in posnema tudi »Kölnische Zeitung«:

Višje vodstvo je pomlajeno, ker so avanzirali mlajši, izkušeni poveljniki na odgovorna mesta. Stari generali so izginili, deloma vsled naporov, deloma, ker so zasedli mesta za fronto. Ta naredba se je izvedla v najširšem obsegu na vseh stopinjah od brigadirja do armadnih poveljstev. Povprečna starost generalov se je na ta način znižala za deset let. Več kot tri četrtine armadnih in zbornih poveljnikov je starih manj kot 60 let, nekaj zbornih poveljnikov 46 do 52 let, brigadirji so pod 50 let. V fronti je malo generalov nad 60 let, in še ti so duševno in telesno popolnoma čili. Pomladitev visokih šarž je bila mogoča zato, ker so bili polkovni štabi pred tremi leti tako pomnoženi, da sta bila pri vsakem pehotnem polku v začetku vojske po dva podpolkovnika, pri vsakem topniškem in jezdnem polku pa po en polkovnik in en podpolkovnik. Mnogi častniki, ki so šli v vojsko kot polkovniki, poveljujejo sedaj brigadam, nekateri že tudi divizijam in zborom. Na bojnem polju izkazana spretnost se sedaj takoj prizna in izkoristi, in tako je bilo mogoče izpolniti vrzeli, ki so zazijale v prvih tednih vojske. Višje šarže so teoretično zelo enotno izobražene in to vpliva dobrodejno na celom bojišču.

Konjica ima po šestih mesecih vojske še preveč častnikov. Namesto potrebnih 31 jih ima vsak polk po 48. Topništvo je malo trpelo in ima tudi preobilice častnikov, zlasti ker pridejo tu v poštev mnogi stotniki, ki so bili v miru zaposleni po arzenalih in topniških zavodih. Tudi rezervni častniki so se dobro obnesli kot poveljniki baterij. Izgube na subalternih častnikih so pri pehoti največje, pa jih vendar ne primanjkuje. Mnogo stotnikov in poročnikov, ki so bili ranjeni od strojnih pušk, se je vrnilo na fronto. Rezervni pehotni častniki so se izborna obnesli kot poveljniki stotnij. Poročnikom imenovani častniški namestniki so dobri vodje krdel in pogosto zelo energični poveljniki stotnij. Vsled duševnega in telesnega razvitka sedaj pod orožjem stoječih letnikov, vsled vojaških sposobnosti naše rase in vsled demokratičnega duha naše armade je mnogo moštva doseglo častniško dostojanstvo. Število naše pehote je bilo 15. januarja zelo zadovoljivo. Povprečno ima sedaj vsak francoski polk po 48 častnikov, med temi približno 18 aktivnih, 15 rezervnih in 15 častniških namestnikov. Od 12 stotnij jih vodijo 6 stotniki, 6 rezervni stotniki in 3 poročniki. Vsaka stotnija ima povprečno po 3 častnike. Čete imajo mlade, dobro šolane in drzne vodnike, in nižje šarže so pridobile v vojski dovolj izkustva. Konečno je treba priznati tudi delo pred tremi leti ustanovljenih armadnih in zbornih štabov, katerih nazori in metode popolnoma soglašajo.

Francija ima sedaj dva in pol milijona mož pod orožjem. 15. januarja so bile vse čete dopolnjene na vojno stanje. Stotnije štejejo po 200 mož, v nekaterih polkih tudi 250. Pri drugih orožnih vrstah, ki so manj trpele, so vse enote polnoštevne. Da izpopolnjujemo vrzeli, imamo zadaj 1,250.000 mož. Nadalje nadomestilo daje letnik 1915., ki je za petino močnejši od

uradne cinitve. Vsled naknadnega pregledovanja prej bolnega ali od aktivne službe oproščenega moštva smo pridobili pol milijona mož. Notranja vrednost čete se je po izbruhu vojske povečala. Ljudje so bolj utrjeni in vajeni naporov. Zdravstveno stanje je vsled dobre in obilne hrane izborna. Vkljub hudi zimi so boleznih dihal redke. Pri rezervnikih je potrdila izkušnja pravilo srbskih in bolgarskih častnikov, da je treba dveh mesecev vojske, predno dosežejo rezervniki svojo polno moč. Naša pehota je sedaj vajena hitrega utrjevanja, kar meseca avgusta ni bilo. Sedaj delajo pravcete trdnjave, ki varujejo proti poljskemu topništvu in tudi proti težkim kalibrom. Vsi sovražnikovi napadi so bili odbiti, razun pri Soissonu, kjer se imajo Nemci zahvaliti za svoj uspeh poplavi Aisne in podrtim mostom. Naši napadi so nam pa prinesli marsikako pridobitev in napadali smo z elanom, a ne z isto brezmislno, kakor avgusta meseca, ki nam je zadala težke izgube.

Konjica je znatno napredovala. Cel mesec oktober je izenačevala nizko število naše pehote in je bila vsem zahtevam pehotne službe popolnoma kos. Naše topništvo se je izkazalo mnogo boljše kot nemško, kar so priznali Nemci sami. Ravno tako so se obnesli tudi pionirji in letalci.

Prepir v Srbiji.

Najnovejša poročila iz Srbije poročajo, da je v Srbiji velikanski prepir med meščansko in vojno stranko. Meščanski stranki na čelu je Pasić, ki ponuja Bolgariji velike kompenzacije v Makedoniji pod pogojem, da Bolgarija Srbiji pomaga. Vojna stranka pa temu najodločnejše nasprotuje in ne mara niti pedi makedonske zemlje odstopiti Bolgariji.

Rusi o zadnjih urah Przemysla.

Ruski listi objavljajo, kakor poročajo nemški listi iz Petrograda, brzobjavke iz Kijeva in iz Lvova, ki pripovedujejo dogodka zadnjih ur pred padcem trdnjave. Tisti dan, preden so Rusom izročili trdnjavo, tako pripovedujejo ruski častniki, se je valil gost dim nad mestom in nad utrdbami; od časa do časa so čuli močne eksplozije. Oblegovalci so prvotno sodili, da je izbruhnil v mestu močan požar, a eksplozije so sledile tako hitro ena drugi, da je žarelo nebo. »Mesto in trdnjavo razsvetljujejo,« so klicali Rusi v strelskih jarkih; vojaki so iz strelskih jarkov drli proti trdnjavi; častniki so jih zamenjali zadrževali. Okolu 6. zjutraj je prijezdil pred trdnjavo oddelek jezdecev z belo zastavo. Bili so parlamentarji, ki so jezдили skozi ruske vrste, nemi, ne da bi bili kaj izpregovorili, h generalnemu štabu oblegavalne armade. Pričeli so se takoj pogajati. Mesto je gorelo povsod, še vedno so se čule z vseh strani strašne eksplozije. Okolu pol 10. je vkorakala prva ruska četa v predano trdnjavo. Ulice so bile prazne; posadke in prebivalcev ni bilo videti, trgovine so bile vse zaprte. Odprta je bila ena sama kavarna, a ni se dobilo niti piva in ne en grizljive kruha. Hiše so bile nepoškodovane, a cele šipe ni bilo niti ene,

in smo zmagali z veliko nado tvojega prihoda
mi tvoji otroci, ki nismo uklonili
tilnika
in nismo omadeževali duše z velikim
grehom obupa.
S ponosnim čelom smo šli v smrt
in z zmagoslavno himno vstajamo.

Mamica siva zemlja je pa odpela:

Z bučanjem naših rek in s šumenjem
vod
z burjo, ki lomi pragozde
z žarenjem nebeškega solnca,
ki obliva s potom pridnega delavca
z meglami in z oblaki, ki rose iz neba
blagoslov,
z molkom skal, ki samevajo nad pre-
padi,
s tihimi njivami blagoslovljenimi
in travniki, ki odevajo domovino
kakor ženina in nevesto poročna obleka
zveni naj moj spev velikemu zmagova-
valcu.
Odpirajo se grobovi in vstajajo sinovi
mučeniki davnih let in mnogih muko-
trpnih dni
vsaka kapljica preliti krvi,
ki je rosila mojo prst
in vsaka kapljica pekočega znoja,
ki je padel na moje naročje
se je izpremenil danes v biserno roso
božjega blagoslova.
Zbirala sem vaše vzdihle in stoke
slišala sem, kar ste trpeli, ko vas ni
nikdo čul
in molila za vas k nebu v tihih nočeh
in v žgočih dneh.

Sedaj je pa prišel dan rešitve, dan vsta-
jenja in življenja.
Nebeško solnce vas bo žgalo in oblivalo
s svojim žarom
kopali se boste v potu in znoju
toda vedrega čela in ponosnega obraza,
ker boste sebi stavili svoje domove
in zidali svojo lastno prihodnost
in ne boste stopali kakor voli v jarmu.
Rodila vam bo njiva in cvetelo polje
in gozd bo zelenel in vam šumel po-
zdrave
trdno kot skale vaših gorá bo stal vaš
rod.

Tako je odpevala zemlja, solnce se
je pa dvignilo na obzorju in oblilo po-
krajino z ognjenim žarom, zaveli so ve-
trovi, zašumeli gozdi, zabučale vode in
jaz sem pogledal in videl:

Pred mano se je dvigala pokrajina
skopana v viharjih, oblita s krvjo in z
znojem, lepa in veličastna, prebujena
k novemu življenju ter je raztezala ro-
ke, da priklene nase svoje sinove..

Mamica siva zemlja je pa še vedno
tiho šepetala k nebu molitve za srečo
svojih otrok.

In radostno je bilo njeno obličje,
ker je dočakala dan vstajenja.

K zvezdam.

»Bog pa je rekel: Naj bodo luči na
trdnini neba in naj ločijo dan in noč in
naj bodo v znamenje časom in dnevom
in letom, da svetijo na trdnini neba in
razsvetljujejo zemljo.«

Tako sveto pismo (Gen. 1, 14. 15.)
določuje zvezdam njihovo opravilo.

Posebno važna naloga zvezd je, da
nam naznanjajo čase. Kakšna zmeš-
njava bi bila na svetu, ko bi nam zvez-
de s svojim gibanjem tako natanko ne
merile raznih časovnih oddelkov! Na-
še ure in pratike nam samo zato prav
kažejo čas, ker so uravnane po zvez-
dah. Po vsaki stalnici na nebu se da
čas določiti, in na Kranjskem je nekaj
gospodov, ki ti ga s pomočjo teodolita
ali s pomočjo sekstanta določijo do se-
kunde natančno. Ogledarji in drugi de-
lavci, ki celo poletje preživijo pod milim
nebo, pa ne rabijo ne teodolita, ne
sekstanta; samo en pogled na zvezde
jim pove, koliko je ura.

Najvažnejša merila časa sta pa
mesec in solnce. Židje in mohamedanci
in menda tudi razni neoliki pogan-
ski narodi imajo v mesecu svojo pra-
tiko. Ob mlaju jim je začetek, ob polni
luni pa sreda meseca. Da se čas zra-
vna, mora imeti en mesec 29, drugi 30
dni, in po preteku nekaterih let z 12 se
postavi leto s 13 mesci.

Ker se pa življenje na zemlji ne
ravna po mescu ampak po solncu, zato
so že stari Egipčani spravili leto v
sklad s solncem. Niso se vedeli, da se
zemlja suče krog solnca, toda videli so
solnčno pot po živalskem krogu in si
jo precej natančno preračunali. Tudi
so z lahkoto določili dan, ko stoji soln-
ce najnižje, in dan, ko stoji najvišje na
nebu. Tako je nastalo solnčno leto, ki
ga je natančneje uredil Julij Caesar in
popolnoma uravnal papež Gregor XIII.

Zvezdno gledališče v letoš-
njem aprilu.

Solnce stoji za naše kraje ob za-
četku mesca opoldne 48¹/₂°, na koncu
meseca pa 58¹/₂° visoko nad obzorjem.
Tej višini odgovarja stališče solnca od
srede septembra nazaj do srede argu-
sta. Tedaj je bolj gorko, kakor v aprilu,
ker se je v poletnih mesecih zemlja na-
srkala solnčne gorkote, v aprilu pa iz-
puhteva še zimski mraz. 1. aprila vzha-
ja solnce ob 5.44 in zahaja ob 6.26 uri,
zadnji dan pa je vzhod ob 4.52 in zahod
ob 7.03 uri.

Mesec je zadnji dan marca poln.
Zato je po določbi nicejskega cerkve-
nega zbora (325) prvo aprilovo nedeljo
Velika noč. Ker še židovska Velika noč
začne vselej ob pomladanskem ščepu
(15. nizan), se da lahko določiti dan Je-
zusove smrti: bil je to 7. april. Veliko
se je že pisalo o tem, naj bi bila Velika
noč vsako leto prvo nedeljo v aprilu.
Vendar je najlepše, če ostane vse pri
staremu: razlika mika. Slovesnost zad-
njega kraja praznuje mesec 6. aprila
v Strelcu, 14. dan ga objame noč mlaja
ob prehodu iz Rib v Ovna, 22. dan ob-
haja kot prvi krajec svojo pojedinjo
pri Rakovih Jastih in 29. aprila se ti
smehlja s polnim obrazom na meji mo-
gočnih kraljevstev Device in Tehtnice.

Izmed planetov kraljuje na ve-
černem nebu edini Saturn. Stoji
še vedno na meji med Bikom in Dvojč-
koma in se je v marcu tako malo pre-
maknil, da bi ga človek imel za stal-
nico. V aprilu se premiče bolj hitro v
smerti proti Dvojčkoma. Pogled ga v za-

ker so radi strašnih eksplozij vse popokale. Čez nekaj ur šele so pričeli prebivalci zapuščati hiše in kramljati z Rusi. Zadnja dva meseca ni v mestu izhajal noben časopis več. Prebivalstvo ni o položaju na bojišču ničesar znalo. Dnevnik, ki so jih prinašali zrakovplovci v mesto, so čitali le častniki. Przemysla, ki so jih vedeli, da so morali Rusi zapustiti Lvov. Prebivalstvo je trpelo veliko bedo, ruska vlada je vojaški intendanturi naročila, naj pošlje v mesto velike zaloge.

Avstrijske ujetnike so poslali v nočranjo Rusijo, nekaj so jih odposlali čez Lvov v Kijev. Na vseh železniških progah v južnovzhodni Rusiji in v Galiciji dovažajo potreben železniški material za prevoz ujetnikov. Dan prej, ko je padel Przemysl, so opazili Rusi pri avstrijskih karpatskih četah veliko živahnost, ki je bila najbrže v zvezi z zadnjim izpadom przemyslske posadke. Nenavadno močni napadi so se ponavljali od ranega jutra do pozne noči, osobito pri Lupkovu, najbližji točki Przemysla. Nič manj kakor sedemnajstkrat se je napadlo tisti dan; napadi so se šele končali, ko so zasedli Rusi višino pri Lubovski. Rusom se je posrečilo, da so prekoračili San in zasedli vrhove na vzhodnem bregu reke. Ko so Rusi vzeli Przemysl, so pričele ruske čete v Karpatih živahno delovati. Rusi se zdaj lahko pečajo z operacijami na jugozahodu. Avstrijci niso do zdaj tam srečno operirali, napadi niso bili uspešni, omejujejo se izključno na obrambo v postojankah, ki so po naravi že močne in ki so jih še ojačili po pravilih vojaških utrd. Te utrde, tako sidijske ruske kritiki, so skrajno mogočne. Vsak korak se mora izbojevati. Ne dvomi se, da se nagiba boj za končno posest Karpatov koncu. Boj zavzame v teh krajih novo obliko.

Molimo!

Kakor druga leta prihaja tudi letos v deželo pomlad in narava se vzbuja in oživlja gozd in travnik. Toda v naših srcih vladata skrb in žalost, ki je tudi lepo pomladansko vreme in probujena narava ne moreta pregnati ne omiliti. Pač pa se zdi, da se je naše žalosti in skrbi navzela tudi pomlad ter postala z nami vred resna in zamišljena. Odšli so v vojno naši možje in sinovi, bratje, prijatelji, sosedi. Ostale smo po domovih večinoma samo ženske z otroci. Naša polja in naši vinogradi zaman čakajo krepke, spretnosti in skrbne moške roke, ki bi jih obdelala in pripravila za rast in cvet in sad. Draginja narašča, mali že marsikod zaman prosijo kruha, a kaj nam še prinese bodočnost? Skrb žena in mater je vsak dan hujša. Z bojnega polja prihajajo poročila o slavnih delih naših mož in sinov; veselimo se teh zmag in ponosne smo nanje, toda vemo, da so odkupljene z drago krvjo in zdravjem tisočih. Zares, to so dnevi, ki morajo pretresti in zresniti vsakogar. In res se povsod vidijo dobri sadovi tega resnega časa. Prej zapuščen hramovi božji se polnijo, tolikokrat po nemarnem izgovorjeno ali pozabljeno božje ime se sedaj izgovarja skesano, spoštljivo in proseče. K Brezmadežni se hrepeneče zateka staro in mlado. Pa tudi medsebojna ljubezen in sloga je oživela

med ljudmi; skupna stiska je rodila skupno, vzajemno pomoč in uveljavila zapoved ljubezni do bližnjega. Drug drugemu pomaga, kolikor more, in drug drugega tolaži in krepi njegove upe. Tako nam je olajšano in olajšano naše gorje. Toda ni nam odvzeto. O, ko bi naša spokornost, naša medsebojna sprava, naše skupno gorje že skoro potolažili neskončno pravičnega Boga in naše molitve ganile Njegovo usmiljenje, da bi nam zopet poslal blaženi mir in nam vrnil naše drage iz vojne! Molimo, drage slovenske sestre, molimo, da naša in naših otrok molitev prodre oblake! — Slovenska mati.

Pismo Slovenca iz Sibiri e.

G. Fran Silvester, ki je sedaj v Bisku, sibirski gubernija Tomsk, kot vojni ujetnik, piše dne 16. decembra 1914:

Minoli teden je bila v Bisku običajna »jarmarka« — velikanski letni sejem. Sejmarji so prišli iz vsega ogromnega biskega okrožja in še iz večjih daljav. Videti je bilo tudi mnogo Mongolcev, ki so se zlasti zanimali za konje. Je bila pa tudi res velika izbira: gotovo 10.000 repov, med katerimi sem občudoval mnoge znamenite vrane — naravnost prekrasne živali! Za 80 do 100 rubljev kupiš tu konja, ki bi stal v domovini gotovih 600 do 800 K. Sibirski konj pa ni samo lep, ampak tudi skrajno utrjen in vztrajen. Brez odihne in krmljenja ti preteče svojih 100 km; nato mu privoščijo zunaj na mrazu — brez odeje seveda — pol ure počitka, šop trde slame in nazadnje do mile volje ledenomrzle vode; izprehodi se nekoliko na prostem zraku, potem te pa zopet popelje nadaljnjih 100 km daleč — še isti dan. Čudovite živali!

V brezkončni Rusiji je tudi nešteto goveje živine. Mnogo je prav lepe živine, a krave — volov sem malo videl — bi bile splošno lahko mnogo boljše, ako bi se sibirski »kristjanik« (kmet) teoretično in praktično seznanil z umno živinorejo. Živali so vse leto noč in dan na prostem; po snegu iščejo raztreseno slamo, zato ni čuda, da ima srednje dobra krava pri nas več mleka nego 10 do 15 sibirskih. Po mnogih vaseh sem opazil posebno kravo pasmo brez rog. Pa tudi muhastim rogatim kravam prav nakratko odžagajo rogove, da v naprej preprečijo vsak uspeh hudobnih kravjih namenov. Da bi krave snažili s krtačami, seveda ni govora, a živali kljub temu nimajo mrčesa. V Sibiriji je pač hud mraz.

Tudi praščereja je tod še prav primitivna. Trikrat na dan dobe živali žita, sicer pa tavajo po vasi, da kje kaj »boljšega« iztaknejo. Seveda sibirski prašči niso taki zmurnjenci kakor naši pujski, ki imajo tu in tam lepše stanovanje nego marsikateri zemljak. V snegu spe in počivajo tukajšnji praščki kakor vsa druga živina, pa so zdravi in se lepo zdebele, kakor sem opazil na »jarmarki«. Kot umne, samostojne živali imajo svoboden izhod celo do kolodvora, kjer iščejo odpadkov in se kaj spretno umikajo prihajajočim vlakom. Pri nas se pa marsikatera »govedina« na dveh nogah neprostovoljno zamota pod lukamatijo.

Naročajte „Slovenca“!

grozno razdejanje, ki ga je povzročil na njej. Mars je bil namreč starim pogonom bog vojne.

Izmed stalnic hočemo omeniti danes le tri ozvezdja, ki jih je mogoče videti vso noč, in ki tvorijo skupaj eno skupino. Vsakemu Slovencu je znan Veliki voz, ki vedno nazaj vozi. Ta Veliki voz je pa le del ozvezdja, ki se mu pravi Veliki medved. Tisto, kar je pri Velikem vozu oje, tvori v Velikem medvedu medvedov rep; in štiri kolese so v Velikem medvedu zadnji konec njegovega telesa. Ostalo telo tvorijo male zvezdice tako, da je oni četvero-kot (4 kolese) komaj šestinka celega telesa, ne vstevši nog. Srednja zvezda v repu (ojesu) se zove Mizar in ima prav blizu sebe malo zvezdico. Če to zvezdico vidiš, imaš dobre oči: od tod njeno ime Saidak, t. j. merilo vida. Imenuje se tudi Alkor, t. j. jezdec. Precej nizko pod repom Vel. medveda miglja zvezda edinka. Okoli nje so tako male zvezdice, da se navadno s prostim očesom ne vidijo. Tej zvezdi z njenimi težko vidnimi tovarišicami se pravi Lovski psi. Za repom Velikega medveda in za Lovskimi psi pa koraka orjaška postava z imenom Bootes, t. j. goveji pastir ali sploh pastir. Najsvetlejša zvezda v tem ozvezdju je rudečkaste barve in se zove Arkturus, t. j. medvedov čuvaj. Bootes goni pred seboj Velikega medveda, in v pomoč so mu Lovski psi.

Z juga.

Sanitetni vojak Anton Pivk z Zirov piše svoji sestri 22. februarja med drugim: Kakih posebnih dogodkov Ti ne vem pisati, ker mi sanitetci ne doživljamo nič posebnega. Sedaj smo v neki vasi blizu M. V štirih hišah imamo bolnišnico. Tu smo štirje iz naših krajev: eden iz Hrašč (pri pošti), eden z Ubelškega in Ježinov iz Slavinje. Pa ta trenotek že nismo več štirje: tisti iz Hrašč je danes umrl. Ježinov je tudi hudo bolan. Sploh je od sanitete veliko bolnih. Pa tudi drugih vojakov imamo mnogo med bolniki. Legar vsak dan zahteva kako žrtev. To je žalostna smrt na tujih tleh, ko nima krog sebe nobenega domačih. Predvčerajšnjim je tudi eden umrl. Na njegovo prošnjo so pisali po ženo, da ga pride obiskat. Žena je prišla in ko jo je mož zagledal je takoj umrl. Zdravnik je dejal, da je umrl od veselja. Take in enake stvari se mnogokrat dogajajo in nas komaj še ganejo. Človek se vsemu privadi in se tudi mora. — Tu imamo lepe tople dneve, a blata povsod malone do kolen. Oh, kje so naše lepe, trde, bele ceste! — Hrano imamo dobro in dobimo tudi vsak dan pol litra vina; vode ne smemo piti. Prosim Te, pošlji mi kak častnik, ker slovenskega že nisem bral odkar sem odšel iz Ljubljane. Tu imajo samo nemške, mažarske in hrvaške liste. Hrvaške berem, pa le ne razumem vsega. — Tu doli je bilo dosedaj vse mirno; pred dnevi pa je bilo slišati oddaljene strele. Našim fantom je menda že začelo presedati, da samo oddaleč v Srbijo gledajo. Vojaki, ki hodijo tod mimo na strelišče, pravijo, da že komaj čakajo, da bi šli zopet na obiske v Srbijo. Pisal bi Ti še kaj, a me kliče bolni tovariš. Pristrčen pozdrav vsem domačim!

Nov list iz zgodovine kranjskih junakov.

Vojnopoštna dopisnica z dne 21. marca nam javlja:

Dne 19. t. m. proti večeru in ponoči so napravili Rusi proti naši diviziji, kateri je začasno pridelen tudi ljubljanski 7. lovski bataljon, silovit napad. Rusko topništvo je obsipalo naše bojne črte s šrapneli, da se je kar kadilo in da se je zemlja tresla od gromenja. Rusi so naskočili naše bojne črte z veliko premočjo; proti 7. lovskemu bataljonu je navalil sovražnik z najmanj štirikratno premočjo. Ruska pehota je bila oborožena z ročnimi granatami. Rusko topništvo je podpiralo napad z vso silo. Reflektorji so razsvetljevali naše pozicije in olajševali napad. Zastonj! Junaki lovškega bataljona se niso ganili niti za korak! Po ponoči je bil ruski napad odbit. Lovski bataljon je pri tem napadu zajel 510 Rusov. Pred strelskimi jarki so pa ležali kupi mrtvih Rusov. Koliko je bilo ranjenih, se natanko ne ve, toliko je pa gotovo, da so naši lovci uničili več nego dvakrat toliko sovražnikov, kakor šteje bataljon borilcev. Najmanj 1200 mož so lovci uničili. Naš divizionar, gen. major pl. Smit, ki je svoj čas služil pri tem bataljonu, je izjavil, da je ponosen, da ima ta bataljon pod svojim poveljstvom.

„Slov. Straža“ potrebuje pomoči!

Iz vojne.

Dragonci na patroli.

Korporal Jožef Warter od štajerskega dragonskega polka št. 5 se je že večkrat izkazal kot smel patrolni poveljnik. Ob neki taki priliki je blizu neke vasi opazil kozaško patrolo 7 mož, ki je prihajala po cesti. Hitro odločen je Warter napadel sovražne jezdece, ki pa niso čakali spopada, marveč se obrnili in oddrvili nazaj. Naši dragonci so hitro poskakali s konj in začeli streljati za kozaki. Dva sovražna jezdeca in dva konja sta padla, ostali so ušli. Dragonci so nato zopet zasedli konje in nadaljevali svojo pot, ki je vodila preko višine, katero je imela zasedeno sovražna infanterija. Kmalu je dragonce obsul njen ogenj. Korporal Warter se pa ni dal ostrašiti, napravil je spreten ovinek in brez vsake izgube moštva ali konj prišel preko nevarnega pasu. Sedaj so jezдили po prostem polju. Kar jim zastavi pot močan kozaški oddelek, ki prične streljati. Dva konja padeta in kozaki pridejo k ataki. Warter, ki je dognal sovražnika in tako rešil svojo nalogo, je moral sedaj gledati, kako spravi na varno svoj mali trop pred veliko premočjo. Začela se je gonja na življenje in smrt. Skokoma so drveli dragonci čez grm in strn, kozake tesno za petami. Že so kozaki tako blizu, da sovražni častnik zakriči dragoncem, naj se udajo. Toda ne to vrli

Junaška stotnija.

Josip Pugelj iz Strug na Dolenjskem, ki je bil že dvakrat ranjen in tudi odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo, piše svojemu prijatelju, topničarju Antonu Pogorelcu, iz Segedina dne 13. marca naslednje pismo:

Dragi prijatelj! Oprosti, da Ti toliko časa nisem nič pisal. Vedel nisem, ali si še doma ali pa si že odrinil k vojakom. To me je motilo, a tudi priložnosti za pisanje sem malo imel. Sedaj Ti v kratkem opišem, kar sem doslej doživel.

Ko sem prvič prišel na bojno polje, sem bil pridelen 28. diviziji. Mešal sem blato kakih 14 dni, potem sem pa prišel k polku in bil pridelen 7. stotniji. Kakor Ti je znano, se je premaknila cela 6. divizija in prekoračila Karpate. Šli smo po takih krajih, da pet dni nismo videli človeškega bivališča. Pot čez Karpate so našli in nam pokazali poljski strelci ali legionarji. Trpeli smo zelo mnogo, ker je šel naš polk kot prvi. Snega je bilo ponekod nad 2 m.

Ko smo prišli čez najhuje, smo pa takoj srečali Moskale in se z njimi spodobno pozdravili. Potem je šla moja stotnija sama zase, da krije desno krilo. Prodrli smo do blizu Nadworne in prišli v zelo hud boj. Če si kaj čital, Ti je znano, kako je naša stotnija junaske pobila skoro šestkrat močnejšega sovražnika. Predno smo prišli v Nadworno, so Bošnjaki zasedli neki hrib, se ondi zakopali in skoro pospali. Nato so bili nenadoma napadeni in izgubili nad 100 mož. Tedaj smo mi dobili povelje, da zasedemo hrib, kar smo nemudoma izvršili. Tu smo ostali dva dni, nato pa napravili juriš na sovražnika. Vidi, da je šla naša stotnija krog 50 mož. Rusov smo pa pri naskoku ujeli kakih 150. Mnogo Rusov smo pobili, druge pa pognali v beg.

Zadnje dni smo imeli vedno hude boje in vedno le na nož. Dobili smo veliko, a izgubili tudi. Naša direkcija je bila Nadworna-Krasno-Stryj. V dolini za Krasno sem jo dobil v roko in ne vem, kako je bilo nadalje z mojo četo. Rad bi bil prišel v Stanislav, pa v oni črti je šla vražja divizija.

Lahko si misliš kako mi je hudo, ko nič ne vem od doma; odkar sem šel v drugo na bojišče, še nisem dobil nobenega pisma. Sedaj sem že v tretji bolnišnici ter me torej zopet ne bo našlo nobeno pismo, ker grem te dni nazaj na bojišče. Pristrčen pozdrav Tebi in Tvojim, kakor tudi našim in sosedom!

7. marec v Karpatih.

Računski podčastnik pri telefonski diviziji gosp. C. Prestov nam poroča dne 10. marca z »Ledenege bojišča«:

Naznanjam, da smo pri naši četi še vsi trije Slovenci zdravi in veseli, kakor smo bili v Srbiji.

Že nad tri tedne se vrše v Karpatih trdovratni boji na celi črti. Sneg zapada bolj in bolj, mraz je vsak dan hujši. Marsikdo je že nekaterikrat mislil, da ne doživi jutra.

Desno od Przemysla so stali Rusi v postojankah, trdnih kot skala. A prišla sta za Ruse usodna noč in dan 7. marca. Ravno tu so stali nasproti Rusom naši bojovníki, ki so se bili že

štajerci ne mislijo. Korporal Warter sproži proti zasledovalcem, dobro merjen strel za strelom in z naporom vseh sil moštva in živali se dragonci prebijejo in dospo k svojemu škadronu. Srebrna svetinja II. razreda je bila plačilo za vročo ježo.

French, maršal v srajci.

Vojaki so dali že v Južni Afriki maršalu Frenchu priimek »maršal v srajci«, brez namena žaliti ga. Imel je namreč navado, da je za časa vojaških vaj šel vsako jutro na kratak izprehod, na sebi samo hlače in srajco. Bil je tedaj jako skromen; užival je konserve, pil zraven vodo, za priboljšek pa malo mrzlega čaja. Njegova pripravnost je bila znana povsod. Neki vojaški dopisnik je prišel v šatorišče. Videl je vojaka v srajci, ki je z mladeničem tekem jedel suhor; približa se mu in ga vpraša: »Kje je šotor generala Frencha?« Vojak je naprej, dopisniku pa pokaže šotor in reče: »Šotor je tukaj, a generala sedaj ni notri, sedaj zajtrkuje.« Dopisnik pravi: »Dobro, ga bom že dobil in ga bom prosil, naj mi da malo svojega zajutрка. Vam pa pustim konja tukaj, pazite nanj, dal Vam bom dobro napitnino.« — »Prav rad«, odgovori mož v srajci. Četrto ure pozneje prileti dopisnik nazaj in prosi generala, naj mu odpusti. »Nič se ne opravičujte, dragi moj,« pravi French, »rajši spišite članek in povejte ljudem, da so pred smrtjo in v srajci vsi enaki!«

četku meseca in nariši — da ne pozabiš njega in njemu najbližje stalnice. Potem ga poglej proti sredi in proti koncu meseca, pa se boš prepričal, da se res premiče.

Na jutranjem nebu se bosta v aprilu pred solničnim vzhodom videla izmed planetov Jupiter in Venera. V začetku meseca stoji sonce v Ribah, na desno od solca stoje v Vodnarju Mars, Merkur, Jupiter in Venera. Vidi se samo Venera, ki vzhaja eno uro pred soncem. Vseh pet nebnih teles, namreč sonce in imenovani štirje planeti, hite na levo, proti vzhodu, pa z različno hitrostjo. Najhitrejši je Merkur, ki prehiti Marsa in 1. maja dohiti sonce (gornja konjunkcija) in ga pusti za seboj. Zato se ta mesec ne vidi. Najpočasnejši med njimi je Jupiter, ki toliko časa zaostane za soncem, da sredi meseca že izstopi iz solničnega sija in na koncu meseca vzhaja že poldrugo uro pred soncem. Venera je pa po hitrosti prva za Merkurm. 15. aprila dohiti Jupitra (konjunkcija); zato sta ta dan oba planeta prav blizu skupaj. Potem pa pusti Venera Jupitra za seboj, in prav lepo se da opazovati, kako je med obema planetoma vsak dan večja razdalja. Mars jo tudi briše za soncem; zato se ta mesec še ne vidi. Vendar tudi on zaostaja za soncem: sredi meseca maja ga bo dohitela Venera (konjunkcija), in takrat bo zemlji že kazal svoj krvavi obraz in bo gledal

v Srbiji odlikovali v več bojih. Kano-
nada se je pričela. Naše težke in polj-
ske havbice ter poljski topovi so poš-
ljali uničujoč ogenj naravnost v ruske
okope. Opazoval sem celo bitko z griča,
na katerem so stale lahke havbice. Ve-
lezanimiv prizor! Ko je strašna kano-
nada nekoliko ponehala, je nastopila
naša pehota. Zagnala se je z nezadrž-
no silo in bila kmalu v ruskih strelskih
jarkih. Rusi niso imeli časa misliti na
brambo ter so se do zadnjega udali.
Ruski častniki so klicali svojim »Na-
zaj!«, a Rusi so pometali orožje proč
in se udali, ker ni bilo nobene rešitve
več. Tudi ruski častniki so se morali
udati. Vseh ujetnikov je bilo 1200 mož
z 11 častniki, med temi 1 brigadir, 1
polkovnik, 1 major in 8 subalternih
častnikov. V plenu je bilo več strojnih
pušk, ruska poljska baterija pa je bila
popolnoma uničena. Naše izgube so
bile zelo majhne; par mrtvih in ranje-
nih. Pripomniti moram, da so bili Ru-
si tu v veliki premoči, a zaman — hrab-
rost in junaštvo naših fantov je obilo
odtehtalo rusko številnost. Takoj dru-
go jutro sem se podal na mesto, kjer
so bili Rusi zajeti. Strašni prizori! Vsi
strelski jarki polni mrtvih in razme-
sarjenih Rusov. Na tisoče jih je uničila
naša artiljerija. Zanimivo je poslušati
ruske ujetnike, ki vsi govorijo o koncu
vojne; vsi imenujejo 15. marec, a men-
da sami ne vedo, kaj naj bi bilo ta
dan.

Kar se tiče nas, smo vedno veseli
in humorja nam nikoli ne zmanjka.
Avstrijec se ne zmeni ne za mraz ne
za sneg. Hrane imamo dovolj, obleka
zadostna, ne manjka nam ničesar.
Upanje, da potisnemo Ruso z zadnjih
postojank, nas oživlja. Vse bi bilo, ko
bi le še pošta nekoliko bolj redno pri-
hajala. Polovica pošiljatev ne dospe na
svoj cilj, kar marsikoga zelo žalosti.
Sam imam v tem oziru mnogo britkih
izkušanj; komaj vsako desetoposilja-
tev, ki mi jo naznanijo iz domovine,
resnično prejemem, vse drugo se izgubi
na poti. Ali tu res ni pomoči?

S tovariši pošiljamo vsem znan-
cem in somišljenikom prirčen po-
zdrav! Udani C. Prestov.

Slovenski vojaki branijo Karpate z veliko odločnostjo.

V Karpatih se bore slovenski vojaki
proti veliki premoči. Bore se z zavestjo,
da hočejo zmagati. Vojak Franc Jan od
27. dom. pp. piše svojemu prijatelju Jak.
Kocjančiču v Gorjah pri Bledu 17. marca
pismo, ki pravi, da se slovenski vojak za-
veda svoje dolžnosti: Mi smo v Karpatih,
kjer nam Rusi nič pa že prav nič ne more.
Kadar napravim napad, mora vselej z ve-
likimi izgubami nazaj. Sedaj je naša arti-
ljerija vse drugačna, nego je bila izpočet-
ka; deluje tako izvrstno, da se je čuditi.
Gotovo je, da Rusi v Karpatih ne bo pro-
drl, čeprav je teh rjavosuknežev toliko, da
so kar hribi rjavji, kadar gredo k napadu.
Imamo tako kritja, da nam tudi s topovi
ne morejo škodovati. Ob Karpatih si bo-
do Rusi glave razbili.

Vojni doživljaji in premišljevanja.

Dr. Andrej Veble je pisal gospodu
dr. Benkoviču v Celju naslednje pi-
smo z bojišča, datirano pa je z dnem
11. marca:

Velečenjeni gospod doktor! Iz do-
movine mi pišejo, da imate lepo pom-
lad. Vse oznanja novo življenje in pre-

Sedaj se pa Frenchu že bolje godi,
ima namreč imenitnega kuharja Fran-
coza Lamorletta. Dosedaj se mu je še
vsak dan posrečilo razveseliti povelj-
nika britanskih čet s kako novo jedjo,
okoli 400 novotarj si je že izmislil. V
mestu, v kuhinji polni zalog bi to ne
bilo nič posebnega, a na bojnem polju
mora biti tudi kuhar pravi ženji, če
hoče ugoditi vsem željam. Samo enkrat
se je Lamorlette jezil, takoj začetkom
vojke. Napravil je maršalu kipečo
močno jed a bitka je trajala bezprimer-
no dolgo; Frencha ni, taka močna jed
pa ne zahteva odloga, revež Lamorlette
je moral pojesti sam.

Prvi vojaški zdravnik.

Rimski univerzitetni profesor Gio-
vanni Franceschini pripoveduje v re-
viji »Mi in Svet« o prvih vojaških
zdravnikih. Pravi, da sta bila prva dva
Makaon v Podalirij, v kolikor pride
namreč vpoštev tradicija in zgodovina.
Borila sta se pred Trojo z drugimi Grki
vred, obenem pa izvrševala svoje
zdravniško delo. Makaon je bil pred-
vsem kirurg, Podalirij pa bolj za no-
tranje bolezni. Iliada omenja slučaje,
kako je Makaon zdravil rane: izvlekel
je z veliko spretnostjo puščico, ki je
obtičala v mesu, rano pa pokril s po-
sebnimi soki raznih rastlin. Vidi se, da

rojenje. Zdi se mi kakor lep sen, ko
čitam take dopise iz domovine. Pri nas
je namreč še vedno huda zima, gotovo
15 stopinj pod ničlo. Snega je do ko-
len in po zasneženih poljanah brije
ostra severna burja. Pred tremi dnevi
sem bil v mestecu B. Odšel sem tja
zgoda jutraj; takega mraza nismo
imeli celo zimo kakor ta dan. Dasi ima-
mo vsi kožuhe, zimske galoše za sneg,
rokavice itd., nas je zeblo kakor psa.

Učinek težkih možnarjev.

Od 8. do 10. m. m. so bili tu —
zlasti ponoči — hudi, krvavi boji. Naša
rojna črta je od nas oddaljena le par
kilometrov. Tu in tam prileti v bliž-
no kak ruski šrapnel, ki navadno ni
nevaren. 9. m. m. je bilo neprestano
slišati prasketanje manihere, strojnih
pušk in vmes gromenje topov. V B.
sem videl dva naša možnarja (30'5 cm
kalibra). Bil se je ravno artiljerijski
boj; naši topovi in havbice so na bliž-
njih gričih. Dasi je že gromenje težkih
havbic silovito, se vendar ne da pri-
merjati gromenju tekega možnarja.
Stali smo par sto korakov od takega
možnarja, ko zaslišimo strahovit pok,
kakor pri kaki veliki eksploziji. Nato
se nam je zdelo, kakor bi slišali v zra-
ku žvižgati, ječati in rjoveti predpo-
topnega zmaja. Četudi je možnar od-
daljen od mesteca 1 km, so se vendar
ob vsakem strelu iz možnarja tresle
šipe v hišah. Pravili so mi, da je ba-
terija pred par dnevi slučajno zvedela,
kje je nameščena oficirska menaža
(kuhinja) nekega ruskega oddelka. En
strel in celo poslopje je bilo razrušeno;
od navzočih Rusov gotovo nihče ni
ostal živ. — Moralni učinek ponoč-
nih bojev, zlasti artiljerijskih duelov,
je nepopisen. To treba videti in doži-
veti.

Stari molijo, mladi prepevajo.

Vi tam v domovini si pač težko
predstavljate, koliko morajo sedaj po-
zimi trpeti naši ubogi vojaki na fronti.
Večkrat srečam na cesti 40 — 42 letne
može osivelih las; vmes so nekateri —
a seveda zelo redki —, ki so že od za-
četka vojne na fronti. Črnovojniki so
večinoma zelo pobožni. Ako gredo mi-
mo kapelice, cerkve ali križa, se po-
božno odkrijejo, molijo in pobožno
sklepajo roke. Ako bi človek mogel či-
tati, kaj se godi v njihovi duši, kakšne
misli se porajajo v nji, takrat bi še-le
spoznal vse britkosti vojne.

Mladina je seveda drugačna: lah-
komiselna, vesela. Mimo nas je kora-
kal pred par dnevi mažarski polk v
boj. Prepevali so ogrske koračnice in
vesele pesmi, zdelo se je, kot da gredo
na kako veselico ali ples. Da, na ples!
Toda na krvavi ples! Marsikateri fant
je še tisto noč izdihnil svojo dušo na
mrzli zimski poljani. Prepevajoč je šel
v smrt.

Beda med civilnim prebivalstvom v
Galiciji. — Vojaštvo dobro preskrbljeno.

Med civilnim prebivalstvom v Ga-
liciiji — za našo fronto — se že kaže
pomanjkanje, beda. Ljudje nimajo ži-
vil. Kakšna je še-le beda za rusko fron-
to. Saj je znano, da Rusi ne postopajo
posebno obzirno z ljudmi. Kozaki so n.
pr. primorani ropati in pleniti, ker ne
dobe od erarija provianta. Pri nas je
nekoliko boljše; ljudje dobivajo od vo-
jakov potrebna živila. Vojaštvo je nam-
reč s proviantom zelo dobro preskrb-
ljeno; ničesar mu ne primanjkuje. Se-
veda se mora vse dovažati iz domovi-
ne, celo vžigalice, sveče, potem seno
in slamo.

je doktor Makaon dobro zdravil, Ho-
mer namreč pravi: »Zdravnik je vreden
za več drugih ljudi, ker zna izvleči
puščice in zliti dobre odpomočke na
rane.« Ko je Menelaj bil ranjen, mu je
Makaon odvzel orožje in mu izvlekel
kopje iz krvave rane. Agamemnon je
bil rekel Menelaju: »Zdravnik bo zdravi-
l tvoj rano in bo položil nanjo bla-
godejna sredstva, ki lajšajo grozne bo-
lečine.«

Zelo lep dokaz predzgodovinske ki-
rurgije nam nudi neko okostje iz neo-
litične dobe; študirala sta ga Bartols
in Broca. Vidi se, kako je bil zlomljen
spodnji del noge; stvar je samaobsebi
zelo komplicirana, a tako dobro ozdra-
vljena in s tako dobro koščeno brazgo-
tino, da bi bil vsak moderni kirurg po-
nosen na tako operacijo. V neki pom-
pelanski ulici so odkrili hišo, ki jo nek-
teri imenujejo: Hiša kirurga, drugi pa:
Šola kirurgije. V največji sobi »opera-
cijski dvorani«, so dobili štirideset ope-
racijskih instrumentov. Drugo kirur-
gijsko orodje s obašili na drugih kra-
jih, tako da so dobili samo v Pompe-
jih kakih dvesto kirurgijskih pripo-
močkov. Najlepše in najpopolnejše
orodje, »speculum« imenovano, so iz-
gredli l. 1818. Izumitelj je moral biti
velik praktik in pravi ženji.

Vojne ne bo še konca.

Včasih čitam, da se je polagoma
že vse privadilo na vojno. Tam v do-
movini se vam zdi, da je vojna kakor
gledališče, nekaj povsem navadnega,
čemur smo se že prilagodili. Celo go-
sposdarstvo, industrija se je že prilago-
dila vojnim razmeram. To se vidi zlasti
v Nemčiji (glej Philippovichev članek
»Die Vernichtung des deutschen Han-
dels«, »Zeit« z dne 7. marca 1915.). Vse
to kaže, da bo vojna še dalj časa tra-
jala in da nas pred koncem poletja
ne pričakuje domov. Odločitev še ni
padla in gotovo še ne bo tako hitro.

V poljskem dvorcu.

Stanujem v nekem poljskem dvor-
cu. Tu sem našel razne poljske knjige,
katere slastno čitam. Sinoči sem preči-
tal Pana Tadeusza od Adama Mickie-
wicza. Zanima me predvsem zgodovina
poljskega naroda, vprašanje obnovitve
poljskega kraljestva. Bilo je ravno pred
100 leti (leta 1812.), ko so Poljaki z
istim pričakovanjem in upanjem zrlili v
bodočnost kakor sedaj. Bilo je začasa
Napoleonovega pohoda na Rusko. Tudi
takrat so poljski legionarji (Dabrow-
ski, Kniaziewicz in drugi) prelivali
svoje kri v vojni proti Moskalom. Vsi
so bili prepričani, da bo zmagal Napo-
leon in da vstane zopet samostojna
poljska država. Nade so jih varale. Ka-
ko se jim zgodi topot?

Sijajna dela 97. lth.

Neki tržaški častnik poroča svojcem:
»Od 20. marca dalje se je pričel splošen
ljut boj na celi črti. Tu in tam je posku-
sal sovražnik prodreti. Dne 24. marca se je
vrغل na nas. Tri premočne in silne nasko-
ke sovražnika so vrli 97ti s težkimi ruski-
mi izgubami odbili, zemlja se je tresla od
strecjanja iz topov, strojnih in ročni pušk.
Dne 25. marca ob 7. uri so Rusi prišli v
bližino 30 korakov od naše postojanke, tu
se je pa pojavil major Giraldu z zadnjo raz-
položljivo rezervo in ukazal protinapad.
Z majorjem na čelu smo z glasnim »hura«
vdrli v sovražno postojanko in privedli na-
zaj 500 ujetnikov.

Grški »Volksblatt« poroča, da je po-
siral neki rezervni častnik tri liste iz dnev-
nika v obliki treh vojnih dopisnic o bojih
od 25. do 27. marca; ti trije dnevi zaslu-
žijo, da se jih v zgodovini 97. pešpolka za-
piše na zlat list. Vsebinska poročila je sle-
deča:

25. marec Včeraj popoldne smo
prestali hud napad ruskih pešpolkov šte-
vilka 171 in 199. Naši hrabri 97ti so ga
krepko vzdržali, tako da se je izjalovil. O
polnoči je nato naskočil naš domobranski
polk št. 3 z najboljšim uspehom. Med
padlimi na ruski strani smo videli več viš-
jih sovražnih častnikov. Zgodaj jutraj po-
noven ljut napad sovražnika. Zopet odbit.
Naši so v sijajnih oblikah šli na sovra-
znika. Tri stotnjice 97tih so bile že pohva-
ljene od armadnega poveljstva. Pri tretji
sem danes jaz poveljnik. Sedaj se pri-
pravljajo za napad štiri ruske divizije, ki
so prišle od Przemysla.

26. marec 24. in 25. marec sta bi-
la prava častna dneva 97. pešpolka. Bili
so se ljuti boji in trdovratne napade treh
ruskih polkov smo odbili. Nato smo na-
skočili. Ujeli smo 700 Rusov. Sovražnik
je imel 1500 mrtvih in ranjenih. Predlagan
sem za »Signum laudis«.

27. marec Danes je bil prapor-
ščak Harter 97. pešpolka, izboren poizve-
dovalec, odlikovan z zlato svetinjo.

Slovenski lopničar severno od Varšave.

Mariborski »Slovenski Gospodar«
poroča:

Franc Ocirk, vrtnar v Celju,
sedaj pridelen avstrijskim motornim
baterijam, slovitem težkim možnarjem,
ki so podirali francoske in belgijske
trdnjave, piše dne 11. marca mil. gosp.
opatu Ogradiju (Ocirk se nahaja se-
daj pri Hindenburgovi armadi sever-
no od Varšave):

Naznanjam Vam, da se nahajamo
v Rusiji, v severni Poljski. Dne 10. fe-
bruarja smo se peljali iz mesta Rou-
lers v Belgiji skozi Nemčijo mimo me-
sta Berolin. Po večdnevni vožnji smo
se peljali skozi Vzhodno Prusijo. Ne
morem Vam popisati, kako tukaj iz-
gleda. Vasi, trgi, mesta, vse je razru-
šeno in zažgano. Mesto Lyck, ki šteje
15.000 prebivalcev, je popolnoma uni-
čeno. Napravimo si lahko sliko, kako
bi sovražnik v naši domovini ravnal,
če bi udrl v naše kraje. Ko smo se pri-
peljali v Rusijo, vidimo, da ni nič uni-
čeno. Prišli smo v mesto Grajevo. Hitro
smo se spravili na delo in smo že ne
daleč od tukaj oddaljen rusko trdnja-
vo popolnoma razrušili. Prve dni so
nas Rusi tudi hudo pozdravljali. Gra-
nate in šrapneli so frčali skozi naše vr-
ste in padali pred in za nami. Božja
volja je bila, da je samo en mož padel,
nekaj jih je bilo težko ranjenih. Samo
Bogu se imamo zahvaliti, da smo v tem

srditem ognju bili tako srečni in se
nam ni prigodila večja nesreča.

Opišem Vam še naj tujakunje kra-
je. Sami veliki gozdovi se razprostir-
ajo, da jih skoro ni konca, vasi so zelo
redke, hiše majhne in lesene. Zima je
hujša, kakor pri nas, tako, da se človek
dostikrat od zime kar do kosti pretre-
se. Nam mraz ni mnogo prizadjal; s
potrežljivostjo in dobro voljo vse za-
dovoljno prenašamo. Slovenci smo, ki
pomagamo Nemcem ob Vzhodni Pru-
siji premagovati Ruse. Naši možnarji
bruhajo smrt med ruske vrste. Dolgo
še ni, ko se je sovražnik tukaj nahajal.
Nemci so jih mnogo tisoč ujeli.

Jaz sem popolnoma zdrav. Ker ne
vem, če bom imel kmalu priložnost,
Vam pisati, Vam, velečastiti gospod
opat, želim vesele velikonočne prazni-
ke. Z Bogom! Franc Ocirk.

Kje so sovražne baterije.

Orel Fr. Vide od 3. gorskega top-
ničarskega polka piše med drugim:

Dne 30. avgusta smo pri mestu T.
zopet zadeli na Ruse, ki smo jih zasle-
dovali. Vnel se je strašen boj. Ruska
artiljerija je streljala kakor za stavo
in naša tudi ni zaostajala; pa kaj, ko
nismo in nismo mogli dognati, kje da
imajo Rusi svoje topniške postojanke.
Proti večeru tretjega dne smo jih pa
končno vendar-le »pogruntili«: Rusi
so imeli svoje topove postavljene v hi-
šah in skednjih. Sedaj smo bili pa do-
bri. Naše gorske poljske baterije in te-
žke havbice otvorijo na mesto uničujoč
ogelj, in res: ruski topovi so takoj
umolknili. Mesto je bilo ena sama raz-
valina in zmaga naša. Pri našem gor-
skem topničarskem polku sploh nismo
imeli nobenih izgub, pri poljski artilje-
riji je bilo pa par ranjenih. V artilje-
rijskem boju je pač glavna reč to, da
iztakneš, kje ima sovražnik svoje arti-
ljerijske postojanke, svoje pa njegovim
očem prikriješ.

Pismi dveh bratov.

Mariji se priporočaj!

Dragonec Alojzij Mehle iz Trziča pi-
še 26. februarja svojemu bratu Konradu,
ki je bil tudi potrjen k vojakom:

»Dragi brat! Zvedel sem, da si potra-
jen. Le pojdi k artiljeriji; tam življenje le
ni tako poceni napredaj kakor pri pehoti
in pri nas dragoncih. Vedi, da dragonci v
najhujšem ognju prenašamo povelja od ge-
nerala do stotnika, ki je vedno pri svoji
kompaniji v rojni črti. In kadar sovražni-
ka poženejo in je tako ozemlje, da ga ne
morejo hitro zasledovati, potem pošljejo
zopet nas, da izvohamo, kje je, kako mo-
čan je, kakšen je svet itd. Vse to moraš
javiti generalu, ki te nato s povelji pošlje
k stotniškemu poveljniku. Naš posel ni
lahak, ker moraš biti po cel dan na konju.
Ko smo šli v Srbijo, je naš štabni vod štel
68 mož, nazaj nas je pa prišlo samo 9 s
petimi konji. Sama Mati božja, katere svetin-
jico nosim na vratu, me je varovala, da
tudi jaz nisem pustil svojih kosti kje doli
na Srbskem. Navedem Ti samo en slučaj.
Bilo je blizu Valjeva, ko so nas poslali po-
izvedovat, kje se nahaja sovražnik. Bili
smo štirje: 3 dragonci in en korporal. Na
vrhu nekega hriba sem natančno videl gla-
vo srbskega vojaka. Obrnil sem se k kor-
poralu, da ga opozorim, a predno sem iz-
pregovoril, prileti šrapnel in udari komaj
sto korakov od mene. Čutil sem samo, ka-
kor bi zavel veter in ko se ozrem, vidim,
kako se valjata v krvi in blatu dva tova-
riša in njuna konja. Pomagati jima ni bilo
mogoče, ker sta bila popolnoma raztrgana.
Korporal in jaz sva pa v velikih skokih
odnesla pete. In kolikokrat so krog mene
žvižgale krogle tako goste, da si ne moreš
misliti. Najboljše si to lahko predstavljaš
s primero, če stopiš k čebelum in tam ob-
stojš; breneče krog tebe, a ne piči te no-
bena. Ako hočeš, da pridemo vsi bratje
srečno domov iz vojne, priporočaj se Ma-
teri božji in očetov blagoslov naj Te spre-
mlja. Potem sem prepričan, da se še živi
vidimo. Zdej Te pa prirčno pozdravim in
odpusti mi, če sem Te katerikrat klofnil.
Na srečno svidenje! Tvoj brat Lojz.«

Drugi brat, Ivan, ki služi že od začet-
ka vojne v 17. top. polku kot četovodja,
pa piše na pustno nedeljo svojim domačim
med drugim:

Beda na Poljskem.

Pišete mi, da je pri vas zavladala
draginja. Verjamem, a kaj pa šele tukaj,
ko nima prebivalstvo nič drugega več ne-
go malo krompirja. To edino živilo hrani-
jo in skrivajo kakor zlato. Bolezen je v
vsaki hiši: griža, legar, jetika in različne
druge take spremljevalke bede in nesreče.
Umirajo brez vse zdravniške pomoči. Vi-
del sem, ko so iz ene vasi pet mrličev na-
enkrat nesli k pogrebu. A kaj bo šele na
spomlad. Povsod vse razdejano, opustoše-
no. Po hišah in sobah stoje konji, nikjer
nobene slame. To so prizori in slike, ki
si jih doma niti predstavljati ne morete.
Mi smo se pa že vsemu temu privadili. Za

sedmi mesec gledam to revščino in bedo, ki se je znesla nad poljskim narodom, ki je tako pobožen, kakor noben drugi na svetu. Poljaki vse tiho trpe in pravijo, da jim bo čenstohovska Mati božja pomagala in jih rešila prej ali slej iz teh stisk in nadlog. Bog daj!

Grof Andrásy za moč naše države.

Grof Andrásy je v starem parlamentu v Budimpešti govoril o miru, ki bi ga Avstrija sklenila z balk. državami: Srbija ni treba, da bi se preveč oslabil, pač pa se mora odpovedati svojim visokoletečim fantazijam. Ni treba, da Srbijo osvojimo, ampak samo, da ji vzamemo one zemlje, ki niso srbše in kolgabski del pridružimo Bolgariji, albanski pa Albaniji. Zlomiti bi bilo treba srbsko vojno silo tako, da nas ne bi mogla napadati v momentu, ko imamo z drugim opravka. Pripravljeni smo, dati ji ekonomsko eksistenco, samo da se ta ne sme biti izolirana od nas. Treba dokazati, da rusko pokroviteljstvo ne vodi k zadovoljstvu srbskih fantastičnih želja, ampak k propadu.

Mi smo pripravljeni sprejeti geslo: »Balkan Balkancem!« z vsemi njegovimi posledicami. Nasprotno pa ne moremo dovoliti, da bi se širila država, ki je nam sovražna, ki igra prvo ulogo in se krepi, tako država, ki vodi nam agresivno politiko. Naš glaven namen tako pri sklepanju miru, kakor tudi pri poznejši orientalni politiki bo ta, da bo vedno izgubila ona država, ki je proti nam, koristi bo pa imela ona država, ki je z nami. Če konsekvntno nadaljujemo to politiko in strateško svoje meje tako popravimo, da pridemo v neposredno sosedstvo z onimi balkanskimi državami, ki nam doslej niso sosedje, potem upamo, da bomo definitivno zlomili ruski upliv na Balkanu.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Hudi boji na besarabski meji.

Dunaj, 2. aprila. Uradno se poroča: Na fronti v vzhodnih Beskidih vlada v splošnem mir, ker so bili zadnje dni vsi ruski napadi krvavo odbiti. V vzhodnih sosednjih delih karpatske fronte, kjer napadajo močne ruske sile, se še bojujejo.

Na vzhodni meji med Prutom in Dnjestrom so naše čete odbile premočne napad Rusov. V 10 do 20 zaporednih vrstah je sovražnik čez dan napadal na večih točkah bojne črte. Do večera je trajal boj. S težkimi izgubami je bil sovražnik povsod prisiljen, da se je umaknil, posebno na najbolj južnem delu se je v begu umakal.

Na Poljskem in v zahodni Galiciji ni nobene izpremembe. Ponočni napad Rusov ob spodnji Nidi se je izjalovil v učinkujočem ognju naših postojank.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Neizpremenjen položaj.

Berlin, 2. aprila. Veliki glavni stan: Na vzhodni fronti ni nobene izpremembe. Najvišje armadno vodstvo.

RUSKA POROČILA.

Kodanj, 3. aprila. Vojni poročevalci moskovskih listov poročajo z bojne črte ob Njemenu, da so se zopet vneli luti boji, ki se jih udeležuje tudi posadka trdnjave Kovno. Ruske čete morajo večkrat prepustiti Nemcem ofenzivo, ki jo z veliko trdovratnostjo izvajajo. Vse kaže, da nameravajo Nemci tiste ruske čete, ki operirajo pri Tauröggenu, odcepiti od čet, ki stoje pri Njemenu. Brez pomena je, če se morajo večji ruski oddelki pred ljutimi nemškimi protinapadi umikati več vrst nazaj. Sicer so zasedli Nemci nekatere važne ruske postojanke ob srednjem Njemenu, a trdno se pričakuje, da sovražniku onemogočijo nadaljnje prodiranje v tej okolici. Vojni poročevalci nadalje poročajo, da pošiljajo Nemci zdaj dobre vojske na bojišče in da nastopajo čete, ki so navajene boja in se posebno hrabro vojskujejo. Nemška črna vojska napada kakor napadajo mladi vojak in jih prešinja občudovanja vredni napadalni duh. Zdi se, da položaj ob Njemenu obe stranki sili na kolikor mogoče hitro odločitev. Izgube Rusov v teh bojih so primeroma jako izdatne. Težavno ozemlje v tej okolici je zelo utrdilo rusko pehoto.

Dunaj, 3. aprila. O padcu Przemysla se še poroča iz Petrograda: Posadka se je podala med bobnanjem in trobentanjem, častniki s sabljami, z zavitimi zastavami v ruski tabor, ker se je dogovorilo, da ji izkažejo vojaške časti. Ruski štab s poveljnikom na čelu je odzdravil na vojaški pozdrav.

Berolin, 3. aprila. »Berliner Tageblatt« poroča iz Genfa: Francoski listi poročajo iz Petrograda: Sovražnik se v Karpatih v smerih Bartfeld in Užok trdnovratno brani in je pričel izvajati

ljute protinapade. Sovražni oddelki, ki so pričeli iz Črnovic prodirati, so prekorčili mejo in so prodrli blizu Chotina.

RUSKI BOJI V PETROGRAJSKI LUČI.

Dunajski listi poročajo: Po petrograjskih poročilih so sovražne (avstrijske) čete iz Črnovic napravile uspešen sunek čez mejo in skoro dosegle Chotin. Ruske čete se zaenkrat umikajo, bodo se pa prav kmalu zopet vrgle na sovražnika. Napad v Karpatih je v razvoju. Nemški letalci na celi fronti živahno delujejo. Pri Ostrolenki so se Rusi nekoliko umaknili; kmalu se bo pa pričela nova ofenziva. V Osovjec so došle sedaj sveže čete.

× × ×

BITKA V KARPATIH.

Med strašnimi boji zadnjih dni je marsikdo nehote imel občutek, da se je cela velikanška sila največje države na svetu osredotočila na ne preveč široki fronti na duklanski nižini in da tam zama poskuša potisniti nazaj silo narodov podonavske monarhije.

Zdelo se je, kakor da bi se grozovito borenje moralo končati le z odločitvijo na eni ali drugi strani. Danes pa poroča naš generalni štab, da je zadnji dan v vzhodnih Beskidih mirnejše potekel, ker so bili vsi ruski napadi krvavo odbiti. Nastopil je tedaj pri Dukli nekaj bojni odmor, ne da bi se sovražnik le količkaj približal zaželenemu cilju, za katerega se je toliko časa in s tako strašnimi izgubami boril.

Na severnem pobočju gorovja, ki se vleče od Beskidov proti vzhodu, pa še vedno trajajo ruski napadi med prelazoma Lupkov in Užok. Tu, severno od Cisne in Kalnice se povsod vrše boji na galiskih tleh. Oba kraja ležita približno v sredi med omenjenima prelazoma okoli 8 km oddaljena od galisko-ogrške meje. Višine severno od obeh krajev so v naši posesti. Rusi te višine z vso silo napadajo, vendar so bili doslej vsi napadi brezuspešni.

MED LUPKOVOM IN UŽOKOM.

Roda-Roda poroča: Boj zahteva naravnost nadčloveške moči od tistih naših čet, ki branijo na približno 70 km širokem središču karpatske bojne črte ozemlje med Lupkovom in Užokom in ki že več dni odbijajo napad ruskih čet, ki jih vedno ojačujejo. Vrhove na severni strmini, ki so jih ovirani po strašno slabem vremenu v dolgem boju vzele, izkušajo zdaj Rusi osvojiti, da si pribore pot na glavno pobočje Karpotov, s katerega smo jih koncem januarja in začetkom februarja pregnali. Ruska moč v teh bojih še ni oslabiljena, ker pošiljajo v boj očitno vedno nove rezerve. Vzhodno rusko krilo je pa že več časa nedelavno in se je ohladilo živahno napadanje na kotlino Duklo.

STALNI BOJI ZA BOJAN.

Budimpešta, 3. aprila. »Az Est« poroča iz Črnovic: Čeprav zelo sneži, se vendar razvijajo zelo siloviti boji. Sovražnik, med tem ko je razkrojene čete v okolici Bojana zbral in ojačil, napada neprenehoma in z vso silovitostjo. Vsak napad pa se ponesreči krvavo in z velikimi izgubami za Ruse. Isto se godi sovražniku, ki napada severno od Bojana naše postojanke. Naši vojak se bore z levjo hrabrostjo. Pred našimi bajoneti in topovi krvavi sovražnik in ne pride niti za korak naprej. Od razstreljenih mostov je eden že popravljen ter se vrši promet med Črnovicami in Rumunijo.

V SAROŠKEM KOMITATU JE MIR VSLED VELIKIH SNEŽNIH VIHARJEV.

Budimpešta, 3. aprila. »Az Est« poroča: V saroškem komitatu je včeraj divjal izredno močan snežni vihar, ki je preprečil operacije. Zaradi tega je dan potekel mirno in Rusi so uporabili ta odmor, da so pokopali mrličje. Od našega sanitetnega oddelka se poroča, da so naše izgube izredno majhne.

RUSKI DIVIZIJSKI POVELJNIK TEŽKO RANJEN.

Stockholm, 2. aprila. »Rječ« poroča, da je bil v zadnjih karpatskih bojih težko ranjen ruski divizijski poveljnik general Lisowsky.

× × ×

USPEŠNI BOJI V BUKOVINI.

Budimpešta, 3. aprila. Posebni poročevalec lista »Az Ujsaga« poroča 27. min. mes. iz Črnovic: Boji v severni Bukovini so se danes končali tako, da v Bukovini ne stoji več Rusi. Bili so zelo ljuti in so se vršili blizu Črnovic. Naša kavalerija je zasedla 23. m. m. Sadagoro, Mahalo in Czernawko; iz teh ugodnih postojank so streljali uspešno na ruska opirališča pri Bojani. Sovražnika so potisnili do črte Toporovc—Rarance in Nowosielice nazaj. Rusi so zbrali nato močne sile pri Lehučzeny—Teutului, ki so v mraku korakale ob gozdnem robu pri Toporoucu—Rarance, da upade proti Črnovicam. Rusov je bilo 24.000 mož. Izborni naši poizvedo-

valci so pravočasno odkrili sovražnikov načrt. Naše čete so se hitro pripravile in ko so Rusi, kriti po ognju svojih topov, korakali proti Czernawki, jih je sprejel ljut ogenj iz topov. Presenečeni sovražnik je sprejel boj, ki je divjal cel dan. V Črnovicah so čuli strašno gromenje topov. Proti večeru je pričelo ponehavati gromenje topov. V Črnovice so pripeljali nekčega ujetega ruskega majorja in njegovega pobočnika in izvedeli v mestu, da je bil vržen sovražnik do meje nazaj.

Črnovice, 3. aprila. Deset dni se že bijejo boji za višine Zalezcyki. Rusi se le s trdom branijo napadov naših, ki hrabro napadajo. Iz Besarabije so poslali Rusom v severovzhodni Galiciji pomoč. Dozdaj so se tu bojevale le ruske čete državne brambe, zdaj so pritegnili tudi redne čete. Naši vedno pridobivajo na prostoru. Novopadli sneg je poslabšal pota. Severovzhodno od Črnovic so prešli boji v pozicijsko vojsko.

PRODIRANJE PROTI DNJESTRU.

Bern, 2. aprila. Vojaški kritik lista »Bund« piše k vojnemu položaju na vzhodu med drugim sledeče: »Srečna ofenziva Avstrijcev vzhodno od sedla Jablonice do Črnovic lahko razbremenilo učinkuje na karpatske boje in odreže ruske zveze iz Besarabije čez Chotin do fronte ob Dnjestru. —

× × ×

ZADNJI DNEVI PRZEMYSLA.

Dunaj, 2. aprila. »Kuryer Wiedenski« objavlja vrsto zanimivih podrobnosti iz zadnjih dni v Przemyslu, predno se je trdnjava predala. Podrobnosti je podal nadporočnik Stanger, ki je kot zadnji letalec zapustil Przemysl. Poročnik Stanger pripoveduje, da se je trdnjavski poveljnik Kusmanek obrnil nanj z besedami: »Vi ste zadnji, ki odleti odtod! Povejte, kar ste videli, da ljudje zvedo, koliko smo trpeli, in se prepričajo, da smo storili, kar je bilo v naši moči in se do zadnjega trenutka borili!« Dalje pripoveduje poročnik Stanger: Mesto je bilo kakor izumrlo; prebivalci so hiše po danem nalogu izpraznili in se zbrali na Tatarskem griču. Na griču so ljudje v tihi žalosti in pričakovanju bližnjih dogodkov prebili noč, v kateri so Rusi poizkusili nov napad na trdnjavo. Predno sem odletel iz trdnjave, sem se še podal na Tatarski grič. Kar sem tu videl, je nepopisno. Vse je molče stalo ali sedelo. Ljudje so me obdali in me prosili, naj vzamem seboj in oddam njihove dopisnice, naj sporočim temu in temu to in to itd. Rad sem obljubil storiti, kar bo v moji moči. Ko sem se že dvignil, zadoni strašno gromenje: trije mostovi so zleteli v zrak. Razvaline lesenega mostu so plavale po Sanu. Nato so zleteli v zrak fort. Najprej Dumkewiczki, potem Siedliska in drugi. Na sedmih krajih so se dvigali iz tal ognjeni stebri. Bilo je kakor ob propadu Sodome in Gomore. Zdelo se je, da se moram v oblakih dima zadušiti. Dvignil sem se višje, prodrl nad oblake dima in odletel proti svojemu cilju.

ZADNJA PRZEMYSLSKA VOJNA POROČILA.

Dunaj, 3. aprila. Nekaj ur prej, predno se je udal Przemysl, je izšla zadnja številka przemyslskih vojnih poročil. Bila je to 154. številka. Uvodoma se je poročalo, da je trdnjavski poveljnik brezlično hrabrojavno cesarju poročal o ponesrečenem izpadu dne 19. marca in da je cesarju zagotovil, da hoče posadka zvesta svoji prisegi v neomejeni ljubezni in udanosti do Njegovega Velikanstva vztrajati do konca. Cesar je 20. m. m. zvečer brezlično hrabrojavno tako-le odgovoril: Globoko žalosten sem, ko se je drzni izpad przemyslske posadke izjalovil zaradi sovražne premoči, a z ožnim ponosom gledam na brezprimerno požrtvovalnost junakov, katerim ni bil uspeh. Vsem, ki so se vojskovali ob izpadu, se najpristrčneje zahvaljujem za junaštvo in blagoslavljam slaven spomin tistih, ki so žrtvovali svoje življenje na polju slave. V pozni bodočnosti bo še zgodovina naznanjala, kaj da so izvedli avstro-ogrski vojak z najtrdnovratnejšo obrambo trdnjave Przemysl; bili so vztrajni in hrabri do zadnjega konca. Franc Jožef. Trdnjavski poveljnik je pristavil: Vojak! Večjega priznanja vašemu obnašanju in vašim dejanjem, kakor je to, ne morete dobiti. Izkažite se ga vredni! Kusmanek.

RUSKO GOSPODSTVO V PRZEMYSLU.

Milan, 2. aprila. Iz Kijeva se poroča tukajšnjim listom: V Kijev je že dospel velik del ujetih avstro-ogrskih častnikov. Vsem se je dovolilo, da smejo vzeti seboj svoje služe in prtljago. Generala Kusmaneka je v palači generalnega štaba obiskalo več visokih častnikov. Kusmanek izvrstno govori francosko, italijansko in poljsko. Za poveljnika v Przemyslu je rusko vojno

vodstvo imenovalo generala pehote Konstantinoviča Artamanova. Dovoz živil v Przemysl je v polnem teku, ravno tako se je vse potrebno ukrenilo, da se obdelajo polje. Iz Przemysla dospevajoče brzojavke povedo, da se je ondi zopet razvilo normalno življenje. Mesto je le malo trpelo. Izmed poslopij sta le dve poškodovani. Kavarne in trgovine so zopet odprte. Odpošiljanje vojnih ujetnikov se je že pričelo.

× × ×

NEKO SREDNJEALJSKO MESTO V NAŠI POSESTI?

»Grazer Tagblatt« poroča iz Dunaja: Na včerajšnji dunajski borzi so krožile vesti, da je prišlo v našo posest neko srednjealjsko mesto, za katero so se bili močni boji.

RAZMERE V LVOVU.

Dunaj, 2. aprila. »Kuryer Wiedenski« priobčuje naslednje podatke o razmerah v Lvovu, ki mu jih je podala zanesljiva oseba, kateri se je po mnogih ponesrečenih poizkusih končno vedar posrečilo prebiti se skozi ruske vrste in dospeti na Dunaj: Zloglasna ruska »Ohrana« razvija v Lvovu jako živahno delovanje. Lvov je popolnoma odrezan od okolice. Nihče se ne sme oddaljiti iz mesta. Vsi kraji, po katerih je »Kurjerjev« zaupnik potoval, so bili po Rusih oplenjeni. Prebivalstvo se iz gozdov in drugih skrivališč polagoma vrača v svoja prebivališča. Mestece Turko so Rusi popolnoma oplenili, ravno tako Dynow, kjer so kozaki 70 letnega rabinca z nagajkami prisilili, da je na javnem trgu plesal. Povsodi so Rusi vzeli in odgnali talce. Ljudi so z grožnjami silili, da povedo, kje so skrite zaloge, dragocenosti, denar itd. Ko je bilo že vse oplenjeno in odnešeno, je guverner izdal naredbo, s katero se železniškim upravam in poštanim uradom prepoveduje od častnikov ali vojakov sprejemati denar ali dragocenosti za odposlatev. Plenilci so pa imeli svoj plen še na varnem. Celi vlaki naplenjenega blaga so bili med tem že odšli na Rusko. Pač je bilo na vse ruske polke izdano povelje, da se vsako plenjenje prepoveduje pod smrtno kaznijo, toda za to povelje se nihče ni brigal.

RUSKA PROPAGANDA V GALICIJI.

Komitej velike knežije Tatjane Nikolajevne je dal galiskemu ruskemu društvu v Petrogradu 150.000 rubljev na razpolago za rusko-pravoslavno propagando v Galiciji.

PRISILNA IZPREOBRAČANJA V GALICIJI.

Krakov, dne 3. aprila Petrograjski list »Birževija Vjedomoski« grajajo posilno pravoslavno rusko propagando v Galiciji. Novo Vreme« poroča, da nameravajo v ozemlju zahodno od reke San proglasiti za ruske vse tiste kraje, »kjer prebivalstvo sicer govori poljsko, a moli rusko«, za rusko narodnost bo še zelo, zelo meročajno tudi grško bogoslužje združene cerkve in »krajni ruski občevalni jezik v Galiciji!«

LVOVSKI NADŠKOF V STROGEM HIŠNEM ZAPORU.

Krakov, 3. aprila. Kurski pravoslavni škof Tichon je izposloval, da ne sme tja odgnani Lvovski nadškof Szeptycki več v cerkev in da se nahaja zdaj v strogem hišnem zaporu. »Rusko Slovo« poroča, da so kaznovali policijskega komisarja, ker je dovolil, da je smel nadškof v družbi stražnika obiskati samostansko cerkev Snamensk.

× × ×

RUSKI NAPADI PRI INOWLODZU.

Budimpešta, 2. aprila. »Az Est« poroča s severnega bojišča: Ruski napadi pri Inowlozdu ob Pilici niso večjega pomena. Rusi so s temi napadi gotovo hoteli le poizvedeti, če so naše postojanke tam dovolj močne.

× × ×

AVSTRIJA IN POLJSKA.

Svetovna vojska je zbudila že pozabljeno poljsko vprašanje. Mednarodna diplomacija stoji pred starim vprašanjem v novi obliki. »Nowa Reforma« piše, da je evropska diplomacija ključ za evropsko ravnotežje dolgo iskala, na Balkanu, ob Adriji in na raznih morjih. Sedaj se je pa pravi ključ evropskega mira našel tam, kjer je od nekdanj bil in kjer ga je videl že Napoleon, namreč v Poljski, ki straži ob vratih v veliki evropsko-azijski planjavi. Poljska je evropski zid pred vzhodnimi silami. Kdor vlada nad Poljsko, ta obvladuje Evropo. Če jo stalno zasede Rusija, potem je Evropa v vedni nevarnosti. Samostojna Poljska v zvezi z Avstrijo je naravna straža evropske kulture in evropskega ravnotežja. Avstrija in samostojna Poljska sta nujno potrebni za obrambo in za širjenje evropske kulture.

× × ×

BUDAPEŠTA ZA POLJSKE LEGIJE.

Poljska kolonija v Budapešti in ogrsko-poljski klub sta začela akcijo za ustanovitev posebne bolnišnice za ranjene in bolne poljske legionarje. V bolnišnici bo poljska postrežba s poljskimi zdravniki in s poljsko knjižnico. Ogrski krogi to zadevo zelo podpirajo. Mestni svet je dovolil znatno vsoto za poljsko vojno bolnišnico. Dne 23. marca se je vršil v Budapešti veliki koncert v ta namen pod protektoratom nadvojvodinje Avguste (soproga nadvojvode Jožefa) in pod vodstvom budapeštanskega župana dr. Barczya in njegove soproge.

× × ×

SLAVNI SVEN HEDIN PRI NAŠEM VRHOVNEM POVELJSTVU.

Dunaj, 3. aprila. (Kor. u.) Iz vojne časnikarskega stana se poroča: Slavni preiskovalec Tibeta Sven Hedin je došel 1. t. m. v stan našega višjega armadnega poveljstva. Zvečer ga je sprejel načelnik generalnega štaba, ki ga je povabil na večerjo. 2. t. m. sta sprejela slavnega gosta armadni višji poveljnik maršal nadvojvoda Friderik in nadvojvoda Karol Franc Jožef, ki sta ga povabila tudi na zajtrk, ki se ga je udeležil tudi maršalov sin, nadvojvoda Albreht. Na vabilo maršala se je podal Sven Hedin na bojno črto.

× × ×

VOHUNSTVO V RUSIJI.

Kodanj, 3. aprila. »Politiken« poroča iz Petrograda: V novi vohunski zadevi so prijeli dozdej 120 oseb. Policija je izvedla pri vseh inozemcih hišne preiskave. V Carskem Selu so zaprli več tam nahajajočih se socialno demokratskih poslancev. Tudi v Moskvi in v Odesi so zaprli veliko oseb. Radi protivojaske propagande so zaprli v Moskvi namestnika vseučiliškega rektorja in pet vseučiliških profesorjev.

Berlin, 3. aprila. »Vossische Zeitung« poroča iz Kodanja: V vohunsko zadevo ruskega orožništva sta zapletena tudi vdova grofica Kleimichel in orožniški polkovnik Miasojedov, ki je prej vodil varnostno službo v tavrski palači.

Italija.

Berlinski Wolffov urad poroča iz Milana, da so vse govorice o skorajšnji mobilizaciji neutemeljene.

DRAGINJSKI NEMIRI V ITALIJI.

Milan, 2. aprila. Iz Genove v okraju Tarenta se poroča o velikih nemirih. Mestna oblast je pred kratkim zaplenila moko v mlinu barona Coppola, častnega konzula. Vsled pritožbe Coppola je prefekt razveljavil zaplenitev. Ko so o tem v Genosi izvedeli, je 2000 kmetov, oboroženih s sekirami in lopatami, drlo proti Coppolovemu mlinu. Premažali so tam karabinijere, razrušili stroje, zažgali knjigovodstvo, udrli v blagajno in se razkropili, potem pa so pretrgali brzojavno zvezo, tako da so šele ponoči ob 3. uri mogli poslati iz Lecca 300 vojakov in 50 karabinijerjev.

BANCA DI ROMA IZGUBILA 53½ MILIJONA LIR.

Milan, 3. aprila. Občni zbor rimske banke 1. t. m. je bil zelo viharen. Poročilo upravnega sveta izvajajo, da je izgubila banka 53½ milijona lir in predlaga, naj se zniža akcijska glavnica od 200 na 150 milijonov lir. Z 213. proti 40. glasovi so odklonili predlog, naj bi se izvolila preiskovalna komisija in so odobrili, kar je predlagal upravni svet.

Pred vojsko na daljnem vzhodu.**VEČINA JAPONSKEGA DRŽAVNEGA ZBORA ZA VOJSKO S KITAJSKO.**

Kodanj, 3. aprila. »Nowoje Wremja« poroča iz Tokia: Večina novoizvoljenega japonskega državnega zbora, ki se zavzema za vojsko s Kitajsko, šteje 122 glasov. V Tokiu in v Ozaki so preklicali oblegovalno stanje.

640 MILIJONOV JENOV ZA JAPONSKO ARMADO.

Tokio, 3. aprila. Novemu japonskemu parlamentu predloži vlada kot novi predlog oboroževalni kredit 640 milijonov jenov (3.148.800.000 K).

JAPONSKI VOJAKI V MANDŽURIJI.

Bazelj, 3. aprila. Iz Petrograda se poroča: 17. japonsko divizijo so odposlali v Mandžurijo. Prejšnje posadke ostanejo tam, dokler se ne reši kitajsko-japonski spor. V Tsingtau se bo nahajala posadka dveh brigad in enega mešanega polka.

JAPONCI PROTI ANGLEŽEM.

Haag, 3. aprila. »Vaterland« objavlja glasove japonskega časopisja. Tokutami, glavni urednik »Kokumina Schimwuna«, in član gosposke zbornice, v svojem listu ostro graja angleško zvezo. Ker se Angleži le malo navdušujejo za zvezo z Japonci, bi bilo nevarno, če bi ji preveč zapuili. Tokutami vrašuje, kakšno stališče

zavzame Anglija v sporu z Ameriko. Ko se je zadnjič obnovila zveza, je vse kazalo, da hoče Anglija Japonsko žrtvovati Amerikancem. Zveza bi v takem sporu Japonski malo koristila. V kitajskih zadevah je Anglija v več slučajih tekmovalka Japonke, če ne celo njena sovražnica. Tekmovalci se lahko izpremenijo v sovražnika. Vprašati se moramo zato, kako bi čuvala tista Anglija japonske koristi, ki misli izključno na svoje koristi. Angliji enkrat manjka moči, da bi pomagala Japonci, drugič ni za to pri volji in v kakem drugem slučaju ji manjka tako moči kakor volje.

JAPONSKA SE OZIRA EDINO NA AMERIKO.

Kristijanija, 3. aprila. Listi poročajo iz Londona: Vedno manj upajo, da se japonsko-kitajski spor izlepa poravnava. Japonska se ozira edino na Ameriko. Nemirno čakajo 8. aprila, ko poteče Kitajski izročni ultimati.

Boji za Dardanele.**RUSI RADI SLABEGA VREMENA NE NAPADEJO BOSPOR.**

Berlin, 3. aprila. »Daily« Telegraph poroča iz Petrograda: Radi slabega vremena rusko brodovje še ni zopet napadlo Bospor. Ko se vreme izboljša, takoj napadejo Bospor.

NOV NAPAD NA DARDANELE.

Monakovo, 3. aprila. »Münchner N. Nachr.« poročajo iz Rima: S Teneda izgnani italijanski in grški poročevalci poročajo, da zavezniški pripravljajo nov, krepak napad na Dardanele. Tudi otok Imbros je izbran za opirališče ob napadu na polotok Gallipoli.

Atene, 3. aprila. Poveljniku dardanelskega brodovja je ukazano, naj napad na morske ožine ne glede na neugodno vreme s potrebno previdnostjo nadaljuje takoj, ko se pripeljeta že napovedani novi bojni ladji.

TURSKO URADNO POROČILO O DARDANELAH.

Carigrad, 2. aprila. (Kor. ur.) Glavni stan poroča: V Dardanelah in na drugih bojiščih ni nobene znatne izpremembe.

Dne 21. marca je neka angleška križarica obstreljevala trg Muileh ob obali Hedža in brezuspešno poskušala izkrcati čete. Drugi dan je zopet došla in 5 ur obstreljevala trg. Sovražnik je zopet poskušal izkrcati čete, katere je pa posadka pregnala in jim zadala težke izgube. Nato se je križarica umaknila. Mi nismo imeli nobene izgube.

ANGLESKO VOJNO SODIŠČE RADI DARDANELSKIH IZGUB.

Dunaj, 3. aprila. Iz Londona se poroča: Radi izgube bojnih ladij »Ocean« in »Irresistible« se bosta morala oba poveljnika zagovarjati pred vojnim sodiščem.

ZAVEZNIŠKE ČETE NA MALTI.

»Pester Lloyd« poroča: V Sirakuzo je došel parnik »Misurata« s Malte. Potniki pripovedujejo, da so na Malti veliki transporti čet, ki so namenjene za Daradnele. Zasidran je tam tudi neki grški parnik, ki ima na krovu grške državljane, ki so ustanovili zbor prostovoljcev v službi tropsporazuma.

KAJ ZAHTEVAJO BALKANSKE DRŽAVE.

Genj, 3. aprila. »Gazette de Lausanne« poroča iz pariških diplomatskih kro-

gov: Nепrestano beračenje Anglije za pomoč je povzročilo, da balkanske države veliko zahtevajo. Bolgarija zahteva zdaj celo novo Srbijo, Kavalo, Seres, Dramo, Solun in Dobrudžo. Grška zahteva, naj se uredi njena vzhodna meja na škodo Srbije in vilajete Smirna, Rodos in Dodekanesos. Rumunija zahteva celo Besarabijo. Nemogoče je, da se obnovi balkanska zveza. Resni pariški krogi smatrajo, da ni mogoče balkanskim državam več dati, kakor narodom, ki žrtvujejo že 8 mesecev potoke svoje krvi.

ANGLIJA PONUJA GRŠKI CIPER.

Genj, 3. aprila. Francosko časopisje piše, da bi Grški Anglija odstopila otok Ciper, ako Grška pristopi trojnemu sporazumu.

Z juga.**OBSTRELJEVANJE ORŠOVE.**

Budimpešta, 2. marca. »A Nap« poroča iz Novega Sada: Obstreljevanje Oršove dne 31. marca se je pričelo ob 2. uri popoldne in je trajalo približno pol ure. Bilo je brezuspešno. Nekaj oseb je bilo ranjenih in par hiš poškodovanih. Takoj nato so naši pričeli obstreljevati Belgrad. Obstreljevanje je trajalo od 4. do 5. ure popoldne. Opazovalci poročajo, da je ogenj zelo učinkoval. Granate so v sredini mesta vžgale več hiš. Belgrajsko prebivalstvo je pobegnilo v kleti.

SRBI IN PADEC PRZEMYSLA. — SRBI HOČEJO NA CELI FRONTI NAPASTI.

Grški listi pišejo: »Figars« poroča iz Niša, da so v Srbiji že več tednov računali s padcem Przemysla. Sedaj izjavljajo Srbi, da se je pričel nov del vojske. Srbi so štirimesečni odmor izborna izkoristili. Iz Francoske so dobili močne podpore v obliki topov, denarja itd. Pripravili so se tako za novo vojsko. Sedaj čakajo le še, da bo ruska armada vpadla v Bolgarijo, nato nameravajo Srbi na celi fronti pričeti z napadom. V Srbiji z največjo napetostjo zasledujejo premikanje Rusov, da ne zamude pravega trenutka za srbski napad.

AVSTRIJSKI GOLOB NAD SRBIJO.

Bukarešt, 2. aprila. Pri lepem vremenu se je predvčeršnjim dvignil glob avstrijske armade in preletel pri Verciorovi Donavo, da poizveduje za srbskimi postojankami. Srbi so na letalo streljali, pa je niso zadeli.

LETALCI NAD CETINJEM IN BAROM.

Berlin, 3. aprila »Voss. Ztg.« poroča iz Rima: Več letalcev je metalo bombe in železne pšice v Cetinje in Bar. Poškodovali so kolodvor, tobačno zalogo in druga javna in zasebna poslopja. Veliko oseb je ranjenih.

POLOŽAJ V SRBIJI.

Bolonjski »Resto del Carlino« priobčuje, kakor pišejo grški listi, nekoliko vesti o notranjem in vojaškem položaju v Srbiji; evo glavnih misli: Vsled kužnih bolezni, ki so izbruhle v velikem številu (pegaši in trebušni legar, koze, pljučne bolezni) se je moralo izvršiti mnogo premeščenj čet ter poslati najbolj prizadete polke v kraje, kjer se jih more lažje zdraviti, zlasti v Niš.

Vojne ujetnike so, potem ko so jih nedavno premestili v Niš, nastanili po vojašnicah. Dovoljeno jim je, poiskati si v mestu kakšno delo ter si tako kaj zaslužiti za lastne potrebe. Dobijo se podjetniki, ki jih uporabljajo pri svojih podjet-

jih. Ujeto moštvo dobiva enako hrano kakor srbski vojaki. Glavna jed je pač vselej suhi kruh; kakšen prigrizek je zelo redek.

Vojni minister še vedno pošilja polovico plače vsem častnikom, ki so jih ujeli Avstrijci, tudi če jim Avstrijci dajejo plačo. Rumunski Rdeči križ je prevzel naloge posredovanja pri pošiljanju denarja iz Srbije v Avstro-Ogrsko in narobe.

Za spomladno delo na polju se dovolijo rezervistom starejših letnikov posebni dopusti.

Število zdravnikov, ki so umrli na kužnih boleznih, znaša 63. Največ med njimi je bilo inozemcev. Umrlo je tudi 25 medicincev.

Izgube srbske armade se dosedaj računajo na 25.000 mrtvih in nad 60.000 ranjenih, katerih se je pa že mnogo vrnilo na fronto. Pod orožjem je danes v Srbiji okoli 16.000 mohamedancev.

GARIBALDINCI V SRBSKI ARMADI.

Budimpešta, 3. aprila. »Magyarorszag« poroča iz Niša preko Bukarešte: Garibaldi je sklenil, da odrine s svojimi četami, ki so se borile v Franciji, srbski armadi na pomoč.

VOJNE POSILJATVE SRBIJI.

Berlin, 3. aprila. Iz Soluna se poročajo: Več sto železniških voz vojnega materiala so pripeljala v Srbijo kakor tudi angleška in francoska letala, obleko, motorne čolne, strelivo, topove, moko, obveze in premož.

DVE RUSKI LADJI NA POTU V SRBIJO.

Budimpešta, 3. aprila. Iz Galaca poroča »Az Est«: 1. t. m. zvečer ob 6. uri sta se peljala mimo Dalaca ruska trgovska parnika »Romanij« in »Agridina«. Na krovu smo videli 20 častnikov in topove. Ladji sta vozili strelivo v Srbijo, kjer je izkrcaljo v srbski Rahovi.

LEGAR V SRBIJI.

Solun, 3. aprila. Med 2000 bolniki, ki so jih prepeljali iz stare Srbije v Bitolj, jih je legarju uslo le 200.

POTOVANJE GENERALA PAU-A.

Atene, 2. aprila. General Pau je včeraj zvečer dospel iz Soluna. V Atenah ostane dva dni, nato se odpelje v Marsilj.

Boji na zahodu.**Nemško uradno poročilo.****Boji v gozdu Pretre.**

Berolin, 2. aprila. Veliki glavni stan: Med rekama Maas in Mosel se vrše ljuti artiljerijski boji. Pehotni boji v in pri gozdu Pretre so se nadaljevali in so trajali celo noč.

Zahodno od gozda Pretre so se francoski napadi izjalovili v našem ognju. V protinapadu smo zadali sovražniku težke izgube in ga vrgli nazaj v njegove stare postojanke, samo v gozdu so Francozi še v dveh utrjenih stražnicah naših prednjih postojank.

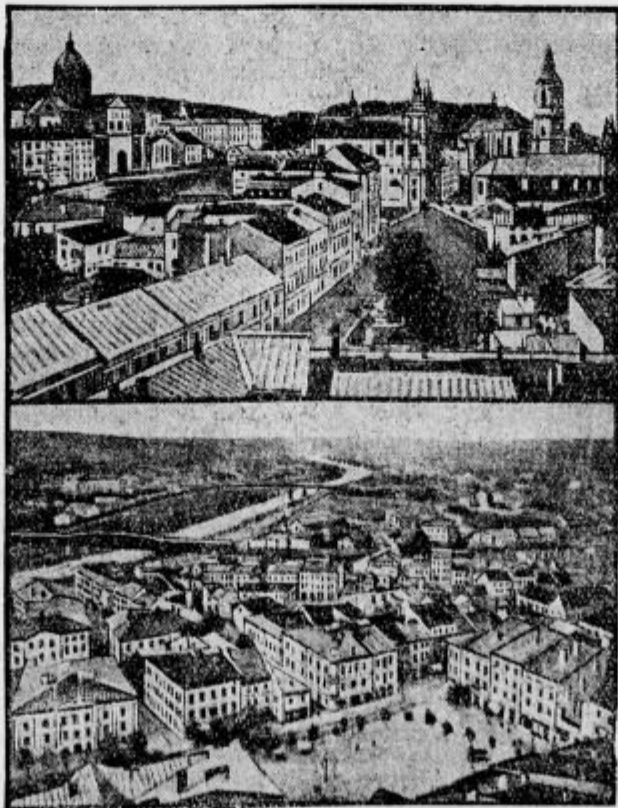
Najvišje armadno vodstvo.**Francosko uradno poročilo.**

Pariz, 2. aprila. Uradno poročilo z dne 31. m. m., ob 3. uri popoldne: Od včeraj se položaj ni izpremenil.

Ob 11. uri ponoči: V Champagni delujejo topovi v okolici Beausejoura in Ville sur Durbe. V Argonih, posebno med Four de Paris in Bagatelle, neprestan boj na tako kratko razdaljo, da je nekega od naše bombe zadete metalca min zagnalo v našo črto. V noči od 30. do 31. smo vzeli 150 m strelskih jarkov, ujeli nekaj Nemcev in uplenili dva metalca bomb. Vso noč je sovražnik obstreljeval strelske jarke, ki jih je izgubil v duhovniškem gozdu. Ob jutranji zori je poskušal z več bataljoni protinapad in se mu je posrečilo v zapadnem delu postojanke priti v svojo prejšnjo postojanko. Pa že ob 8. uri smo ga zopet pregnali. Med več ujetniki je tudi en častnik. V okolici Sorraya boj prednjih straž, ki poteka za nas dobro. V noči 31. marca so naši letalci zmetali 24 bomb na kolodvore v Woewee, Champagni, Soissonaisu in v Belgiji. Isti dan smo uspešno obstreljevali obmorski kolodvor v Brügge in letalsko polje v Gitsu.

Poincaré na bojni črti.

Pariz, 3. aprila. Poincaré je zadnje dni z Joffrejem obiskal čete v Champagni. Prinesel je častnikom odlikovanja in jim čestital na njih in na junaštvu čet. Čez Souain, Perthes in Mesnil-Hurlus je nadaljeval svojo pot. V spremstvu generala Langle de Cary je obiskal grice pri Mesnilu. Obiskal in govoril je tudi z ranjenci. Z generalom Sarrailom je potoval nato v Argone. Ko se je vrnil v Pariz, je izjavil, da zaupa bodočnosti. Radi slabega vremena čete zadnje mesece niso napredovale. Sneg leži marsikje zelo visoko, mraza je do 18 stopinj pod ničlo. Boji se pričakujejo pri Verdunu; na moselskih vrhovih in v Woewreju, kjer so zgradili Nemci močne utrdbe. O položaju v Belgiji ni mogel točno izjaviti. Poroča se, da pri-

PRZEMYSL.
(S sliko.)

Trdnjava Przemysl je branila srednjo Galicijo in je zadrževala rusko armado. Svojo nalogo je izvedla sijajno. Mesto šteje okroglo 50.000 prebivalcev; posadka v mirnih časih je štela do 8600 mož. Naša slika nam predstavlja trdnjavo. Zgoraj od

leve na desno se vidi grško katoliška škofijska cerkev, rimsko katoliško semenišče in cerkev srca Jezusovega (vojaška cerkev) s stolpom, ki stoji sama. Spodnja slika je bila slikana s stolpom katedrale; spredaj je trg, zadaj reka San, čez katero vodi 5 važnih, zdaj razstreljenih mostov.

pravljajo Nemci velike akcije, po drugih poročilih je pa nemški generalni štab premestil svoj sedež v Antwerpen nazaj.

V Ardenih.

Luksemburg, 3. aprila. V Ardenih je močno snežilo.

Angleške izgube.

Rotterdam, 2. aprila. »Times« cenijo mesečne izgube angleških častnikov povprečno na 700.

Uničena angleška divizija.

Berlin, 3. aprila. »Vossische Zeitung« poroča iz Amsterdama: Yorški nadškof je v torkov govori v Hullu. Izvajal je, da ni ob kugi v srednjem veku smrt tako divjala, kakor zdaj. Od neke pehotne divizije, ki je pred kratkim odrinila s 400 častniki z Angleškega v Francijo, je ostalo le 44 častnikov živih; od 12.000 mož pa 2330. Od nekega najhrabrejšega polka te divizije, ki je štel 40 častnikov in 1200 mož, je živ danes le še kvartirni mojster in 300 mož.

600.000 težkih ranjencev v Franciji.

Berlin, 3. aprila. Bivši ameriški državni podtajnik A Platt Andrew piše 6. m. m. v listu »Glouces ter Times«, da je ležalo po uradnem štetju sredi februarja samo v severnofrancoskih bolnišnicah 600 tisoč nevarno ranjenih francoskih vojakov.

Koliko dobi angleški vojak jedi?

Vsakdanje porcije niso za angleškega vojaka prepičlo odmerjene. To je razvidno iz sledeče liste: 1¼ funta svežega mesa, 4 unče slanina, 1¼ funta kruha, ali pa 1 funt moke, oziroma piškotov, 3 unče sira, 2 unče graha, fižola ali pa krompirja, ½ unče čaja, ¼ funta marmelade, 3 unče sladkorja, ½ unče soli, eno dvajsetino unče ženofa in eno šestinidesetino unče popra. — Funta je 450 gramov, unča pa 27 gramov.

Angleži delavce vojaško organizirajo.

London, 3. aprila. (Kor. ur.) Vojni minister lord Kitchener je odobril načrt, po katerem bodoči teden pristaniške delavce v Liverpoolu vojaško organizirajo. Delavci bodo tvorili bataljon, ki mu bo poveljeval lord Derby; zaslužili bodo delavci 42 šilingov tedensko.

Podraženje premoža na Angleškem.

London, 3. aprila. (Kor. ur.) Komisija, ki je preiskavala, zakaj da se je podražil premož, priporoča, naj se omeji izvoz premoža v nevtralne države.

Kako novačijo Angleži.

Rotterdam, 3. aprila. Iz Londona se poroča: Odbor poslancev, ki nabira vojaške novince, je dozdaj razdelil že dva milijona lepakov, namenjenih angleški mladini, da bi pristopala armadi. Izdali so tudi 75 različnih lepakov, in sicer v angleškem, ruskem in valijskem jeziku. V središču Londona na novi cesti Aldwich so nabili lepake, ki so visoki 10 čevljev. Vsak sicer hvali tiste, ki vstopijo v armado, a ne pristopi jih veliko, ker radost postati vojak prepusti vsak rad drugim, ki pa sodijo ravno tako.

Na morju.

POOSTRENJE VOJSKE NA MORJU.

Berlin, 3. aprila. (Kor. ur.) Izmišljeno je, da je zasmehovala posadka nemškega podmorskega čolna smrtni boj potnikov, ko je bil potopljen parnik »Fallaba« in da jim ni hotela pomagati. Nastop Anglije, ki ukazuje trgovskim ladjam, naj napadajo podmorske čolne in ki razpisuje nagrade za uspešen napad, je prisilil podmorske čolne, da hitro delujejo. Težavna dolžnost uničevati življenje ljudi, je zdaj naložena posadkam podmorskih čolnov, ki so dozdaj, kar je tudi dozdaj priznavala Anglija, poslopali z največjim človekoljubjem in milobo. Izpremenil je stališče Anglije zdaj strah, ker uničenje parnika »Fallaba« dokazuje, da je prenehala varnost potniškega prometa in da posega temeljito v gospodarsko življenje.

NOVA NEMSKA PODMORSKA ČOLNA.

Berlin, 3. aprila. »Figaro« poroča: V angleških morjih sta se pojavila dva nemška podmorska čolna, ki sta večja, kakor vsi dosedanjí podmorski čolni in vozita vsaj z 20 vozli.

TRIJE ANGLEŠKI RIBIŠKI PARNIKI POTOPLJENI.

London, 3. aprila. (Kor. urad.) »Reuter« poroča: Neki nemški podmorski čoln je na višini Shielden potopil tri angleške ribiške parnike. Moštvo je rešeno.

FRANCOZI ZAPLENJUJEJO NEMSKO BLAGO.

Toulon, 3. aprila. (Kor. ur.) »Agence Havas«: V zadnjih osmih dneh so zaplenile stražne ladje zaveznikov na krovu raznih ladij 250 poštnih pošiljatev nemškega izvora. 5 parnikov so odpeljali v pristanišče, kjer so morali iz njih izkrcati iz Nemčije odposlano blago.

PARNIK »LEVEN SED« POTOPLJEN.

London, 3. aprila. (Kor. ur.) »Reuter« poroča: Neki nemški podmorski čoln je potopil na višini Beachy-Head brez prejšnjega svarila angleški parnik »Leven Sed«, ki se je potopil v 3 minutah. Od posadke 18 mož jih je utonilo 11.

Želje po miru.

Berlin, 3. aprila. »Vossische Zeitung« poroča iz Rima: Poslanik Združenih držav v Rimu potrjuje, da so ga ugledne italijanske osebnosti večkrat prosile neobvezno, naj ameriška vlada posreduje za mir. Praktično izvedljivega predloga pa niso stavili. Nepraktično bi bilo z vojsko izsiliti mir. Mogoče je pa, da washingtonska vlada priporoči, naj se sklene mir.

DELO AMERIŠKE KOMISIJE ZA MIR.

Basel, 1. aprila. Semkaj se je vrnila ameriška mirovna komisija, sestavljena iz osebnih prijateljev predsednika Wilsona, ki se je bila podala v Nemčijo, da sondira tla in izve, pod katerimi pogoji bi bila Nemčija pripravljena za mir. Prišel je v Basel tudi ameriški poslanik in imel dolg pogovor s člani komisije. Kakor se zdi, komisija zazda ni dosegla pozitivnih uspehov. Vrnila se bo v Pariz in London, da poda račun o svoji misli. Toda člani komisije se n ekažejo pesimistične: upajo, da bodo mogli v kratkem položiti temelj za resna pogajanja.

Razna poročila.

VSERUSKI SHOD V GALICIJI.

Krakov, 3. aprila. Ruska mornaristična stranka je sklenila naj se priredi v kakem galiskem mestu vseruski shod, na katerem naj se končno uredi razmere Rusov nasproti Poljakom, Ukrajincem in judom.

V OBRAMBO KLAJPEDE.

Berlin, 3. aprila. Major pl. Lucks je postal poveljnik Klajpede (Memel). Major Lucks je klajpedske oblasti zagotovil, da je ukrenil vse potrebno, da zavaruje Klajpedo.

GOLJUFIVI ARMADNI DOBAVITELJI.

Veliki Varadin, 3. aprila. Tukajšnja policija je zaplenila pri trgovcu usnja Sekrete veliko čevljev s podplati iz papirja. Proti goljufom so uvedli preiskavo.

Budimpešta, 3. aprila. Policija je večeraj zopet zaprla več goljufivih dobaviteljev armadi. Dozdaj so v zadevi zaslišali že 200 oseb. Velik del osumljencev so že izročili vojaški sodni oblasti.

NEMŠKI CESAR ODLIKOVAL NADVOJVODINJO AVGUSTO.

Budimpešta, 3. aprila. (Kor. ur.) »Pester Lloyd« poroča: Nemški cesar je podelil nadvojvodinji Avgusti najvišje odlikovanje, ki je more podeliti za dela usmiljenja, namreč prvi in tretji razred svetinje k Rdečemu križu.

V INDOKINI PROGLAŠENO OBLEGOVALNO STANJE.

Saigon, 3. aprila. (Kor. ur.) Generalni guverner v Indokini je proglasil oblegovalno stanje v Cohinkini in v Tonkingu in je mobiliziral vse letnike rezerve in aktivno vojsko.

KATOLIČANI IN VOLITVE NA PORTUGALSKEM.

Na Portugalskem bodo kmalu volitve. Ob tej priliki je papež zapovedal vsem škofom, da se duhovniki ne smejo vmešavati v volitve.

Dnevne novice.

+ Cesar Franc Jožef je bil veliki petek navzoč pri cerkvenih slovesnostih v schönbrunnski dvorni kapeli.

— Ob Veliki noči — kvišku sreč! Krvava je letošnja Velika noč. Da je tako, ni kriva Avstrija. Njeni sovražniki so pričeli s prelivanjem krvi. Sarajevska mučeniška kri je, ki vstvarja na bojiščih, kar obdružuje ves svet: brezprimerno junaštvo avstrijskih narodov v boju za obstoj Avstrije. Skupno z drugimi slovanskimi narodi v Avstriji je tudi naš narod v teh bojih sijajno dokazal, da je njegova zvestoba vzvišena nad vsakim dvomom. Sijajni so dokazi njegovih žrtev, poguma, vztrajnosti, neupogljive volje njegovih sinov na bojiščih. Neupogljivost je zvestoba naših vojakov, da končno pravična stvar Avstrije mora dobiti zadoščenje. Ta zavest kipi tudi iz vsakega njihovega pisma. Taka nezlomljiva vera naj pa tudi v vseh dneh spremlja nas, ki smo ostali doma. Prepričanje imamo, da skupne žrtve avstrijskih narodov morajo roditi oživljenje prave avstrijske misli, združenje vseh, ki smatrajo Avstrijo za pravo svojo domovino. — Naj se dvigne močna avstrijska liga! S tem združenjem avstrijskih patrijotov pa bodi združena enaka pravica vseh avstrijskih narodov ter uničenje vseh ciljev in name-

nov, ki se ne strinjajo z avstrijskim stališčem, avstr. drž. idejo. Na vsak način pa ne smemo biti podobni malodušnim Gospodovim učencem, ne sme nam upasti pogum. Kvišku naša sreča! Oni pa niso naši, ki iščejo le sebe, ki so jim osebne žrtve bile vedno neznane in ki često z brezplodnim kritikovanjem iščejo le svojih koristi in ne domovine. To so mali ljudje, ki niso za velike čase, ker bi za svojo korist zatajili tudi svojega prijatelja. Tudi za nas v Avstriji mora enkrat priti pomlad, tudi za nas mora priti Velika noč! On, brez čegar volje niti las ne pade z naše glave, On, ki je po velikem petku dal zažareti jasni velikonočni dan, On je naše upanje in zaupanje. Naj naš veliki petek še-le pride ali pa naj je že za nami, upati hočemo na našo Veliko noč, čakati nanjo in vanjo verovati! Velika noč je praznik vere v Gospodovo zmago nad neklom in smrtjo. Naj v tej trdni zvezi z našo krščansko vero znova zapečati tudi našo vero v našo zmago, v skorajšnji častni mir in v novo vstajenje naše sedaj še trpeče in križane domovine! In še nekaj. Lansko Veliko noč so bili med nami še mnogi, mnogi naših dragih, ki jih že letos krije hladna zemlja; in četudi bi mogli jesti velikonočni kruh, bi ga le mnogi močili s svojimi solzami. Kdo pa nam more dati tolažbo v težki bolesti? Kdo drugi bi to mogel, če ne On, ki nam velikonočno nedeljo kliče: »Jaz sem premagal smrt, jaz sem vstajenje in življenje!«

Zveličar gre iz groba, ob moč je smrt, trohnoba! ...

Posljimo na današnji velikonočni dan našim dragim, ki spe mirno spanje na mejah domovine in je na njihovem grobu morda vzevela prva cvetka, pošljimo jim solzinosan, a vendar tolažbe inupapoln velikonočni pozdrav, zakličimo jim iz dna vernega srca: Nasvidenje nad zvezdami! Proč z malodušjem! Solnce je po deževnih, mračnih preteklih dneh razlilo ob letošnji Veliki noči svoje žarke po naših poljih in gorah ... Danes je Velika noč, dan, ki ga je Gospod naredil. Dajte, veselimo se ga! Vstali Kristus naj nam prinese mirne, srečne čase!

+ V velikonočni praznikih se spominimo najrevnejših! Najlepše svojo domovinsko ljubezen v sedanjem času pokažemo v dejanju, ako kupimo srečke »Slovenske Straže«. Loterija »Slov. Straže« je namenjena ubogim otrokom, vdovam in našim invalidom. Vsak, kdor čita te vrstice, naj v velikonočnih praznikih da najrevnejšim med nami prihrane s tem, da kupi nekaj srečk »Slovenske Straže«. Kupite srečke takoj, ker s tem pomagata upravi loterije, da hitro ve, kje in koliko srečk je že razprodanih. Skrbite, da bodo vse srečke, ki so sedaj v prometu, v prihodnjih dneh pokupljene. Kdor ima sočutje do svojih trpečih rojakov, kdor z dejanji ljubi svojo domovino, bo to gotovo takoj storil. Srečka velja samo 1 K, dobitkov je 1715 v skupni vrednosti 20.000 K. Glavni dobitek 5000 K. Zrebanje že maja meseca! Pismena naročila na več srečk sprejema pisarna »Slovenske Straže« v Ljubljani. Naj se dobi mnogo plemenitih Slovencev in Slovenk, ki stopijo okoli svojih znancev in znank ter nabere kronice za srečke ter jih z naročilom pošljejo »Slovenski Straži«!

+ Leonova družba. Ker je preostalo še okoli 100 izvodov prvih dveh števil »Časa«, zato se je rok za sprejemanje novih članov podaljšal. Po Veliki noči se bodo začele tiskati društvene knjige za leto 1915. Novi člani naj se kmalu priglasijo, da se more določiti, v koliko izvodih naj se društvene knjige tiskajo. Za letnino 6 K prejmejo člani revijo »Čas« in tri knjige, med njimi eno leposlovno, ki bo sama vredna 6 K. Vsak zaveden Slovenec naj bi bil član Leonove družbe.

+ Anonimne vloge na deželni odbor. Večkrat se pripeti, da dohajajo deželnemu odboru ali naravnost deželnemu glavarju anonimne vloge, kjer se obrazlagajo razne želje in prošnje. Naprošeni smo objaviti, da se deželni odbor na take vloge, ki jih pisec noče podpisati, ne more ozirati. Nujno se pozivlje sleherni, ki se obrne do deželnega odbora ali deželnega glavarja, naj svoje pismo tudi podpiše in označi natančno svoj naslov. Samo v tem slučaju je možno pečati se z njegovo zadevo.

— Pošteni ameriški Slovenci se zgražajo nad pisanjem Sakserjevega lista »Glas Naroda« in nad grdim početjem tega človeka, ki tako besni proti Avstriji, v kateri je bil rojen in kamor je tako rad hodil iz Amerike,

Zadnje dni smo zopet prejeli dve pismi iz Amerike, v katerih poštena slovenska moza najodločneje obsojata Sakserjevo protiaustrijsko gonjo in odobrujeta, da se je »Glasu Naroda« zaprla pot v Avstrijo. Zelo značilno za pristno slovensko domovinsko zvestobo je naslednje mesto

v pismu, katero smo prejeli iz Dauverja: »Tudi tukaj imamo vedno vojno med seboj; eni smo za Avstrijo, drugi so pa proti nji. Kar se mene tiče, hvalim in ljubim svojo avstrijsko domovino, čeprav sem moral dvakrat iti v Ameriko. Bog daj, da bi bila zmaga avstrijska!« — Pismo iz Sheboygana se med drugim glasi: »Kar počenja Sakserjev list »Glas Naroda«, odkar se je v Evropi začela vojna, je od sile. Sakserju pomag neki John Jager, ki maže karikature za ta list. Sedaj je začel »Glas Naroda« ustanavljati neko ligo, ki naj bi poslala slovenskega zastopnika k mirovnim pogajanjem, (!!) ki naj bi dosegel, da bi se ustanovila jugoslovanska republika. Ali misli Sakser, da bi njegovim čednim kupčijam v novi državi cvetele lepše rožice, nego so mu v Avstriji, ali pa meni celo postati prvi predsednik jugoslovanske republike? Žalostna nam majka, ako bi Sakserji in Jagri delali slovensko zgodovino. Noben pošten ameriški Slovenec naj ne prime več v roko umazanega Sakserjevega in njemu podobnih listov, marveč se vsi oklenimo le »Amerikanskega Slovenca«, ki je sedaj zopet dovoljen v Avstriji, kakor je izjavil avstro-ogrski konzul v Čikagu. Priporočljiv list je tudi »Ave Marija« in pa novi tednik, ki ga je letos začela izdajati Kranjsko Slovenska Katoliška Jednota. Ameriški Slovenci, ogibajte se podlih izdajalcev domovine!«

+ Nemški radikalcí so, kakor poroča »Grazers Tagespost«, zborovali 1. t. m. na Dunaju. Posvetovanja se je udeležil tudi poslanec nemškega državnega zbora profesor dr. Werner. Razmotirali so vsa politična, narodna in gospodarska vprašanja in se je naglašalo, naj se že zdaj določijo smeri bodoči nemško narodni politiki. V razpravi se je naglašalo in soglasno odobravalo, naj se podpirajo vsa stremjenja glede na preureditev razmer v Avstriji po vojski. Stališče alpskih radikalcev je obraziložil deželni poslanec dr. Angerer.

— Družstvo »Südmark« si je ustanovilo lastno »Kriegsfürsorge« ter poziva za nabiranje darov v ta namen.

— Iz Tržiča. Tukajšnja Vincencijeva družba je obhajala svojo petindvajsetletnico obstanka. V tem času je razdelila med reveže ogromno vsoto 35 tisoč 797 K 65 vin. Dva delovna uda sta od njene ustanovitve še vedno njena zvesta člana, g. predsednik in veletovarnar Andrej Gassner ter podpredsednik g. Vinko Theuerschuh. Lansko leto se je razdelilo med reveže 1491 K 30 vin. Te številke kažejo, kako blagodejno deluje ta mirna in tiha družba. Naj bi si pridobila še mnogo dobrotnikov.

— Hrvatski stotnik Janko Švrljuga, o katerega junaštvu v Przemyslu mo že pisali, živi ter se nahaja v ruskem ujetništvu.

+ Škofu poveljeval brat lajik. Pater Disz, po rojstvu Alzačan, piše iz Memnija: Koncem novembra so, hvala Bogu, v Dekar vpklicane patre zopet izpustili. Tudi prečastitemu gospodu škofu Terrienu ni prizanesla cerkvi sovražna vojna postava. Odriniti je moral pod orožje kot navaden vojak in je služil pod poveljstvom brata lajika Charlesa Goffinet, ki je pri vojaki sergent.

— Umrl je v Škofiji Loka hišni posestnik in sodar g. Mihael Pipan v 51. letu svoje starosti. Umrl je na pljučnici. Zapustil je vdovo in 4 otroke.

— Stotnik Vaupotič ranjen. »G. V.« poroča: Stotnik 26. dombranskega pešpolka g. E. Vaupotič, ki je bil že lansko leto na severnem bojišču ranjen in je dne 16. marca odšel z maršstotnijo zopet na bojišče, je bil pred nekaterimi dnevi v Karpatih zopet občutno ranjen. Zadel ga je sovražni šrepnel in leži sedaj v neki budimpeštanski bolnišnici.

— Demonstracije proti protestantovskemu agitatorju. Iz Opatije poročajo hrvaški listi: Že delj časa je bival v Opatiji neki Simonišek, o katerem nekateri trdijo, da je protestantovski agitator, drugi pa pravijo, da razširja neko novo vero, katera temelji na sv. pismu, a ne priznava Cerkev niti dogem. Simonišek je v svoji hiši prirejal čitanje in razlaganje sv. pisma in je več ljudi pridobil za svoj nauk. Ob last ga je radi tega pozvala na odgovor. Pravijo, da oblast ni našla povoda, da bi postopala proti Simonišku, ker da ne dela nič takega, kar bi bilo v nasprotju z zakonom. V tork zvečer se je pa zbrala pred stanovanjem Simoniškega množica ljudi in pričela metati kamenje v hišo ter ga hudo zmerjala. Pred razjirano množico je moral Simonišek pobeigniti in se do danes še ni vrnil. Pred njegovo hišo je morala nastopiti policija, da je napravila red in pomirila ljudi.

— Koroške novice. V nekem dunajskem sanatoriju je umrl 29. m. m. Maks baron Aichelburg, vpkojeni deželni sodni svetovalec. — V Volšperku je 73letna Marjeta Walland grabila travnike in je zažgala zbrano bilje, a plamen ji je zažgal obleko. Starka je čez nekaj dni umrla.

+ **Odgoden vpoklic pod orožje na Ogrskem.** »Zeit« poroča iz Budimpešte: Mestna uprava v Budimpešti je razglasila, da se tisti vojaški službi podvrženi vojaki letnikov 1891, 1895 in 1896, ki bi bili morali pod orožje 15. t. m., vpokličejo šele pozneje.

— **Izpremembe v finančni službi.** Dvorni svetnik Anton Lenarčič in višji davčni upravitelj Božidar Zazula v Litiji sta trajno upokojena. Davčni asistent XI. čin. razreda je postal davčni praktikant Anton Vardjan. Premešeni so: finančni svetnik dr. Ivan Ponebšek od davčne administracije h konceptnemu oddelku c. kr. finančnega ravnateljstva, oddelku I., finančni tajnik Valentin Žun od c. kr. okrajnega glavarstva v Kočevju, k c. kr. fin. ravnateljstvu, konceptni oddelku I., finančni konceptist dr. Ivan Šterbenec od c. kr. finančnega ravnateljstva h glavarstvu v Ljubljani, davčni upravitelj Ignacij Perharc od davčnega urada Ljubljana mesta k davčnemu uradu Ljubljana okolica, davčni upravitelj Rihard Boltauzer od davkarije v Višnji gori v Litiji k davkariji, davčni asistent Jožef Kraker od glavarstva v Logatcu k davkariji v Idriji. Padel pa je na severnem bojišču juške smrti davčni praktikant in rezervni praporščak 70. pešpolka Egon Gregorič.

— **Odlikovani so zaradi hrabrega zadržanja pred sovražnikom pri 97. pp.** Srebrno svetinjo I. razreda so dobili: Praporščaki: Emminger Paul, Otto Adrario, Matjev Schwarz, Franc Paul, rač. podčastnik, Ivan Barbič, četovodja Štefan Šoban, Sikstus Čekot, Jožef Filipič, poddesetnik Iv. Krapeš. — Srebrno svetinjo II. razreda pa: četov. Artur Mrevlje, Anton Marc, desetnik Luka Čargo, pešči Franc Koren, Matija Fabac, Matija Družeta, Josef Juričič, Alojzij Bajt in M. Radišević. Slava 97. pešpolku!

— **Gospodarsko zblizanje z Nemčijo.** Kakor poroča »Frankfurter Zeitung« iz Prage, je mladočeska stranka osnovala posebno komisijo, ki naj zasleduje agitacijo za gospodarsko zblizanje Avstrije in Nemčije. Za poročevalca so izvolili bivšega trgovskega ministra Fořta.

— **Za romanje na Brezje.** Ker je v sedanjih razmerah silno težko postreči cenj. gostom z jedili in zlasti s kruhom, se opozarjajo romarji na Brezje, da, če le mogoče, prinesejo potrebni kruh s seboj. Sicer so sedaj gostje maloštevilni, pa bi jim vendar radi po možnosti postregli, zato naj se blagohotno vpoštevajo to opozorilo, da ne bo potem nezadovoljnosti in pritožb. — Gostilničarji na Brezjah.

— **Dunajski župan dr. Weiskirchner o nakupu živil.** Na občnem zboru društva »Eintracht« v 3. dunajskem okraju je izvajal dunajski župan dr. Weiskirchner med drugim: V Romuniji sem kupil za primerne cene 200 železniških voz fižola, a jih radi pomankanja voz niso mogli izvoziti. Zdaj je določila Romunija za vsak voz fižola izvozno takso 3000 frankov v zlatu, kar znese pri naših 200 vozovih že 600.000 frankov v zlatu. V Severni Ameriki sem kupil pšenico že septembra. Ladja se je pripeljala srečno v Genovo, ne da bi jo bili ustavili, a žito namenjeno Dunaju se je moralo prodati v genovskem pristanišču. Občina je zaslužila pri vsakem meterskem stotu 4 lire, a občina ne sklepa diferenčnih kupcij; potrebujemo marveč žita in moke. Občina dosedaj tudi ni dobila moke, ki jo je kupila na Ogrskem. Vodo, tako vsaj mislimo skupno vojsko in prišel je čas, ko naj Ogrska odda nam nekaj svojih zalog. Tudi v mirnih časih smo navezani glede na preskrbo z žitom in z moko na Ogrsko.

— **Dunaj preskrbljen z živežem do bodoče žetve.** Na iniciativo min. predsednika grofa Stürgkha je zborovala v ministrskem svetu konferenca, v kateri so se pečali s preskrbo Dunaja z moko, kruhom in s krmo. Ukrenili so vse potrebno, da se Dunaj preskrbi do nove žetve trajno z živežem in s krmo.

— **Dr. Drinkovič so prepeljali v Šibenik.** Iz Šibenika se poroča, da so privedli tje kaj iz Maribora dr. M. Drinkoviča, proti kateremu se bo v kratkem vršila glavna razprava.

— **Iz angleškega ujetništva** se je oglasil Alojzij Doblekar. Nedavno tega, je prišlo na V. Mačka v Sostrem pod Ljubljano pismo, ki se je tako-le glasil: » Pozdravljam Vas in Vam naznanjam, da sem sedaj na Angleškem v ujetništvu, drugega Vam ne morem pisati. Mraza imamo dosti. Zdrav sem in želim, da bi bili tudi Vi zdravi, pa se homo še videli. Bog z Vami. Pozdrav vsem iz tuje britanske zemlje pošilja Alojzij Doblekar.

— **Iz srbskega ujetništva** se je oglasil Ignacij Česen iz St. Vida nad Ljubljano. Nepopolne žalosti in skrbi je rešilo njegovo rodno pismo od Naceta iz Čačaka v Srbiji. Pisal jim je, da se

nahaja v srbskem ujetništvu, in da se bodo še videli, ko bo zavladal zopet božji mir na svetu.

— **Iz ruskega ujetništva** so se oglasili: Dominik Carman iz Svetja pri Medvodah, 17. pp., 8. stotnija. Ujet je bil v Galiciji z več tovariši dne 19. decembra; Rusi so jih odpeljali v Skobelev v Aziji. 18 dni so hodili peš, 17 dni so se pa vozili z železnico. Carman pošilja pozdrave vsem znancem in prijateljem. — Jožef Bončar iz Podlipoglavja pri Dobrunjah je pisal svojemu bratu na Lipoglavu pri Šmarju iz Moskve, kjer leži ranjen. — Desetnik Josip Hvala od 97. pp., doma s Ponikev na Tolminkem. Ujet je bil v Galiciji na sveti večer in odpeljan v Turkestan. Piše, da je zdrav in da se mu dobro godi. Dopisnica je romala 55 dni. — Anton Šega iz Grahovega pri Cerknici. Ujet je bil 30. decembra ter je sedaj v Sarajevu. — Iz ruskega ujetništva se je oglasil tudi Ivan Ugovšek, po domače Remski iz sv. Frančiška, občina Bočna. Piše, da je bil ujet 26. dec., sedaj je v Promzino, gubernija Simbirsk. Isti dan je bil ujet tudi njegov brat Franc, o katerem pa se ne ve, kje je v ujetništvu. Peter Čoplak (Hariž), posestnik v Bočni je ujetnik v Sarapulju, gubernija Viatka. — Nadalje so tudi v ruskem ujetništvu: Josip Lipah, doma v Kašlju pri Dev. Mar. v Polju, ter piše, da se nahaja v Sibiriji in da je zdrav. — Gosp. Herman Javec, učitelj na C. M. šoli v Trstu, Josip Stenič iz Planine pri Rakeku, Franc Vojska, četovodja 17. pešpolka iz Doba pri Domžalah in Anton Matevec, 27. dom. p., iz Iderskega.

— **Nebesni pojav.** Adlešič, 27. marca. Včeraj zjutraj okrog tri četrt na 5. uro videli so nekateri ljudje pri nas, da se je nebo kar naenkrat močno zasvetilo, kakor da se je hudo zabliškalo. Pravijo, da se je »nebo odprlo«. Zasvetilo se je od Metlike sem ali od severovzhoda in proti Vinici, jugozahodno. Mož, ki je stopil ravno takrat iz hiše in videl ta nenavaden pojav, mi je rekel, da je mislil, da se je pokazal ogenj. Drugi so zopet mislili, ko so videli, da se je zasvetilo v temni hiši, kjer še niso imeli luči, da se je zabliškalo in so poslušali, kdaj bo zagrmelo.

— **Uvedba nedeljskih in prazničnih vlakov na progi Trst c. kr. drž. žel.—Herpelje—Kozina—Divča in nazaj.** C. kr. ravnateljstvo državne železnice naznanja: Od velikonočne nedelje, 4. aprila t. l., naprej do preklica bosta vozila ob ugodnem vremenu ob nedeljah in praznikih na progi Trst c. kr. drž. žel.—Herpelje—Kozina—Divča vlaka št. 222/322 (odhod iz Trsta c. kr. d. ž. ob 2. uri 25 minut popoldne, prihod v Divčo ob 3. uri 54 minut popoldne) in v obratni smeri vlaka št. 321/221 (odhod iz Divče ob 8. uri 5 minut zvečer, prihod v Trst c. kr. d. ž. ob 9. uri 41 minut zvečer).

— **Padel je v Karpatih nadporočnik 27. pešpolka Toni Papst.**

— **Umrl je v Celovcu infanterist domobranskega polka št. 27.** Janez Skerly od Sv. Križa na Kranjskem, star 29 let.

— **Hotel »Union« na Dobrni** je prevzela tukajšnja trgovka gospa Pavla.

— **Med Mariborom in Gradcem** bo k Velikonočnim praznikom vozilo nekaj posebnih vlakov, in sicer: zjutraj ob 7. uri 2 min. iz Maribora v Gradec, ob 9. uri 23 min. zvečer pa pripelje v Maribor večerni poseben vlak. Ob 6. uri 25 min. zvečer bo zopet vozil poseben vlak iz Maribora. Poleg teh pa še vozijo sledeči vlaki iz Maribora proti Gradcu: Zjutraj ob 5. uri 23 min. ob 9. uri 43 min. dopoldne, ob 1. uri 03 min. popoldne, ob 2. uri 48 min. (brzovlak) popoldne, ob 6. uri 36 min. zvečer in ob 8. uri 05 min. ponoči. Proti Trstu vozijo: Zjutraj ob 5. uri 40 min., dopoldne ob 8. uri 13 min. (ob 1. uri 15 min. v Ptuj), ob 2. uri 28 min. (brzovlak), ob 7. uri 30 min. zvečer in ob 12. uri o polnoči.

— **Naročanje vagonov za civilne pošiljke.** Interesente opozarjamo, da je vagoni, ki so potrebni za transport civilnih pošiljatev, naročati tudi ob vojski kakor v mirnem času na železniških postajah, na katerih je blago naložiti.

— **Mariborski bogoslovec ujet.** Gosp. Ferdinand Čepal, bogoslovec četrtga letnika v Mariboru, je šel prostovoljno v vojno in je padel v rusko ujetništvo.

— **Šole v Sarajevu** ostanejo tudi dalje zaprte. Tako javlja najnovejša mero-dajna vest.

— **Zanimiv štrajk na Dunaju.** Vsled izredne podražitve finega malega peciva, katero izdelujejo v Veliki noči za dunajske kavarne, so se v sredo v nekaterih kavarnah gostje branili plačati za kos 30. vin. in so pecivo zavrnili. Še-le ko so slaščičarne znižale pecivo na 24 vin., se je »stavka« gostov končala.

— **Avstro-ogrskih državljanov civilnih ujetnikov** so našli 25. marca v Franciji 13620.

— **Delavec povišan za častnika.** Te-sar Brotbeck iz Brotzinga je služil v

nemški armadi kot seržant (šarža naših četovodij). Ko je izbruhnila sedanja vojna se je nahajal pri nemških četah v Kamerunu, odtam so ga poslali v Nemčijo, ker je obolel, da okreva. V vojski s Francozi se je Brotbeck tako odlikoval, da so ga povišali za častniškega namestnika in kmalu nato za poročnika.

— **Ženske dostavljalkе brzovolk.** V Velikem Varadinu dostavljajo brzovolk podnevi ženske, ker radi vojske primanjkuje moških uslužbencev.

— **Gospodarska zveza v Ljubljani** ima v zalogi semenski krompir in oljate tropine. Naročila na oboje naj se takoj dopošljejo, da jih bode mogoče pravočasno izvršiti. Opozarjamo tudi, da se izvrše najprej naročila na cele vagone. Tropine stanejo 50 K za 100 kg. Ker bode tropin zmanjkalo, svetujemo, naj živinorejci ne odlašajo z naročili. Krmil zelo primanjkuje in bodo v ceni še izdatno poskočila.

OB ZADNEM POTRESU V ITALIJI BILO 29.978 OSEB UBITIH.

Rim, 3. aprila. Poslanec Cappelli je v italijanski zbornici poročal o potresu dne 13. januarja. Ubitih je bilo 29.978 oseb. Popolnoma uničenih je 59 občin, zelo poškodovana so poslopja v 129 občinah, v 184 občinah se lahko še popravi. Po potresu je bilo prizadetih 372 občin.

Ljubljanske novice.

POZIV.

Po deželi kranjski nabirajo že dva meseca c. kr. prostovoljne strelce, ki bodo imeli nalogo, razbremeniti na mejah monarhije stoječe armade. S požrtvovalno domoljubnostjo se je odzvala pozivu na deželi že prav mnogoštevilna naša mladina, pa tudi starejši moške. V nekem političnem okraju, ki šteje okoli 30.000 prebivalcev, se je oglasilo nad 300 prostovoljcev vsake starosti. Tudi v Ljubljani se jih je nekaj prijavilo, toda njih število je, žal, zaostalo daleč za pričakovanjem. Ljubljana, glavno mesto dežele, pa ne sme zaostati za deželo, nego mora — kakor doslej še v vsakem slučaju — z najboljšim vzgledom prednjačiti vsem drugim občinam. S svojim vedenjem in s svojimi raznovrstnimi žrtvami je tekom vojne prav Ljubljana posvedočila, da je patriotično in za blagor domovine, naše slavne države, nad vse vneto središče naše Kranjske. Zato pozivljamo prebivalce naše bele Ljubljane, da mnogoštevilno pristopijo v vrsto c. kr. prostovoljnih strelcev ter s tem iznova izrazijo svoja znana avstrijskopatriotska čustva. Vsakdo, ki je dosegel 17. leto svoje starosti in se čuti sposobnega za vojno službo, je dobrodošel. Opozarjamo, da stoji c. kr. prostovoljni strelci pod upravo c. in kr. armade in pod poveljstvom c. in kr. častnikov. Priglasje prostovoljcev sprejema mestni magistrat ljubljanski (vojaški urad v Mestnem domu) in pa višje vodstvo c. kr. prostovoljnih strelcev v stari domobranski vojašnici, I. nadstropje, vrata št. 64, kjer se dobe tudi natančnejša pojasnila.

V Ljubljani, dne 1. aprila 1915.

Župan

dr. Ivan Tavčar l. r.

× × ×

Ij **Potresna procesija** v Ljubljani na Veliko nedeljo bo vsled odredbe kn.-šk. ordinariata hkrati prošnja procesija za hiter in srečen izid sedanje svetovne vojske ter dosego miru v čast in blagor naše ljubljene Avstrije. V ta namen se bo pri procesiji po potresnih molitvah opravila od papeža Benedikta XV. za mirovno po- božnost zaukazana molitev za mir. Zato je želeli, da se procesije udeležijo verniki v najboljnejšem številu. Prosimo tudi, naj bi stanovalci ob ulicah, kjer se pomika procesija, razsvetlili okna.

Ij **Vincencijeva konferenca sv. Petra** v Ljubljani naznanja, da se vrši seja v torek, dne 6. aprila 1915, točno ob 6. uri zvečer v Marijanišču (pritličje). Polnoštevilne udeležbe se prosí.

Ij **Včerajšnji razglas glede oddaje mestnih njiv** potom dražbe v zakup je v toliko popraviti, da te njive leže ob Grubarjevem prekopu med domobransko vojašnico in mestno klavnico v kat. občini Poljansko predmestje, kjer naj se tudi zakupniki zbirajo.

Ij **Vol najden.** Tisti, ki je izgubil vola, naj se oglasi na državni policiji.

Ij **Uboga služkinja** je izgubila denarnico s 101 K.

Razstava »Gritzner«, Josip Petelinc, tovarniška zaloga šivalnih strojev, Ljubljana, blizu frančiškanskega mosta, levo za vodo, 3. hiša, vabi p. n. cenjeno občinstvo iz mesta in dežele, gospodinje kakor šivilje, da si ogledajo prekoristno razstavo vseh del, ki jih izvrši s a m o »Gritzner« Centralbobin, Rundspul in Ringschiff stroj, na krogljčnem teku, veze (stika), krpa (maši) perilo in nogavice, nabira, gubanci, robi in obšiva. Vsaka kupovalka ima pouk brezplačno na razpolago. Gospodinje dobe jako potreben in praktičen

kroj »Reform« za nizko ceno s poukom: s pomočjo kroja si zamore vsaka brez strokovnega znanja na »Gritznerjevem« stroju vse sama izvršiti. »Gritznerjev« šivalni stroj je prepotraben in ne sme manjkati v nobeni hiši. Nad 3 milijone že v rabi. Dobi se od najpreprostejše do najkrasnejše opreme, tudi kot pisalna miza. Cena najnižja, desetletna garancija. — Razstava od 8. do 12. ure v nedeljo 11. aprila in do 5. popoldne. Pri Josipu Petelincu, Ljubljana, Sv. Petra nasip 7, blizu frančiškanskega mosta za vodo.

Uradni izkazi izgub.

Izgube 97. pešpolka.

Mrtvi: Andrejčič Lucijan, Basan Matija, Bogatič Anton, Brumnič Josip, Burza Anton, Cosolo Jernej, Drubović Josip, Furlan Ivan, Gasparin Simon, Hanel Franc, Kaselo Josip, Kurinac Ivan, Lazaric Marij, Lipce Franc iz Postojne, Marinic Josip, Mihelič Josip, Pajković Josip, Petrič Ivan, Pirjevec Alojzij iz Gorice, Remic Josip iz Poreča, Sever Franc iz Ptuj, Slavič Nikolaj, Slavič Vekoslav, Vidmar Josip, Vodičar Ivan iz goriške okolice.

Izgube 27. domobranskega pešpolka

Ujeti v Srbiji: Batistuta Josip, 1. nad. stot.; Bizjak Anton, 8. stot.; Bobič Mihael, 3. nad. stot.; Bon Anton, 3. nad. stot.; Buzzighin Ivan, 2. nad. stot.; Brandolin Amato, 2. nad. stot.; Bregant Karel, 4. nad. stot.; Calligaris Ivan, 4. nad. stot.; Cecchini Josip, 4. nad. stot.; Ceriani Josip, 3. nad. stot.; Cernelj Avgust, 4. nad. stot.; iz Vrtojbe: Delmonaco Josip, 4. nad. stot.; Demarchie Josip, 4. nad. stot.; Dessenibus Ferdinand, 11. nad. stot.; Dilenca Alojzij, 4. nad. stot.; Dizorz Alojzij, 1. nad. stot.; Dreos Anton, 1. nad. stot.; Fachin Lucyan, 7. stot.; Ferfolja Franc, 4. nad. stot.; Francovich Josip, 4. nad. stot.; Furlan Josip, 6. stot.; Gall Ivan, 1. nad. stot.; Gergolet Anton, 6. stot.; Gerin Marcel, 3. nad. stot.; Godeas Ivan, 4. nad. stot.; Kerševan Anton, 3. nad. stot.; Kral Ivan, 17. stot.; iz Kolovrata: Kumar Josip, 17. stot.; iz Deskle: Ličen Josip, 11. nad. stot.; iz Cernič: Ličen Pavel, 4. nad. stot.; iz Gorice: Mavrič Mohor, 4. nad. stot.; iz Auhovega: Maurencig Karol, 11. nad. stot.; iz Gorice: Mininel Karel, 1. nad. stot.; Miniuski Anton, 7. stot.; Michlut Alojzij, 11. nad. stot.; Pavlin Emil, 11. nad. stot.; iz Gorice: Perin Valentin, 3. nad. stot.; Pilton Josip, 3. nad. stot.; Pozzar Anton, 3. nad. stot.; Tognon Josip, 4. nad. stot.; Tolloi Batista, 3. nad. stot.; Travisan Josip, 6. stot.; Ullian Josip, 1. nad. stot.; Zorzenon Josip, 3. nad. stot.; Zottig Josip, 2. nad. stot.; Cumar Bogoljub, 4. nad. stot.; iz goriške okolice.

Iz seznama izgub št. 151. Praporščak Kozina Karel, 45. pp., ranjen; kapet Laughamer Pavel, 87. pp., ranjen; praporščak Mahabek Vlastimir, 87. pp., ranjen; nadporočnik Marcovich conte Alojzij, 87. pp., ranjen; stotnik Medicus Viljem, 87. pp., ranjen; poročnik Premrl Ciril, 85. pp., ujet.

Izgube 27. domobranskega pešpolka.

Korporal Skubic Josip, mrtve 22. do 31. jan.; Stritar Alojzij, ranjen.

1 steklenica 2 kroni. Ceniki zastoj in franko.

Pogreša se:

Anton Svetlin, domobranski pešpolk Alpinca št. 4, prva stotnija, vojna pošta 49.

Uradno poročilo sicer pravi, da je bil 13. dec. l. l. v Zaklicynu v Galiciji ubit in pokopan, toda sliši se od več strani, da je bil z drugimi vjet. Kdor bi kaj natančnejšega vedel, se prosí, da proti povračilu stroškov to naznani: Janezu Svetlin, Podgorje št. 43, p. Kamnik.

Izurjen kurjač

ki je obenem ključavničar, se tako sprejme. Ponudbe na hotel Union v Ljubljani. 686

Potrim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je Vsemogočnemu dopadlo poklicati iz doline solz v boljše življenje našo preljubo, skrbno mamo, staro mamo, taso, gospo

Marijo Novak

danes dne 2. aprila v starosti 69 let. Pogreb bo na Vel. nedeljo 4. aprila ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Brezje, 2. aprila 1915.

Janko Novak, sin. — Franja Kleindienst, Marija Vester, Katinka Novak, Ivanka Novak, hčere. — Ivan Kleindienst, Anton Vester, zeta. — Vida, Cirila, vnukinje.

Zalutjoča rodbina Podbojeva
naznanja vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je umrl danes ob 6. uri zjutraj po dolgotrajni bolezni v 68. letu starosti, gospod

Anton Podboj,

c. kr. višji pošni kontrolor v p.
v Welsu na Gornjem Avstrijskem.
Priporoča se v molitev in blag spomin.

Ribnica, 2. aprila 1915.

Hiša

velika, zelo prostorna, z vrtom, v Kranju, Podmestom št. 18, se radi selitve pod ugodnimi pogoji, iz proste roke **proda**. Več se izve pri lastnici ravnotam. 701 3

Motor-kolo,

3¹/₂ konjske moči, „Puch“-sistem, dobro ohranjeno se proda pri L. Buggenig-u, Ljubljana, Cesta na Rudolfovo železnico št. 7. 710

Vrtnarja

samskega stanu sprejemem takoj za prostor v ljubljanski ozolci.
Ponudbe z zahtevo mesečnim stanovanjem toda brez hrane, je poslati 713

M. Dolničar-ju,

restavraterju južno železnice

v št. Pe ru na Krasu.

Sprejme se

KUHARICA

za malo rodbino v večjem trgu na Gorenjskem. — Ponudbe na upravnishvo „Slovenca“ pod šteč. 690.

Župni urad v Krašnji proda še lepo

obhajilno mizo

Zgornji del je iz belega marmorja, spodnji iz črnega. Stebri in stebriči bi se morali novi dopolniti. Prejšnji so se porabili za novo daljšo obhajilno mizo. Miza bi bila prikladna za kako m. njšo župno cerkev ali podružnico. Širokost brez vratice v sredi je 4 m 6 cm. 714

Sprejme se

kontoristinja

veščca slovenskega, hrvaškega in nemškega jezika. Pismene ponudbe naj se pošljejo na poštni predal št. 8 glavna pošta. 685

== Resna ==

ženitbena ponudba!

48 letni samec, dober katolik, abstinent, varčen in priden rokodelce, vaje kmetijstva, z nekaj premoženja ter dobro zavarovan, se želi priženiti k bolj priletni vdovi, če tudi ima par otrok, pač pa svojo malo kmetijo ali kako svojo obrt na dobrem mestu.

Prijave se prosi pod Samec 48.660 na upravništvu lista.

Proda se dobro ohranjeno

motorno kolo

„PUCH“ 6/7 HP s priklopnim vozom (Beiwagen) za dve osebi, dobrim pneumatikom, rezervni obroč (Gleitschutz.) še nerabljen. Cena 600 K. — Ponudbe pod „Motorno kolo“, Celje, Glavni trg 10. 702

Sprejme se

VOZNIK

z dolgotrajnimi spričevali, ki bi vozil tudi tovorno blago, proti dobri plači. Vprašaj na, se pri upravi lista pod št. 653.

Mlad, vojaščine prost

cerkournik

išče službe pri kaki župniški cerkvi.
Ponudbe na upravništvu Slovenca, pod „Vesnost“ 708.

Prodamo takoj:

120 osemteških prascev, 15 jesencev za pitanje, 5 plemenskih svinjic, 2 breji svinji, 1 svinjo s prasci, 2 mrjasca, 10 peršutarjev, 3 težke prašiče debele, 2 kravi s teleti, 2 montafonska bika, 3 teleta, 3 koze, 10 kozličkov, 15 ovac in dva para belgijskih zajcev.

Ne zamudite ugodne prilike.

Poslajte takoj naročila na naslov: 693

Vnovčevalnica za živino v Ljubljani, Dunajska c. št. 29.

ZAHVALA.

709

Koilegialni kapitelj v Novem mestu izreka tem potom za izraženo sožalje povodom smrti svojega duhovnega sobrata, prečastitega gospoda kanonika

Franca Sal. Špendal

svojo priručno zahvalo prečast. stolnemu kapitelju v Ljubljani in njegovem zastopniku prečast. g. kanoniku Nadrabu, prečastiti opatiji v Zatičini in njenemu zastopniku č. p. Gerardu.

Osebito zahvaljuje Nj. ekselencio visokorodnega g. barona Schwarz-a, deželnega predsednika za pismeno izraženo sožalje in vse tukajšnje urade, njim na čelu p. n. gg.: vladnega svetnika barona Rechbacha, okrožnosodnega predsednika Frana pl. Garzarolli-ja, mestnega župana Rosmanna, deželnega poslanca in župana smiljsko-stopiške občine Josipa Zureca.

Naslo zahvalo naj sprejmo: Velečast. duhovni svetnik Ivan Vidrgar, župnik v St. Vidu pri Zatičini, vel. č. g. župnik Potokar iz Tržiča, in g. veletržec Lončar za osebno udeležbo, gospod tovarnar Gassner pa za brzojavno in pismeno izraženo sožitje; tukajšnja č. konventa oo. frančiškanov in usmiljenih bratov, vsa častita dekanijska duhovščina, zastopnika meščanske garde gg. Bergmann in Weiss in vsi udeležniki častiljivega pogreba. — Vsem skupaj in vsakemu posebej: Bog plačaj!

Pokojnega gospoda priporočamo v pobožno molitev.

Novo mesto, dne 2. aprila 1915.

VABILO

na

XIV. redni občni zbor

Okrajne hranilnice in posojilnice v Škofiji Loki
registrirane zadrage z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil

v sredo, dne 14. aprila 1915 ob 6. uri zvečer v sejni dvorani tukajšnje „Gasilne doma“.

Dnevni red: 143

1. Potrjenje letnega računa.
2. Razdelitev čistega dobička.
3. Privoljenje renumeracije načelstva in nadzorstva.
4. Čitanje revizijskega poročila in ukrepi o tem.
5. Sprememba pravil.
6. Izvolitev načelstva in nadzorstva.
7. Slučajni predlogi po § 36 pravil.

Škofja Loka, dne 1. aprila 1915.

Načelstvo.

Opomba: Ako bi ta občni zbor ob dočeni uri ne bil sklicen, se s tem obenem razpiše čez pol ure drug občni zbor na istem prostoru in z istim dnevnim redom, kateri sme brezpogojno sklepiti § 34. prvi odstavek pravil).

A. Šarc, Ljubljana

Šelenburgova ulica 5

Prvovrstna
trgovina perila za dame
gospode
otroke

Vedno novosti
spodnjih kril iz svile
klota
lisira

Velika izbira nogavic za dame
gospode

Vedno moderni vzorci
cefirja
balista
tetra

Platno, šifon, švicarska vezenina

Kompletne nevestine
opreme od K 380.- dalje
pri
kavne garniture
brisaške

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov ponudi v vsaki poljubni množini dvojno zarezani

=strešnik-zakrivač=

s posevno obrezo in priveznim nastavkom

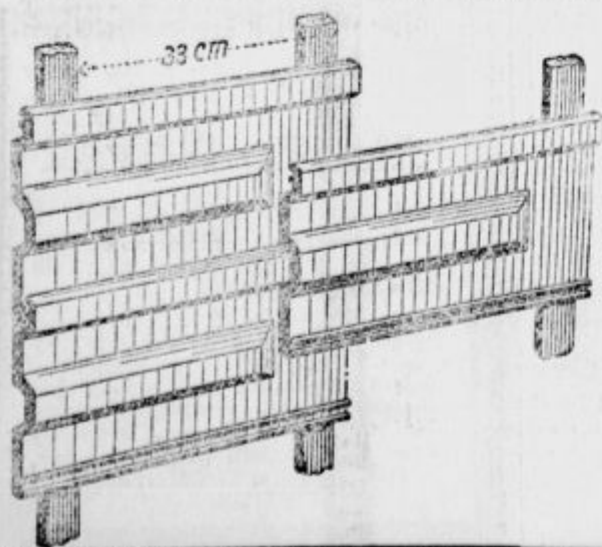
Brez odprtin navzgor! Streha popolnoma varna pred nevihtami!

Najpreprostejše, najcenejše in pa najtrpežnejše kritje streh sedanjosti.

Na željo pošljemo vzorce in popis.

711

Spretni zastopniki se sprejmejo.

Pogovor z belgijskim kraljem.

»Berliner Tageblatt« poroča: Dopisnik bernskega lista »Bund« se je te dni mudil v belgijskem glavnem stanu. Imel je priliko, da je govoril z belgijskim kraljem. Dopisnik poroča o tem pogovoru:

Ozek hodnik vodi do kraljeve pisarne. Kralj me je sprejel z besedami: »Veseli me, da Vas vidim. Prihajate iz dežele, na katero sem močno navezan in ki jo zelo ljubim. To je pravi kraj svobode.«

Kralj je želel izvedeti, kaj mislijo v Švici o njegovi deželi. Govoril sem o simpatijah švicarskega naroda do Belgijcev. Kralj me je prekinil:

»Vem,« je rekel, »in sem Švici srčno hvaležen. Zelo važno je zame stalistiše nevtalcev, ki jih lahko zadene ista usoda. Zagotavljam, da sem jaz in moja dežela najvestnejše izpolnjeval zapovedi nevtalitete, katere so nam podpisale velesile. Mi v resnici nismo mrzili Nemčije. Sprejeli smo nemške trgovce in industrije, bili smo dobri sosede Nemcem do zadnje ure. Še sedaj ne moremo zapopasti, kaj se nam je zgodilo. Poznam Nemčijo in tudi po mojih žilah se pretaka nemška kri. Grofica Flanderska, moja mati, je iz rodovine Hohenzollerjev. Tu vršimo le svojo dolžnost, junak nisem. Pojdite v moje strelske järke, tam boste našli junake.«

KOBILICE V TUNISU.

Berlin, 1. aprila. »Telegrafen Union« poroča iz Pariza: Kobilice so opustošile departement Konstantine.

Antikvarijat »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani ima na razpolago po skrajno nizkih cenah:

Venedien, *Fruchtbringender Himmelsstau zur Erquickung der Herzen oder Geist- und lehrreiche Predigten auf die Sonn- und Festtage des Kirchenjahres*. Letnik 1—4. Regensburg 1859. 4. zv. vez. 4 K 80 v.

Wurz, *Sämtliche Predigten*. Wien 1783. 16. zv. vez. 8 K.

Bourdoulou, *Gedanken über verschiedene Gegenstände der Religion und Sittenlehre*. Augsburg 1773. 3. zv. vez. 1 K.

Königsdorfer, *Kath. Christenlehren*. 4. natis. Donauwörth 1883. 2. zvez. vez. 2 K.

Tschupick, *Sämtliche Kanzelreden*. Wien 1875. 10. zv. vez. 8 K.

Sintzel, *Vollständige Anleitung zur christl. Vollkommenheit oder Ausführlicher Unterricht über alle christl. Tugenden, ihre Hindernisse und Mittel*. Straubing 1889. 6. zv. K 6.—

Lierheimer, *Die Parabeln und Wunder in den Sonntagsevangelien des Kirchenjahres*. Kanzelvorträge. Regensburg 1868. Vez. 1 K.

Lierheimer, *Leib und Seele*. Vorträge. Regensburg 1878. 2. natis. vez. 1 K 20 vin.

Lierheimer, *Jesus für uns*. Predigten über das heil. Messopfer. Regensburg 1872. Vez. 1 K.

Lierheimer, *Jesus mit uns*. Predigten über das heil. Sakrament des Altars. Regensburg 1871. Vez. K 1'40.

Lierheimer, *Jesus in uns*. Predigten über die heil. Communion. Regensburg 1871. Vez. 1 K 40 v.

Veith, *Der Weg, die Wahrheit und das Leben*. Zwölf Vorträge. Wien 1856. Vez. 1 K 40 v.

Emmerich, *Das bittere Leiden unseres Herrn Jesus Christi*. München 1864. Vez. 80 vin.

Zobna krema

KALODONT
70 vinarjev.

Velika vsota denarja

se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš naročnik. — Brezplačna pojasnila pošilja:

Srečkovno zastopstvo 11, Ljubljana.

Slovito, najbolj delikatesno

= KISLO ZELJE =
dobavlja najceneje Exquisit-tovarna, Pardubice.

OPOZORITEV!

Jaz Frano Jurca, veleposestnik, tovarnar in trgovec z lesom v Postojni nannam s tem, da nisem plačnik za dolgove, ki bi jih napravil moj mladoletni sin Josip Jurca in da tudi nisem plačnik za nobene naročnice, ki bi jih on brez moje vednosti napravil. To se blagovoli vpoštevati, da ne pride kdo iz neprevidnosti v škodo.

Postojna, dne 30. marca 1915.

678

Frano Jurca.

Prečastiti duhovščini!

Podpisani si usoja p. n. preč. gospodom naznaniti, da se nahaja že nad pol leta pri t-rševanju vojaške dolžnosti in je bil prisiljen pustiti doma svojo rodbino skoro brez vseli sredstev. — Prosim torej preč. duhovščino, naj se pri naročilih

cerkvenih paramentov,

kazul, pluvial, dalmatik, baldahinov in cerkvenega orodja, ozira na mojo trdko, tudi z najmanjšim naročilom se s tem podpro zapuščene rodbine, katerih skrbniki se istotako nahajajo v vojski. — Starejši paramenti in cerkveno orodje se najskrbneje in ceno prenove. Marsikak parament, ki se morda več ne rabi, se z malimi izdatki ohrani cerkvi še mnogo let. — Za vsako meni in mojim delavcem v tej vojni dobi izkazano podporo izrekam odkriti: Bog plačaj!

Velepoštovanjem udani

Josip Neškudla

spec. zavod za cerkv. umetnosti Kraljevi gradec.

Katoliška Bukvarna, Ljubljana.

Slovenski ZEMLJEVID EUROPE.

Merilo 1 : 4.000.000. Cena K 2'40, nalepljen na platno s palicami K 6'50, nalepljen na platno in zložljiv v žepno obliko K 6'—.

Ta zemljevid v slovenskem jeziku je izdelalo eno prvih svetovnih podjetij v Lipskem, in presega po svoji veliki natančnosti, razvrstitvi in preglednosti vse druge zemljevide. Velikost znaša 1 m 15 cm X 86 cm. Ob robu nudi ta zemljevid tudi pregled svetovnega ozemlja in specialne zemljevide raznih izven evropskih ozemelj, ki igrajo kako vlogo v današnji vojski. Kder se naroči na delo »Svetovna vojska« plača za zemljevid samo nižano ceno K 1'—

Zbirka slovenskih povesti.

Urejuje profesor J. Grafenauer. 4. zvezek: **Ksaver Meško, Povesti in slike**. (Štiri smrti. — Pot čez travnik. — Požigalec.) Cena 60 vin.

Te tri vzorne Fr. Ks. Meškove povesti obsega novi četrti zvezek Grafenauerjeve zbirke slovenskih povesti. Kakor znano nudi in bo nudila ta zbirka najlepše pripovedne bisere slovenskega slovstva, katere je treba na vsak način ohraniti našemu ljudstvu. Ker je ta zbirka pristno slovenska in zares domača je vredna, da se nanjo vsakdo naroči. Saj je tudi cena 60 vinarjev za sešitek silno nizka in jo vsakdo zmore. Dobe se seveda tudi še poprej izdani zvezki, in sicer:

1. Josip Ogrinec: **Vojnimir ali poganstvo in krst**. — Strneno polje.
2. Franc Erjavec: **Hudo brezdno in drugi spisi**.
3. **Vesele povesti I.** (Jaklič: Za možem. — V pustiv je šla. — Jurčič: Pravda med bratoma.)

Narodne vojaške pesmi.

Zložil **Franc Ferjančič**. Za moški zbor. — Cena 60 vin.

Zbirka je izšla v lični žepni obliki in se jo bodo slovenski vojaki, mladeniči in društva najraje posluževali, saj nudi lepo ubrana vojaška pesem iz krepih prs slovenskega mladeniča poslušalcu najprijetnejši užitek.

Varčna kuharica.

Zbirka navodil za pripravo okusnih in tečnih jedil s skromnimi sredstvi. — Za slabe in dobre čase sestavila v vojnem letu 1915. M. R.

Ta knjiga bo izšla v nekaj dneh. Vsaki gospodinjji bo nudila marsikaj novega; vsaka ki jo bo rabila, se bo tudi prepričala, da so jedila pripravljena s skromno porabo živil navadno bolj zdrava, pa tudi bolj tečna in okusna, kakor če se pripravijo v razkošnih razmerah. — Za praktično vsakdanjo porabo bo ta knjiga služila boljše kakor vsaka obširna kuhinjska knjiga, ker obsega v pregledni razvrstitvi navod za pripravo jedil iz onih sredstev, ki so nam vedno na razpologo ali si jih vsaki čas lahko oskrbimo.

OFFICIA PROPRIA SANCTORUM DIOECESIS LABACENSIS 1915

Cena K 1'80.

Z novim proprijem je v ljubljanski škofiji zaključena za več desetletij reforma brevija. Glavni del proprija, ki obsega samo officia predpisana za celo škofijo, je zelo okrajan in razdeljen v 4 dele brevija. Posebni sešitek pa tvori Appendix, ki obsega »Officia propria aliquarum Ecclesiarum«. Tisk je prav jasen in oblika primerna breviju v 12° in 18°.

Imenik duhovnikov umrlih v ljubljanski škofiji

od 1. januarja 1901 do 10. februarja 1915. Sestavil **Anton Tomelj**, župnik. Cena 50 vin.

„Vzajemnost“ je sprožila misel na ta imenik, da si duhovnik ob obletnicah poživši spomin na umrle sobrate, ki so mu bili v življenju morda učitelji, predstojniki, sosede, ki so mu pomagali s svojim modrim svetom ali mu bili vzor kot delavci v cerkvi in izven cerkve. Tudi v duhovnem življenju želi hoditi po njihovih stopinjah. Pri posameznih mesecih je puščen prostor, da si vsakdo sam vstavi še nova imena onih, katerih spomin mu je drag. Pridejan je tudi seznam v alfabetičnem redu.

Slava sv. Križu.

Pet pesmi za postni ali misijonski čas za mešani zbor. — Zložil **Stanko Premrl**. Cena 50 vin.

Ravnokar je izšla ta zbirka, ki je današnjim žalostnim, trpljenja polnim časom prav posebno prikladna. Pobožni verniki se oklepajo danes še tesneje sv. Križa, saj ni ne dušnega, ne telesnega trpljenja, ki bi ne minulo ob križu; zato je zložil gospod skladatelj to zbirko „v tolažbo vsem trpečim in v spomin na svetovno vojsko 1914/15“.

Litanije sv. Jožefa.

Za mešani, ozir. tudi eno-, dvo- in troglasni zbor. — Zložil **Franc Ferjančič**. Cena 30 vin.

Litanije, ki so popolnoma prikladne našemu ljudskemu petju, se bodo brez dvoma tako udomačile, da postanejo po svojem ustroju, lahkoti in cerkveni dostojnosti ljudska last.

Elegantna, lahko tekoča
najtrpežnejša, najcenejša
:: v porabi so edino ::

Gorčeva kolesa

domače

špecialne trgovine s kolesi in deli

A. GOREC

Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 14.
(Novi svet, nasproti Kolizeja.)

Velika zaloga pneumatike.

Potrebujem zdravega in čvrstega

684

učenica

za trgovino mešanega blaga

isti mora biti poštenih staršev.

Anton Kobl, Oplotnica pri Konjicah.

Zaloge v Ljubljani:

A. Šarabon in Mihael Kastner.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklo

Augusta Agnola
Ljubljana

Dunajska cesta šte. 13 pri „Figovcu“

se priporoča slav. cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za solidno izvršitev vsakovrstnega umetnega steklarstva in slikanja na steklo, za steklarstvo v figuralni in navadni ornamentiki, stavbno ter portatno steklarstvo — Zaloge steklenega in porcelanega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov za podobe itd. — Narisi in proračuni na zahtevo zastoj. — Spričevala mnogo dovršenih del na razpolago.

Stanovanja

z 1 in 2 sobama oddajo se takoj ali pa za maj na Tržaški cesti šte. 43. 674

Prodajalna

oddaja se takoj po nizki ceni, Gospodska ulica 7.

ANTON BOČ

barvarija in kemična pralnica Ljubljana, Selenburgova ul. 6

Dela se izvršujejo tudi na Glinah št. 46. Nizke cene! Točna in solidna postrežba!

Obstoj trdke že čez 50 let.

Kolje za vinograd

kostanjevo, cepljeno, 2 m. in 2 1/2 m. dolgo, imam naprodaj 16.000 komadov. Natančneje se izve pri A. MARINC-u v Gomiljski pri Celju. 507

GANGLIOL

iz najboljših rastlin pripravljen čaj, ki ga z uspehom uporabljajo

kot domače sredstvo zoper živčne bolezni

Ta čaj pomiri živce, lajša bolečine, odstranja krče, tvori kri, podeljuje sladko spanje, pospešuje telesno moč in prebavo. Ganglional-čaj ne vsebuje nikakih omamljivih snovi.

Edino pristen se dobi pri c. kr. dvor. in nadvojvod. komornem založniku

JULIJ BITTNER, lekarnar, REICHENAU, N. A.

Cena škatlic z vpor. navodilom K 3.—, Kjer ga ne dobite v lekarni, naročite ga proti vposlatvi K 3.— franko po pošti, po povzetju 35 vin. več!

Odklikovan na razstavi v Badoljici leta 1904 s častno diplo in svetiljo L. vrste.

BRINIEVEC

najboljše vrste, posebno priporočljivo proti kuznim boleznim, se dobi pri Gabrijeju Erken, Zapuže pošta Begunje pri Lescah, Kranjsko.

Za pristnost se jamči. Cene zmernе.

5107

Billrosthov - papir za vojaške namene!

za izdelavo krp za noge in različnega spodnjega perila

se dobi pri

Toni Jager,

Ljubljana, Zidovska ulica št. 5.

Spomin na svetovno vojsko

Velika stenska slika „Zvesti zavezniški“ (velik. 50×66 cm) avtotipija na kamnu, v temni sepi-barvi. Slika je prekrasno grupirana in predstavlja našega, nemškega in turškega vladarja, zavezne prestonaslednike ter naše, nemške in turške vojskovodje in generale, skupno 24 portretov. Cena slike 2 K, vnaprej plačano ter za poštino še 40 vin. se slike pošiljajo nato franko. 609

Tiskarna MERKUR - Zagreb, Ilca 36.

Dež. lekarna pri „Mariji Pomagaj“

M. LEUSTEK

Ljubljana, Resijevega cesta 1

zraven cesarja Franc Jožeta jub. mostu

priporoča ob sedanjem času za jemanje najbolj pripravno, pristno, čisto in sveže Dorševo mod. ribje olje ugod. okusa, lahko prebavljivo. Mala steklenica 1 K, večja 2 K.

Tanno-chinin tinktura za lase, ki okrepuje preprečuje izpadanje las. Cena steklenice z rabilnim navodilom 1 K.

Slovita Melusine ustna in zobna voda deluje izborni proti zoboboli in gnjilobi zob, utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust. — Steklenica 1 K. 3228

Zaloga vseh preizkušenih domačih zdravil, katera se priporočajo po raznih časopisih in cenikih. Med. Cognaca, Malaga, rumi itd. razpošilja po pošti vsak dan dvakrat.

Podjetje v Ljubljani išče agenta

za obiskovanje strank (trgovcev in gostilničarjev) v Ljubljani.

Ponudbe: Ljubljana, glavna pošta. Poštni predal št. 149. 682

Ali ste že ponovili naročnino?

Slamorenice za pogon z roko ali s silo, vrtila, mline za moko, stiskalnice za sadje in grozdje, motorje, reporenice, patentovane brzoparilne kotle različnih sistemov, sušilnice za sadje, kotle za žganje dobrega domačega izdelka, sejalne stroje ter vsakovrstne druge poljedelske stroje slovitih tovarov, zamceno brezhibnih, po znano najnižjih cenah priporoča edina domača razpošiljalnica poljedelskih strojev

Fr. Stupica v Ljubljani,
Marije Terezije cesta št. 1.

Velika zaloga izvrstnih peči od najenostavnejše do najfinejše izpeljave ter razne železnine, orodja, strojev za industrijo, stavbnega materiala i. dr. 1456

Cene najnižje!

Postrežba pošena in točna!

Ceniki interesentom brezplačno na razpolago.

Obrtno-oblastvena preizkušev. komisija za pomočnike v Ljubljani (sedež na c. kr. državni obrtni šoli).

V tekočem letu se bodo, v smislu § 104 b obrtnega reda, vršile

preizkušnje za pomočnike

dne 15. aprila, 15. junija, 15. oktobra in 15. decembra.

Pred to komisijo se priupijo vajenci, oziroma pomagači, ki so se izučili v tovarniškem podjetju ali pa pri mojstru, kateri ni član kake zadrage, pri kateri obstoja zadruga izpraševalna komisija. Lastnoročno pisane, neokolevane prošnje za priupitev k preizkušnji je treba opremiti z učenim izprijevalom in z izprijevali obrtne nadaljevalne šole, ako je prosilec tako šolo obiskoval.

V Ljubljani, dne 15. marca 1915.

Predsednik komisije:
Ing. J. Foerster.

584

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.

Mizarstvo.

Popolna spalna oprava za 2 osebi zgotovljena iz tu- ali inozemskega oreha ali hrasta z marmorjem in ogledalom

350 K

Zaloga otroških vozičkov.

Cena konkurenčne.

Blago solidno.

J. Pogačnik

Ljubljana, Marije Terezije cesta 13-18.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanji viagateljem so za pošil-

5%

ljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let; pa tudi izven odsekov proti poljubnim dogovorjenim odplačilom. Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali poroštvo. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 kron. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 s 17.406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.788.340 kron.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stol. kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

II. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Fran Borštnik, c. kr. profesor v pok. v Ljubljani; dr. Ferdo Čekal, stolni kanonik v Ljubljani; Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Gruden, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Kobl, dekan v Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani; Anton Sušnik, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Čadež, katehet v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. fin. rač. oficijal v Ljubljani; Avgustin Zajc, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživljenje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, neškodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1913. K 170.217.149—
Stanje garancijskih fondov koncem leta 1913. K 43.424.496-17
V letu 1913. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička K 432.232-66

Kdor namerava življenjsko zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane poslužnice. — Prospekti zastoj in poštne prosto.

2171 Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.